

Poti do sodobnejše mobilnosti

Ureditve kolesarskih stez, cest, krožišč in pločnikov predstavljajo eno izmed osnov za trajnostni razvoj.

Foto: Aleš Cipot

Zaživela prva bivalna skupnost za starejše

70 let Doma starejših Rakičič

30 let črno-belega fenomena

DRUŠTVO DAHAVSKI PINGVINI je v sodelovanju s Surf in sup klubom Pomurje ter Ribiško družino Murska Sobota organiziralo čistilno akcijo ob Kamenšnici (razen področja Expana). Ribiška družina je hkrati organizirala še čistilne akcije ob petih drugih gramoznicah, ki jih upravlja. Akcija, ki se je udeležilo približno sto prostovoljcev, je potekala ob upoštevanju ukrepov Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Prostovoljci, ki so sodelovali v čistilni akciji, so se razdelili v skupine do deset in pobrali smeti po določenem delu gramoznice. Obljubljajo, da bodo s tovrstnimi aktivnostmi nadaljevali. | Aleš Cipot

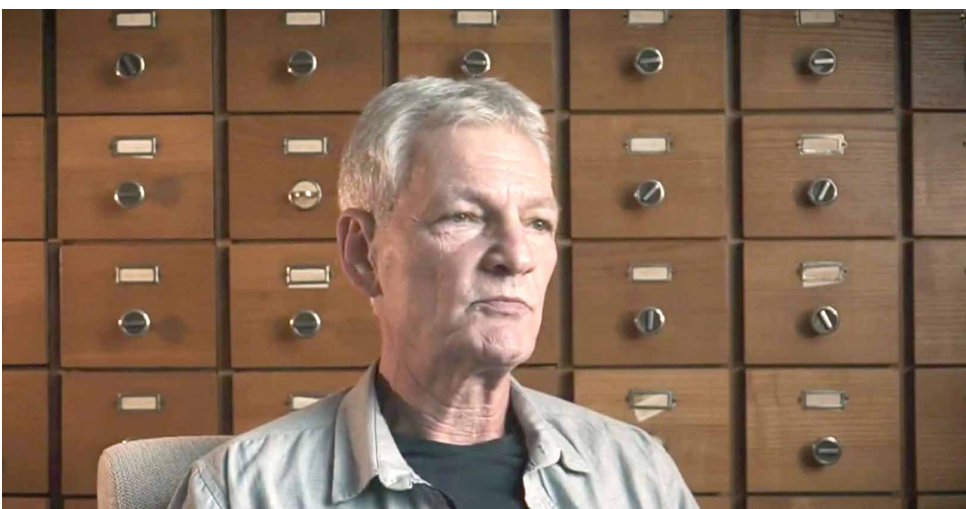
V MARKIŠAVCIH so se lani po šestih letih razveselili mladega para štokelj, ki se je naselil v njihovem kraju in si začel pripravljati gnezdo, a naraščaja še ni imel. Ker so bili krajanje štokelj zelo veseli, so se obrnili na Društvo za zaščito ptic in se posvetovali o postavitvi gnezda sredi vasi, še prej so se posvetovali z lastniki zemljišč v bližini načrtovanega gnezda. Po nasvetu društva so gnezdo postavili šele letos. Stroške postavitve, ki so znašali okoli 600 evrov, so pokrili iz sredstev krajevne skupnosti. Kot pravi Petra Fridrich, predsednica KS Markišavci, krajanje mladi štokelji z zanimanjem spremljajo. Marca se je najprej vrnil samec in začel pripravljati gnezdo, nato pa, kot je to navada pri štokljah, šel nasproti samici. | Ksenija Glažar

ČLANI TEMELJNE ENOTE Ribiške družine Murska Sobota so ponovno pripravili očiščevalno akcijo in počistili okolico vodnih površin oziroma ribških revirjev, s katerimi gospodarijo. Akcije se je zadnjo soboto v marcu udeležilo blizu petdeset ribičev, ki so se pri delu razdelili v manjše skupine. Pridne roke so očistile okolico Soboškega jezera, gramoznic Krog (velika in avtošola), Kupšinci in Satahovci ter levo obrežje Mure od Kroga do Dokležovja. Sočasno je ob gramoznici Soboškega jezera potekala očiščevalna akcija pod okriljem Društva za športno in rekreativno plavanje Dahavski pingvini in posameznikov. | Geza Grabar

V POMURSKEM MUZEJU Murska Sobota so v skladu s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje pripravili velikonočno družinsko delavnico, na kateri so udeleženci spoznali tehniko krašenja velikonočnih jajc s tekočim voskom in jo tudi preizkusili. Kot je povedala vodja delavnice višja kustosinja Mateja Huber, gre za enega od načinov krašenja jajc, ki so bili značilni za Prekmurje, zato so z delavnico želeli predstaviti to tehniko. »Ta način krašenja zahteva nekoliko več časa, saj je treba vsako jajce posebej popisati z vzorci, kot si jih zamislimo,« je še poudarila. Udeležencem je bilo krašenje z voskom po njenih besedah všeč in so velikonočno delavnico zaključili z dobrodošlim spoznanjem, da lahko edinstvene remenke ustvarimo tudi po izročilu domače dediščine. | Aleksandra Grah

SLAVISTIČNO DRUŠTVO PREKMURJA, Prlekije in Porabja je v sodelovanju s Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota 21. marca, ko obeležujemo svetovni dan poezije, pripravilo recital pesmi iz literarne zapuščine Milana Vincetiča z naslovom Kot pribegli sij. Pesniški recital ob svetovnem dnevu poezije se je zaradi epidemioloških razmer preselil na splet. Na prvi pomladni dan so po spletu odmevale še neobjavljene pesmi iz literarne zapuščine Milana Vincetiča. Izbor njegovih pesmi iz ciklov »Polaroidi« in »Pastirska luna« je pripravil Franci Just. Njegovo poezijo so ob spremljavi fotografij iz narave in ob glasbi Mateja Končana - kleemarja recitali Katarina Balažic, Metka Celec, Franci Just, Štefan Kardoš, Irena Štuhec, Boža Trajbarič in Milena Zelko. | Aleksandra Grah

V KRAJEVNI SKUPNOSTI ČERNELAVCI so se v sodelovanju s tamkajšnjim kulturno-turističnim društvom z majhnim, a srčnim presenečenjem spomnili vseh mater, ki so svoj praznik praznovali 25. marca. V času, ko je pomlad pokazala svoje tople barve, so se žene razveselile nageljnov, sladkih medenjakov in prav posebnih misli, ki so jih pripravili v društvu. Letošnje praznovanje je bilo po besedah predsednice društva Jožice Viher zaradi epidemioloških razmer nekoliko drugačno, a vseeno so z drobno pozornostjo razveselili okrog sto mater. Upajo, da bodo lahko naslednje leto prireditev izpeljali na ustaljen način, torej s proslavo in kulturnim programom. | Aleksandra Grah

Nova pekarna ne bo le prodajalna

NATALIJA KREFT

Strast do glasbe in glasbene produkcije je zamenjal za strast do peke kruha. Tako v Mursko Soboto, na Slovensko ulico, prihaja prva »sourdough« pekarna.

Ivor Knafelj je Dubaj zamenjal za Mursko Soboto in odpira prvo »sourdough« pekarno v regiji.

Kar petnajst let je Ivor Knafelj deloval na področju kulture – v Mladinskem informativnem in kulturnem klubu v Murski Soboti. Zatem je tri leta Prekmurje zamenjal za Združene arabske emirate, a splet okoliščin, v veliki meri zaradi epidemije covid-19, ga je lani pripeljal nazaj. »Za vrnitev v domače Prekmurje sva se z ženo Majo odločila tudi zaradi otroka, saj sva hotela, da se rodi v domačem okolju,« še doda Ivor, ki se je iz Dubaja vrnil s popolnoma novo strastjo.

Prva tovrstna pekarna v Prekmurju

»Strast do glasbe in glasbene produkcije je počasi zamenja-

Ulica ne more zaživeti oziroma spremeniti zavedanja meščanov o svoji pomembnosti za zdravo jedro sodobnega in urbanega mesta zgolj s prenovo infrastrukture. To se lahko zgodi le v simbiozi z vsebino in ponudbo, ki se bo na ulici vzpostavljala in razvijala dolgoročno.

la strast do peke kruha. Resneje sem se s spoznavanjem 'sourdough' metode fermentacije in peke kruha začel ukvarjati marca lani, kar je ob selitvi iz Dubaja avgusta privedlo do registracije podjetja MOKA VODA SOL in s tem tudi ideje o prvi butični pekarni s kislim testom v Prekmurju. Vsekakor je poglavitni del te odločitve stanje trga na pekarskem področju. Pravi 'sourdough artisan' kruh v trenutni ponudbi prekmurskih pekarn ne obstaja.« Kot doda, želi pokriti ta mehurček v ponudbi, vsaj kar se tiče bolj zdravega, hranljivega kruha brez klasičnega kvasa in hitrih industrijskih metod.

S spoštovanjem do preteklosti, a z novim navdihom

Ponudba kruharne bo temeljila izključno na metodi kislega testa. »Naše testo izkorišča počasno in dolgo fermentacijo z naravnimi kvasovkami in mlečnokislinskimi bakterijami. Navsezadnje so že stoletja prej na podoben način vsakodnevno pripravljale in pekale kruh tudi prekmurske babice. Torej se pri našem delu v temeljih s spoštovanjem oziramo v preteklost, navdih črpamo danes, hkrati pa s stalnim izpopolnjevanjem receptov in eksperimentiranjem zremo v prihodnost. Poleg kruha, baget in čabate bodo na voljo različni sladki in slani pekarski izdelki, kot so croissan-

Kot odgovornemu sooblikovalcu identitete mestnega jedra se nam zdi prisotnost na Slovenski ulici izredno pomembna..

ti, babke, fokače ipd. Idealno za jutranji prigrizek pred službo ali med malico, vse pa seveda iz odlične sveže in žive moke iz lokalnega mlina ter drugih povečini lokalnih sestavin.« V kruharni bo mogoče uživati tudi v odlični kavi.

Ulica smo ljudje

Kot pove Knafelj, se je odločil za mestno jedro oziroma Slovensko ulico. »Ulica ne more zaživeti oziroma spremeniti zavedanja meščanov o svoji pomembnosti za zdravo jedro sodobnega in urbanega mesta zgolj s prenovo infrastrukture. To se lahko zgodi le v simbiozi z vsebino in ponudbo, ki se bo na ulici vzpostavljala in razvijala dolgoročno. Zato se nam kot odgovornemu sooblikovalcu identitete mestnega jedra prisotnost na Slovenski ulici zdi izredno pomembna. Navsezadnje, pekarna ni le prodajalna kruha. Je tudi zbirališče in bo z veseljem izkoristila novo javno infrastrukturo za delovanje v skupnosti.« Kruharne bo vrata predvidoma odprla konec aprila.

Za zeleno občino!

Drage občanke, dragi občani!

Te vrstice pišem med ponovnim zaprtjem države in ob ustavitvi vseh nenujnih dejavnosti, da bi s tem preprečili tretji val širitve epidemije novega koronavirusa. Leto dni je minilo od takrat, ko se je kot v znanstvenofantastičnem filmu ustavil domala ves svet in smo se zaprli v domove, medsebojne stike pa preselili na splet. Karantena in izolacija sta postali naša stalnica, zaprtje lokalov, nošenje mask in šola na daljavo žal nova realnost.

V tem težkem letu, ko smo se morali odpovedati številnim dejavnostim, smo se pogosteje odpravili v naravo, ki nas je pomirila in nam vlivala nove energije. Tudi to pomlad iščemo spokojnosti in novega upanja v cvetočih parkih in zelenelih travnikih, kjer lahko zadibamo brez maske ter se naučimo čudovitih barv in naravnih zvokov.

Žal nas pri tem vse prepogosto pozdravljajo kupi malomarno odvržene embalaže hrane in pijač, ki jih posamezniki brezvestno odmetavajo naokoli. Res ne morem razumeti, kako lahko nekdo kosovne odpadke namesto v zbirni center podjetja Saubermacher Komunala odpelje v najbližji gozd. Naše mesto kazijo tudi zavrženi, rjaveči avtomobili in avtomobilске gume, na priljubljenih sprehajališčih pa mnogi lastniki ne počistijo za svojimi štirinožnimi prijatelji.

Zato v tem pomladnem mesecu skupaj s sodelavci mestnega inšpektorata še posebej opozarjamo na varovanje narave ter občane in obiskovalce občine pozivamo, da z odgovornejšim ravnanjem prispevajo k čistemu okolju. Tradicionalnih čistilnih akcij, kjer smo koristno delo združili s prijetnim druženjem, zaradi znanih razmer letos žal ne moremo organizirati. V želji, da vseeno poskrbimo za čistejšo okolje, so po krajevnih skupnostih in mestnih četrtih na razpolago rokavice in vrečke za smeti, ki jih lahko prevzamete in sami oziroma v krogu družine po najboljših močeh pomagete do čistejšo občine.

Za zdravo okolje si skupaj s komunalnim podjetjem prizadevamo tudi z rednim ozelenjevanjem mesta in občine. Pred kratkim je bilo v mestnem parku zasajenih več kot petdeset dreves in grmovnic različnih vrst in velikosti. Prav tako je bilo 22 mladih dreves zasajenih v rakičanskem parku, kjer nameravajo zasaditi še dodatnih trideset mladih dreves. Na Kroški ulici je bil jeseni posajen nov drevored z več kot sto kroglastimi javori. Še ta mesec bomo posadili mlada drevesa na Trgu zmage ob parkirišču pred banko in pošto.

Drage občanke in dragi občani, tako kot zagotovo vsi vi si tudi jaz želim, da bomo kavo kmalu pili na sončnih terasah gostinskih lokalov. Do takrat vas prosim, da lonček kave za pot odvržete v koš za smeti! Prav vsakdo je namreč odgovoren za okolje, v katerem živimo. In zagotovo je v čistem okolju življenje lepše!

Skupaj poskrbimo za lepšo in čistejšo občino!

Vaš župan,

dr. Aleksander Jevšek

»V naši Soboti je treba še veliko postoriti«

KARLO VRATARIČ

Nikolaj Hochstetter uživa v pokoju, ob tem pa je že več let vpet v lokalno samoupravo. Z razvojem mesta je zadovoljen, poudarja pa, da je treba še veliko postoriti za mlajše generacije, da ne bodo odšle iz naše sredine.

Hochstetter je član Socialnih demokratov in je bil na zadnjih lokalnih volitvah prvič izvoljen za mestnega svetnika. In kakšne so njegove vrednote, ki ga vodijo v osebnem življenju? »Čeprav ima vsak človek svoje osebne vrednote, se jih včasih sploh ne zavedamo. Seveda so vrednote odvisne zlasti od življenjskega sloga. Vrednote, ki so me vodile in me vodijo v življenju, so predvsem poštenost, iskrenost, disciplina in dinamičnost. Seveda zdravje vedno igra posebno vlogo, da lahko človek sploh normalno funkcionira.«

»Zdravje vedno igra posebno vlogo, da lahko človek sploh normalno funkcionira.«

Potapljanje in balonarstvo

O glasbi pravi, da ni preveč izbirčen. Najbolj mu ugaja glasba iz njegove mladosti. »Glasba me spremlja vsak dan, in sicer poslušam radijsko glasbo, saj kot upokojenec imam čas za poslušanje.« O hobijih tokratni sogovornik pravi, da bi izpostavil dva. »Prvi izvira iz mladosti, ko sem prvič pogledal pod morskno gladino. Takrat sem se navdušil za potapljanje in to počnem že dobrih šestdeset let. V mlajših letih sem kot potapljajč polprofesionalno deloval v Podvodni reševalni službi Slovenije. Danes je potapljanje le hobi za razvedrilo in dušo. Za drugega sem se navdušil leta 1994, ko sem opravil izpit za pilota toplozračnega balona. V tem sem prav tako užival vrsto let. Seveda sem v življenju gojil še druge športe, a so v glavnem bili zgolj rekreacijsko-kondicijskega značaja.«

Omogočiti mladim dostojno življenje

Čeprav je prvič mestni svetnik, je že dalj časa prisoten v lokalni samoupravi. Že nekaj let je deloval v krajevni skupnosti, zdaj pa tudi v Mestni četrti Park, zato ima dobre vpoglede v razvoj lokalnega okolja. »Mnogo je že bilo narejenega v naši Soboti, vendar je treba še veliko postoriti. Vrniti in pospešiti moramo gospodarski razvoj in tako omogočiti nova delovna mesta ter upočasniti beg možganov iz regije. Poskrbeti moramo za mlade generacije in jim omogočiti dostojno življenje. Da bi promet v mestu spravili na sprejemljivo raven, bo treba poskrbeti za izgradnjo obvoznice, kar pa je seveda naloga dolgoročnega načrtovanja.«

Družina in prijatelji

Na vprašanje, kdo ga v življenju navdihuje ter zakaj, zatrdi, da je njegov glavni navdih družina, ne gre pa pozabiti še prijateljev, ki skupaj uresničujejo smisel življenja. »Ker mi je narava blizu že od mladosti, se z ženo odpravljava na potovanja, ki so povezana z dožitvi in hobiji, ki me spremljajo že vrsto let. Potem ko sva se upokojila, se temu še bolj zavzeto posvečava.«

Skupaj zmoremo marsikaj

Slavica Meglič, DeSUS

Dotaknila bi se rekordnega proračuna Mestne občine Murska Sobota za leto 2021, ki je bil sprejet ne dolgo nazaj. Menim, da se ponavlja stara zgodba, ko so v ospredje postavljeni veliki projekti, medtem ko manjši spet stojijo na mestu kot vsa leta poprej. Mogoče se ti manjši projekti na prvi pogled zdijo nepomembni, ampak marsikateri je za občane zelo pomemben. Predloge tako ali tako dajemo na njihovo pobudo. Slovenska ulica je vsečno prenovljena in veseli me premik v pozitivno smer v

zvezi s trgovinicami. Moja velika želja je, da bi bilo podobnih pozitivnih premikov še več. Če bi mi bila dana moč odločanja, bi dala mestnemu jedru dušo, morebiti z butično kavarnico, kjer vrteli romsko – »cigansko« glasbo in ki bi bila kraj srečevanja ljudi. Mislim, da bi take stvari pritegnile tudi turiste. Svojevrsten problem predstavljajo visoke najemnine poslovnih prostorov, ki so v zasebni v lasti. Pohvalno je, da se stvari v pozitivno smer premikajo tudi v Fazaneriji, tam so namreč zasadili veliko novih dreves. Moti me, da po opravljenih delih za sabo puščajo ogromne brazde in veliko odpadnega vejevja. Na tem mestu bi pričakovala boljšo odzivnost in aktivnost javnega podjetja Komunala. Prepričana sem,

da Sobočani naravnost obožujemo ta kraj. Žalosti me misel na vse ljudi, ki doma trpijo zaradi aktualne zdravstvene krize. Mnogim med njimi so bile mestne prireditve edina zabava, obisk knjižnice pa kraj sprostitve ob branju knjig ter prebiranju revij in časopisov. Knjižnica je mnogim socialno ogroženim skupinam in prebivalcem predstavljala tudi edini dostop do računalnikov. Vsem občanom pošiljam sporočilo, naj zaupajo vase in svojo moč ter naj ne pozabijo, da skupaj zmoremo marsikaj. Prepričana sem, da bomo iz te krize prišli še močnejši in zlasti modrejši. »Če se bomo spoštovali in bomo upoštevali tudi drugače misleče, nam bo marsikaj uspelo.«

Sedanja vlada je sposobna poslušati župane

Andrej Mešič, SDS

Pobude in vprašanja mestnih svetnikov so postali leporečne govorice, zavite v celofan, ki ne dajejo končnega cilja, razen kakšnega spuščenege robnika, položenega kvadrata asfalta, popravila večje cestne luknje ali podobnih prebliskov.

Ko postanejo vprašanja konkretnjša, učinkovitejša in manj primerna za odgovore, se začne raztegovanje v slogu »takrat, ko bo, takrat, ko se to razreši, naj se pridobi še to, točka na seji bo, ko bo še to in ono«.

Komisija KMVVI je postala samo še inštalacija kadrov vladajoče občinske koalicije, kjer stranke tako imenovane opozicije skozi sito ne morejo niti do najenostavnejšega odbora ali sveta zavoda, kaj šele do malo pomembnejšega. Spet sle-

dijo obljube in pozivi k čimprejšnjim oddajam soglasij, kar seveda še ni dalo rezultatov.

Finančna struktura proračuna se je izboljšala, zlasti z vidika sedanje vladne oblasti, ki je bila sposobna poslušati župane in kar dvakrat v enem letu dvignila občinske povprečnine, češar prejšnja vladna oblast ni bila sposobna narediti, razen potrjevanja dodatnih zakonskih izdatkov, ki so jih občine morale prevzemati nase.

Dober strokovni kader – pogoj za uspeh tudi v javnem sektorju

Mag. Brigita Perhavec, SD

Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, ki ga je ustanovila Mestna občina Murska Sobota, deluje deset let. Praznovali smo tiho: ob zavedanju dosežkov, merjenih s številom dogodkov, obiskovalcev in pridobljenih sredstev na evropskih razpisih, z uvedbo novega programa v redno dejavnost (film) in z ulično razstavo pred Gledališčem Park.

Kako pomembno je v občini organizirati dobro javno službo na posameznem področju, kažejo podatki našega zavoda. Organizirati javno službo ne pomeni zgolj sprejeti ustanovitveni akt, ampak javnemu zavodu zago-

toviti osnovne infrastrukturne pogoje in, kar je najpomembnejše, v njem omogočiti zaposlitev strokovnega kadra. V Zavodu za kulturo, turizem in šport Murska Sobota je na področju kulture dobra kadrovska zasedba, kar se odraža tudi v številkah, ki si jih ob ustanovitvi niti v sanjah nismo mogli zamisliti: v prvih desetih letih se je samo v Gledališču Park odvijalo nad 2000 dogodkov in pritegnili smo skoraj 500.000 obiskovalcev. Te številke še bistveno povečajo prireditve na prostem (Soboški dnevi, Soboško poletje in Skrito dvorišče).

Na področju turizma do leta 2016, ko smo zaposlili tri, nismo imeli zaposlenega niti enega strokovnega sodelavca. Z novimi strokovno podkovanimi kadri smo v naslednjih štirih letih na evropskih razpisih pridobili nad 1.200.000 EUR sredstev in samo

v letu 2019 pripravili kar 54 dogodkov na področju turizma, ki jih je obiskalo okrog 60.000 obiskovalcev. V tem letu se že intenzivno pripravljamo na novo finančno perspektivo. Področje športa je še vedno kadrovske podhranjeno, saj edini zaposleni na tem področju opravlja vsa dela za Športno zvezo Murska Sobota, od koder je bil prezaposlen na zavod. Vseeno smo v letu 2019 organizirali ali soorganizirali trideset športnih dogodkov. Leta 2020 ne navajam, saj to ni primerljivo z ničimer in bi ga želeli čim prej pozabiti. Pandemija je namreč korenito posegla v dogajanje tudi v našem zavodu, mestu, občini, državi in svetu. Je pa ta zdravstvena kriza privedla do spoznanja, da nič ni samoumevno.

Odgovori na vprašanja in pobude mestnih svetnikov (16. redna seja)

Objavljamo odgovore na vprašanja in pobude, ki so jih člani mestnega sveta imeli na 16. redni seji mestnega sveta, ki je bila 25. februarja 2021.

Vprašanja oziroma pobude so imeli naslednji svetniki:

MIRAN FORJANIČ:

Predstavil je problematiko v zvezi z javnim podjetjem Komunala. Pred časom je mestni svet sprejel odlok o predaji pokopališč in vežic v upravljanje temu javnemu podjetju. Krajevne skupnosti so se strinjale s predmetnim dokumentom. Vendar ga moti, da primopredaja še vedno ni opravljena ali ni sklenjen dogovor o izvajanju te storitve. Prav tako je prejel klic iz pogrebne podjetja z vprašanjem, na koga naj se obrnejo za pokop pokojnika. Mestno upravo naproša, da z javnim podjetjem Komunala poskuša to zadevo čim prej urediti. Tako bodo predsedniki in sveti krajevnih skupnosti lahko občane z zadevo ustrezno seznanili.

Odgovor mestne uprave:

Mestna občina Murska Sobota je 28. novembra 2019 sprejela odlok o pokopališkem redu v Mestni občini Murska Sobota, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 74/2019. Z odlokom se podrobneje ureja izvajanje pogrebne in pokopališke dejavnosti na območju mestne občine. Pokopališka dejavnost obsega upravljanje in urejanje pokopališč. Upravljanje pokopališč obsega zagotavljanje uredenosti pokopališč, izvajanje investicij in investicijskega vzdrževanja, oddajo grobov v najem, vodenje evidenc ter izdajanje soglasij pri posegih na območju pokopališč. Upravljanje pokopališč je gospodarska javna služba, ki se financira iz grobnin, najema za uporabo pokopaliških objektov in naprav, pogrebnih pristojbin, proračuna lokalne skupnosti in drugih virov.

Na območju mestne občine so naslednja pokopališča: Bakovci, Černelavci, Krog, Kupšinci, Markišavci, Murska Sobota, Nemčavci, Polana, Rakičan, Satahovci in Veščica.

S sprejetjem odloka je bil določen upravljavec pokopališč, ki je Komunala, javno podjetje d.o.o.

V skladu z odlokom je določeno, da mora upravljavec pokopališč od krajevnih skupnosti kot dosedanjih upravljavcev pokopališč v roku treh mesecev prevzeti vso dokumentacijo, ki jo vodijo krajevne skupnosti v zvezi z upravljanjem pokopališč in sklepanjem najemnih pogodb za grobove. Krajevne skupnosti morajo v roku desetih let od uveljavitve odloka prenesti nepremičnine (zemljišča in objekte) pokopališč, ki v času sprejema odloka še niso v lasti mestne občine, na mestno občino s pogodbo o prenosu nepremičnin. Glede na navedeno se lahko za vsa pokopališča, razen mestnega pokopališča, sklenejo tripartitne pogodbe, s katerimi mestna občina, krajevne skupnosti in upravljavec uredijo medsebojne obveznosti, kot to določa odlok. Pogodbe se bodo urejale v aprilu.

BOŠTJAN BERLAK:

Na spletni strani ERAR-ja je zasledil, da je Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota izvajalcu pohištvenih del Šavel d.o.o. plačala znesek v višini 22.757,96 EUR. Zanima ga, za kakšen namen so bila sredstva porabljena in ali je direktorica zavoda pridobila ustrezno število ponudb ter od katerih izvajalcev.

Odgovor direktorice javnega zavoda Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota:

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota je v finančnem načrtu

za leto 2020 načrtovala opremo za bukvarno, kuhinjo, pisarno računovodje in pisarno direktorja. V času izgradnje in otvoritve nove knjižnice leta 2004 navedena oprema zaradi takratnega pomanjkanja finančnih sredstev ni bila naročena in vgrajena.

Svet knjižnice je dal soglasje k finančnemu načrtu Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota za leto 2020 na svoji drugi redni seji dne 23. 6. 2020. Na osnovi predhodno pridobljenih soglasij vseh pristojnih organov smo pristopili k izvedbi. Arhitekturni biro Remo Zrinski in drugi d.n.o. je pripravil zasnovo in načrte notranje opreme za navedene prostore in bukvarno. Na osnovi načrtov arhitekta Iztoka Zrinskega smo pridobili tri ponudbe za opremo bukvarne in tri ponudbe za opremo kuhinje, pisarno računovodje in pisarno direktorja (MF Mizarstvo Filipič, Miran Filipič s.p., Šavel d.o.o. in Lesambient Mizarstvo Slana, Sašo Slana s.p.). Kot najugodnejši ponudnik je bilo izbrano podjetje Šavel d.o.o. Vrednost opreme za bukvarno je znašala 1464,70 EUR + DDV. Vrednost opreme za kuhinjo z gospodinjstskimi aparati, bojlerjem, pipo, oblogami itd., pisarno računovodje s kovinskima kartotečnima omarama, trezorjem itd. in pisarno direktorja pa skupaj 17.189,37 EUR + DDV.

DRAGO VIGALI:

Zahvalil se je za štiri posajena drevesa ob kolesarski stezi Krog-Murska Sobota. V lanskem letu je predlagal zasaditev drevoreda, a je prejel odgovor mestne uprave, da drevoreda ni mogoče zasaditi zaradi preozkega območja. Na prejšnji seji je predlagal, da bi v proračun vključili sredstva za odkup tega dela, vendar je ponovno prejel odgovor, da to ni mogoče. Zanima ga, kako je bilo zdaj mogoče zasaditi štiri drevesa.

Odgovor mestne uprave:

Omenjena štiri drevesa so bila zasajena tik ob klopih izključno zaradi sence, zasajena so bila v bankino z 1,00 do 1,20 m odmikom od roba asfalta kolesarske steze, oziroma le kakšnih 30–50 cm od zunanje meje cestnega sveta. Zasaditev je bila izvedena izjemoma zaradi sence, je pa tak način zasaditve celotnega drevoreda nesprejemljiv zaradi bližine asfaltov (možnost dvigovanja zaradi razraščanja korenin) in tudi zaradi uspevanja dreves, ki za rast ne bi imela ustrezne podlage (bankina iz prod/tampona za rast ni primerna). Z večjim odmikom jih žal ni mogoče saditi brez predhodnega odkupa dveh ali treh metrov pasu, v katerem bi lahko normalno rasla.

Vprašal je, kdaj bodo igrala, koši in asfalt v okolici gasilskega doma v Satahovcih vzpostavljeni v prvotno stanje.

Odgovor mestne uprave:

Igrala oz. koše za košarko je začasno odstranila Krajevna skupnost Satahovci, ki je tudi izvedla prekop asfaltnih površin pri vaško-gasilskem domu v Satahovcih. V tem primeru, po informacijah, ki jih je mestna uprava pridobila od predsednice krajevne skupnosti, ne gre za javne površine in tudi ne za investicijo, ki bi jo vodila mestna uprava. Krajevna skupnost bo dosedanje nepremične koše nadomestila oziroma prilagodila tako, da jih bo ob morebitnih prireditvah mogoče odstraniti, kar je bil doslej vedno problem, saj so bili ob postavitvi šotora vedno v njem. Po zagotovitvi predsednice naj bi koše in asfaltiranje prilagodili oziroma izvedli najpozneje do 15. maja letos. O vsem tem naj bi bili obveščeni tudi krajin.

JOŽE ŠADL:

Povedal je, da je pred letom dni opozoril na neurejenost pri odvozu odpadnega materiala v mestno kopališče. Takrat je bilo v mestno kopališče pripeljanih od 30 do 50 kubičnih metrov gradbenega materiala in istočasno 50 kubičnih metrov odpadnega lesa. Kopališče je bilo dograjeno v sedemdesetih letih in je bilo eno najlepših kopališč v takratni državi ter je dolga leta služilo kot izredno priljubljena in obiskana destinacija. Čas je sicer naredil svoje in kopališče je bilo degradirano na celi črti, od ponudbe do vzdrževanja. Zadnjih nekaj let se stvari spreminjajo, tudi mestni svet je potrdil nekaj proračunskih postavk, ki so prispevale, da se v mestnem kopališču spet nekaj dogaja in da kopališče ponovno dobiva veljavo. O tem govorijo tudi številke podjetja, ki se ukvarja z upravljanjem tega objekta, vendar te številke ne odražajo pravega stanja, govorijo namreč le o številu obiskovalcev v času odprtja. Prepričanje mnogih je, da bi kopališče moralo biti odprto vsaj mesec dni prej, konec maja, in zaprto vsaj dva tedna pozneje, v sredini septembra, če vremenske razmere to dopuščajo in so vsi predhodni postopki speljani pravočasno. Tako bi bilo število obiskovalcev še večje.

Od lani do letos se glede gradbenega materiala ni spremenilo nič, razen da sta ga porasla trava in plevel, drevesni odpadki so se povečali za tri- do štirikrat. Vsak povprečen človek ve, da se ob vsakem posegu v gozd les, ki je še uporaben, predela, prod, vgradi, da se z njim nekaj zgodi. Veje se odpeljejo iz gozda iz treh razlogov: zaradi koristi, da se prepreči bolezen in da se jih nekomu podari. Če bi suho lesno maso predelali v biomaso ter jo podarili kakim ustanovi, ki se ogreva s tovrstnim energentom, bi zmanjšali stroške, vlagali v masi in vpliv na okolje. Namesto tega v gozd, ki so pljuča mesta, vozimo odpad, s čimer omogočamo razvoj drevesnih škodljivcev, da potem na drugi strani v istem gozdu posekamo nekaj sto kubičnih metrov jesenovega in hrastovega lesa. Škodljivci napadajo lepa drevesa. Lansko leto, ko je o tem govoril, je povedal, da je od župana prejel korekten odgovor, in sicer da bodo zadevo preverili in ustrezno ukrepali. Moti ga, da podjetje, katerega ustanoviteljica je mestna občina, ne upošteva več niti županove besede. Na podlagi povedanega ne želi odgovora ali pojasnil, ampak kot svetnik mestnega sveta zahteva, da se takoj pristopi k sanaciji stanja, da se nesnaga od tam odstrani in se zoper odgovorne najbolj drastično ukrepa.

Odgovor mestne uprave:

S članom mestnega sveta g. Jožetom Šadlom je bil dne 31. marca 2021 opravljen ogled območja kopališča oziroma Fazanerije s predstavniki mestne uprave in javnega podjetja Komunala, ki upravlja kopališče in tudi vzdržuje Fazanerijo kot javno površino. Ob ogledu je bilo ugotovljeno, da se sanacija s čiščenjem znotraj območja kopališča že izvaja in bo v naslednjih dneh dokončana. To zajema tudi odstranitev ostankov dreves, ki so bili v kopališču začasno deponirani in bodo v končni fazi odprodani za biomaso.

Glede ravnanja z ostanke drevja, ki nastajajo z vzdrževanjem javnih zelenih površin – pri obrezih ali odstranitvah (nevarna drevesa, neurja), je bilo dogovorjeno, da mestna uprava in vzdrževalec poiščeta drugo primernejšo lokacijo za začasno deponiranje do prevzema za biomaso. Prav tako se

je treba dogovoriti glede deponiranja gradbenih in drugih materialov, ki jih je mogoče ponovno uporabiti za izvedbo vzdrževalno-investicijskih del na javnih površinah.

Pri podaljševanju sezone oziroma sezonskem delovanju letnega kopališča mestna uprava že preučuje možnosti za podaljšanje sezone, da bi bila otvoritev kopalne sezone prej in zaključek pozneje. Seveda je to odvisno od vremenskih vplivov in rentabilnosti. V zvezi z delovanjem letnega kopališča nasploh bo v začetku aprila pripravljena anketa/vprašalnik, da bi informacije pridobili neposredno od uporabnikov, kar bo tudi osnova za nadaljnji razvoj letnega kopališča.

MAG. MARJAN GUJT:

Povedal je, da je izvoz iz Finžgarjeve ulice zakrit z visokimi živimi mejami in tudi lopami, po drugi strani pa od Male nove ulice proti Čopovi ulici pogosto vozijo težka vozila, saj so v bližini njive, vozijo pa tudi po robu ceste in je preglednost zelo slaba. Dal je pobudo, da bi postavili ogledalo za boljšo vidljivost, ki bi zagotovo pripomoglo k boljši prometni varnosti.

Odgovor mestne uprave:

Mestna uprava (oddelek za okolje in prostor) je izvedla terenski ogled lokacije, ki se nahaja na križišču občinskih cest JP 769 290 – 1 Mala nova ulica – Vegova ulica in JP 769 300 – 1 Finžgarjeva ulica. Skladno z 29. členom odloka o občinskih cestah v Mestni občini Murska Sobota (Uradni list RS, št. 16/00, 35/09 in 80/12) je varovalni pas ob občinskih cestah pri javni poti širok dva metra, merjeno od roba cestnega sveta. Raba prostora je v varovalnem pasu omejena z namenom, da se prepreči škodljivi vplivi posegov v prostor ob občinski cesti na občinsko cesto in na potek prometa na njej. Preglednost pri vključevanju iz Finžgarjeve ulice v Čopovo ulico je omejena zaradi neustrezno urejene vegetacije v desni in levi smeri izvažanja. Vegetacija je v varovalnem pasu teh občinskih cest. Obenem je treba poudariti, da prometno ogledalo ne zagotavlja preglednosti pri vključevanju v promet na javno cesto, je le »opora« pri izboljšanju preglednosti. Če obstajajo možnosti, je treba v varovalnem pasu javnih cest odstraniti ovire, ki onemogočajo varno vključevanje v promet. Ocenjujemo, da bo preglednost ob ustrezni ureditvi vegetacije na območju zagotovljena. Prometno ogledalo je smiselno postavljati le na tistih mestih, kjer bi odstranitev ovir predstavljala neupravičen investicijski vložek (brežine, stanovanjski objekti, potek ceste v krivinah itd.). Glede na navedeno bodo lastniki zemljišč obveščeni o ustrezni ureditvi vegetacije v varovalnem pasu občinskih cest. Po opravljenem poseku vegetacije bo mestna uprava (oddelek za okolje in prostor) ponovno izvedla terenski ogled lokacije in ponovno preverila ustreznost postavitev prometnega ogledala.

BERNARDKA RUŽIČ:

Zanimalo jo je, ali bi bilo mogoče spustiti oziroma znižati robnik na nivo cestišča ob prehodu za pešce v krožišču Trubarjeve in Brodarske ulice, kajti ob sestopu (robnik je zelo visok) na prehod za pešce je nevaren zlasti za starejše občane in otroške vozičke.

Odgovor mestne uprave:

Mestna uprava (oddelek za okolje in prostor) je z vzdrževalcem občinskih cest izvedla terenski ogled lokacije. Ugotovljeno je bilo, da višina robnika ni v enaki ravnini kot prehod za pešce. Glede na navedeno bodo pristopili k ustreznim sanaciji višine robnikov na območju.

Nadalje je imela kritiko javnega podjetja Komunala zaradi izvajanja komunalnih priključkov v Krajevni skupnosti Krog. O tem je že lansko leto postavila vprašanje in prejela odgovor mestne uprave, da mora komunalno podjetje pridobiti soglasje, če kakorkoli posega v cestni svet, in da se ta dela izvajajo s podvrtavanjem ceste, ne pa s prekopi. Nekje v septembru ali oktobru 2020 je bila počez prekopana Trubarjeva ulica, enako je bilo zdaj storjeno na Murski ulici, kolikor je seznanjena, brez soglasja mestne občine. Ulica je bila prekopana celo dvakrat, če so informacije točne, zato ker si podjetje ni prej dobro pogledalo projektov in so zgrešili jašek za kanalizacijski prikllop. Prosi za ustrezno ureditev predmetne zadeve.

Odgovor mestne uprave:

Mestna uprava (oddelek za okolje in prostor) je omenjenemu podjetju 16. aprila 2020 izdala odločbo št. 371-0065/2020-2(700) za izvedbo nujnih sanacijskih del na vodovodnih, kanalizacijskih in toplovodnih omrežjih ter drugih komunalnih priključkih ter za nujna redna vzdrževalna in intervencijska dela na cestah, pločnikih ter kolesarskih stezah za obdobje od 16. aprila 2020 do 31. decembra 2020. Prav tako je v soglasju bilo določeno, da se vsi posegi, ki zahtevajo prečkanje ceste, morajo izvesti s podvrtavanjem, če je to tehnično izvedljivo. V izjemnih okoliščinah (kadar podvrtavanja ne bi bilo mogoče izvesti) je poseg, potreben za prečkanje ceste, lahko izveden s prekopom, a ob predhodnem obvestilu mestne uprave. Poseg na Trubarjevi ulici v Krogu je bil v septembru 2020 izveden zaradi individualne priključitve na vode komunalne infrastrukture in brez ustrezno pridobljenega soglasja mestne uprave. Po izvedenem posegu je bilo omenjeno podjetje 28. septembra 2020 obveščeno z dopisom št. 3502-0001/2020-3 (730), da je za vsa dela, ki tangirajo v cestni svet občinskih cest in ne spadajo med nujna vzdrževalna oz. sanacijska dela, treba pridobiti soglasje mestne uprave. V zvezi s posegom v cestni svet na območju Murske ulice prav tako ni bilo pridobljeno ustrezno soglasje. O posegih (prekop na Trubarjevi ulici in prekop pločnika na Murski ulici) mestna uprava ni bila obveščena. Glede na navedeno je zadeva predana v reševanje mestnemu inšpektoratu.

Žalosti jo, da Visitor center v zadnjem času sameva. Zato jo zanima, če bi lahko vsebino centra umestili na območje Expana. Meni namreč, da bi Visitor center s svojo vsebino sodil na to območje in da bi zlasti obiskovalci, ki prihajajo od drugod, z veseljem pokukali skozi vrata teh hišic in bi jim bila vsebina gotovo zanimiva.

Odgovor mestne uprave:

Za območje Expana velja Občinski podrobni prostorski načrt za kamenšnico ob Bakovski ulici v Murski Soboti, ki na celotnem ureditvenem območju dopušča umeščanje enostavnih in nezahtevnih objektov do maksimalne velikosti 100 m² ob upoštevanju vseh varstvenih, varovalnih in prometnovarnostnih režimov. Območje predmetnega OPPN je glede na izvajanje različnih dejavnosti razdeljeno na posamezne cone. Vsebinsko predstavitev Visitor centra na območje ob Expanu v ničemer ni sporna, vendar je vseeno potreben tehten premislek, ali je taka predstavitev dobra, saj je Visitor center zasnovan kot učilnica na prostem, ki prvenstveno predstavlja področje izrabe geotermalne energije, in je bil zato namensko umeščen v neposredni bližini ene izmed vrtin.

VLASTA VEREN:

Povedala je, da se z odgovorom mestne uprave glede osvetlitve spomenika zmage ne strinja. Z nekaj ljudmi je proučila uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13). Uredba govori o varstvu narave pred škodljivim delovanjem svetlobnega onesnaževanja in določa mejne vrednosti; med drugim določa mejne vrednosti za svetlost fasad, površin kulturnih spomenikov in pogoje usmerjanja osvetlitve kulturnih spomenikov. Predpisano je, da se smejo za osvetlitev uporabljati svetilke, ki ne smejo sevati navzgor (sevanje navzgor mora biti 0 %), kar ne velja za kulturne spomenike, kjer je mogoče sevanje tudi navzgor do 5 %. Določena je moč svetilke, ki mora biti manjša od 20 W, če povprečna osvetljenost javnih površin iz tega naslova ne presega 2 lx in je ta javna površina namenjena pešcem, kolesarjem in počasnemu prometu do 30 km/h. V 11. členu uredbe je podrobno opisana razsvetljava kulturnega spomenika. Kulturni spomenik je lahko osvetljen, vendar osvetljenost ne sme presegati 1 cd/m², napisano je, kako je treba to izmeriti, s katere razdalje itn. Iz navedenega izhaja, da je osvetlitev spomenika mogoča ob upoštevanju omejitev iz uredbe. Naproša za ustrezno ureditev.

Odgovor mestne uprave:

Osvetlitev spomenika na Trgu zmage bo izvedena v skladu z omejitvami uredbe o svetlobnem onesnaževanju (Ur. list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13). V zvezi s tem je mestna uprava že angažirala družbo, ki se poklicno ukvarja z osvetljevanjem kulturnih spomenikov. Družba je že izdelala strokovno rešitev za izvedbo znotraj omejitev navedene uredbe. Naročilo za izvedbo je bilo oddano, zato bo osvetlitev kmalu tudi izvedena. Nova osvetlitev bo nekoliko drugačna, kot je bila v preteklosti, saj ta ni bila skladna z uredbo. Drugi razlog, zakaj osvetlitev ni bila izvedena v okviru urejanja Trga zmage, je ta, da je tudi odgovorni projektant ureditve prenove mestnega središča, v sklopu katerega je bil uren tudi Trg zmage, več ni predvidel ravno zaradi zmanjšanja svetlobnega onesnaževanja urbanih območij.

Večje število občanov oziroma sprehajalcev z druge strani kanala je opozorilo, da je treba na seji mestnega sveta povedati, da je pešpot na južni strani od Maximusa v smeri kanala izredno zasmetena (ogromno je plastike, plastenik ipd.). Včasih sprehajalci sami kaj poberejo. Ustrezne službe prosi, da poskrbijo za okolje in pešpoti zunaj naselja.

Izpostavila je še gozdiček med Miklošičevo ulico, prek kanala v smeri Pušče, kjer se ustvarja novo zbirališče odpadkov. Odpadki so večji, in sicer je najti gradbeni material, kolesa, velike plastične vrečke itd., ki jih na ta del vozijo z organiziranim prevozom. Mestni upravi je predala tudi dopis občana, ki prav tako poziva k ureditvi tega območja.

Odgovor mestne uprave:

Mestni inšpektorat je z odloženimi smetmi na pešpoti na južni strani Maximusa in na lokaciji gozdiček med Miklošičevo ulico seznanjen. Postopki za ureditev navedenih območij so v teku. Na sami »kroni« kanala je za pobiranje smeti zadolženo podjetje Komunala.

NADA KUHAJ:

V lanskem letu je dala pobudo za odstranitev lesenih hišic pri Zdravstvenem domu Murska Sobota, pri podhodu na pokopališče in na Lendavski ulici v Murski Soboti. Odstranjena je bila le ena, in

sicer pri zdravstvenem domu, hišica na Lendavski ulici je bila obnovljena, pri podhodu na pokopališče pa še vedno stoji in kazi videz. Ponovno naproša, da leseno hišico pri podhodu čim prej odstranijo.

Odgovor mestne uprave:

V zvezi z ureditvijo ali morebitno odstranitvijo lesenega kioska na Bakovski ulici sporočamo, da je bil zadnjemu znanemu uporabniku poslan poziv k ureditvi objekta oziroma vprašanje o njegovi nadaljnji nameri s tem objektom. Kot je znano, so na tej lokaciji poslovali vsaj trije poslovni subjekti. Odgovora od zadnjega uporabnika nismo prejeli, zato vodimo nadaljnji postopek ugotavljanja dejanskega lastnika, da bi kiosk bil urejen ali odstranjen.

Na seji odbora za družbene dejavnosti je ponovno predlagala ureditev dežurnega zobozdravstva ob sobotah, nedeljah in praznikih, ki zdaj obratuje le od 8. do 12. ure. Prejela je informacijo, da ima zdravstveni dom težave s kadrom in da bosta dva zobozdravnika odšla. Meni, da bi lahko zdravstvena služba z izvajanjem tržne dejavnosti iz tega naslova zagotovila denarna sredstva zunaj programa. Prejela je odgovor Zdravstvenega doma Murska Sobota, zato naproša župana, da se sestane z direktorico doma in drugimi občinami ustanoviteljicami, da proučijo možnosti financiranja dežurstva zobozdravstvene dejavnosti ali pa vsaj pripravljenosti; prepričana je, da si občani in vsi drugi to zaslužijo.

Odgovor mestne uprave:

Zaradi trenutnih epidemioloških razmer sestanka ni mogoče sklicati. Termin sestanka bo določen naknadno, ko bodo razmere to dopuščale.

Na prejšnji seji je dala pobudo za hladilnico in upepeljevalnico. Od občanov je prejela veliko pozitivnih odzivov. Res je, da je zdaj epidemija ter da je tudi več smrti in pogrebov, ampak v pomurski regiji imamo veliko starejše populacije, pa tudi ljudje se manj odločajo za klasične pogrebe, ampak pogostejše za upepelitev. Zaveda se, da je to velik in zahteven projekt ter da mora država dati koncesijo. Vendar če se izračunajo stroški, je pobuda za hladilnico in upepeljevalnico upravičena. Prevoz pokojnika v upepeljevalnico v Maribor namreč stane od 200 do 220 EUR z DDV, plačata se še prostor za čakanje na upepelitev in upepelitev, kar znaša 230 EUR z DDV. Meni, da je treba v tej smeri razmišljati, da bi ljudem vsaj malo zmanjšali navedene stroške. Občani so jo še opozorili, da na pokopališču primanjkuje prostora v žarnem zidu, zato je treba razmišljati tudi v tej smeri. Županu predlaga, da bi z analizo statistično preverili, koliko ljudi v pomurskem prostoru se odloča za upepelitev. Nato bi temo uvrstili na eno naslednjih sej mestnega sveta.

Odgovor mestne uprave:

Javno podjetje Komunala je že v postopku preučitve projektov za vzpostavitev lastnih hladilnih prostorov. Cilj je pridobitev lastnih hladilnih prostorov, ki se bodo uporabljali v okviru izvajanja 24-urne dežurne službe pogrebništvu.

Glede upepeljevalnice je v prvi fazi to vezano na pridobitev koncesije (Republika Slovenija). V Sloveniji delujeta dva koncesionarja, in sicer v Ljubljani in Mariboru. Mariborska upepeljevalnica, ki je nam najbližja, je trenutno prav tako v fazi izgradnje dodatnih kapacitet, in sicer četrte peči, s čimer bi povečali zmogljivost in s tem zmanjšali čas upepeljevanja. Glede izgradnje oziroma obratovanja upepeljevalnice se postavlja tudi vprašanje rentabilnosti investicije. Zaradi specifičnosti objekta in okoljskih zahtev so namreč investici-

jski stroški in tudi stroški obratovanja zelo visoki.

ZORAN KOS:

Ob novi pridobitvi na prehranskem področju pri BTC-ju je dal pobudo, da bi uporabnike te hitre prehrane morda s tablam ozaveščali, da naj embalaže ne odmetavajo po vsem mestu.

Odgovor mestne uprave:

Glede odloženih odpadkov v okolici podjetja McDonald's Murska Sobota kljub ozaveščanju ne moremo vplivati na kulturo ljudi, ki odmetavajo odpadno embalažo. Opažamo, da so koši za odpadke v okolici vedno polni oziroma prepolni z odpadno embalažo iz te restavracije. Podjetje Komunala sproti pobira in odvažajo odpadke z javnih površin.

Predstavil je pobudo občanov, da bi sočasno z ureditvijo Cankarjeve ulice uredili še območje na sečišču Mladinske in Cankarjeve ulice, kjer se je na severni strani ceste del vozišča posedel in so nastale udarne jame. Prosi pristojne službe, da lokacijo pregledajo in ustrezno sanirajo.

Odgovor mestne uprave:

Ker je Cankarjeva ulica po novem del cestne mreže Mestne občine Murska Sobota, si bo mestna uprava skupaj z vzdrževalcem lokacijo ogledala območje in dorekla potrebne ukrepe za izboljšanje stanja. Predvidoma bi dela lahko izvedli sočasno z odpravo nepravilnosti po asfaltiranju levega smernega vozišča in pločnika na Cankarjevi ulici, kar je bilo izvedeno konec lanskega leta.

Glede športne infrastrukture v mestni občini je povedal, da je treba, če želimo tudi formalno biti središče športnega dogajanja, proučiti vse možnosti za gradnjo velike večnamenske dvorane s pametno umestitvijo v del mesta, kjer bo šport doma. Tako bi se začel soustvarjati športni turizem zelenega pomena, ki je v današnjem času zelo pomemben. Ob tem je pomemben zdrav zrak, zato bi bilo morda treba pristopiti k težavam zaradi malih kurišč ter ljudem omogočiti subvencioniranje prek različnih skladov, da bi zadeve sanirali.

Odgovor mestne uprave:

V postopku priprave OPPN za enoto urejanja SO 54/1 je v preučitvi možnost umestitve večnamenske športne dvorane na območje, kjer je bila načrtovana umestitev vodarne. Če prostor omogoča umestitev tako velikega objekta z vso potrebno infrastrukturo (zlasti ustrezno število parkirnih mest), bodo lahko s sprejetjem predmetnega OPPN na tej lokaciji zagotovljeni pogoji za umestitev večnamenske dvorane.

Podatki o stanju zraka, ki jih spremlja ARSO, nakazujejo, da se stanje onesnaženosti z delci PM10 na večini območij s preseganji izboljšuje, kar pomeni, da ukrepi delujejo. Res je, da imamo še vedno težave z nepravilno uporabo in zastarelostjo malih kurilnih naprav, vendar se tudi tu stanje izboljšuje. Občani se odločajo za zamenjavo starih malih kurilnih naprav. Subvencije dodeljuje Eko sklad, ki ima odprtih več razpisov za različne naložbe rabe obnovljivih virov energije in večje energijske učinkovitosti stavb. Mreža ENSVET dobro deluje, energetski svetovalci občanom nudijo brezplačno svetovanje in pomoč pri dodelitvi subvencij ali ugodnih kreditov. Na območju, kjer nimamo določenega prednostnega načina ogrevanja, lahko prejemniki denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka pridobijo subvencijo za zamenjavo malih kurilnih naprav z novo v deležu 100 % stroškov naložbe. Še vedno je treba nenehno ozaveščati ljudi, kako naj ravnajo z napravami. Prilagamo preglednico s

podatki o izvedenih ukrepih in višini spodbud za pretekla leta. Daleč največ spodbud je za ukrep vgradnje toplotne črpalke, iz podatkov pa je razvidno, da je bilo med letoma 2013 in 2020 na območju Mestne občine Murska Sobota za izvedbo ukrepov namenjenih 1.948.287 EUR.

Leto	2013–2020	
Ukrep	Št. naložb	Višina spodbude
kotli na biomaso	42	76.320
toplotne črpalke	420	1.426.799
izolacija fasad	115	320.545
izolacija streh	29	41.658
zamenjava oken	56	85.965
SKUPAJ	662	1.948.287

Vir: Eko sklad, 2021.

Opomba: Nekaj vlog iz let 2019 in 2020 še ni zaključenih in tako niso vsote.

Kakovost zraka se izboljšuje tudi z aktivacijo neaktivnih priključkov na plinovodno omrežje. Tudi za vgradnjo sodobnega plinskega kondenzacijskega kotla lahko občani pridobijo subvencijo Eko sklada. Po podatkih upravljavca plinovodnega omrežja je bilo v letu 2019 na novo zgrajenih 40 priključkov, v letu 2020 pa 23 priključkov. Število vseh aktivnih plinskih priključkov se je med letoma 2015 in 2020 povečalo za 92.

O daljinskem ogrevanju, katerega uporabnik je tudi sam, je povedal, da je s storitvijo zadovoljen, vendar je mnenja, da je treba sistem posodabljati in urejati. Verjame, da se javno podjetje Komunala trudi. Vprašal je, kako je s podpostajami (Lendavska 17, 19 in preostale podpostaje), kdo je njihov dejanski lastnik, v zemljiško knjigo stanovanjskih blokov namreč niso vpisane. Verjetno je to del širše povezave tega omrežja. Kot uporabnik postavlja vprašanje javnemu podjetju Komunala uporabniku večstanovanjskih stavb zaračunava določene stvari in dokumente, ki so že narejeni. Sprašuje konkretno o načrtu vzdrževanja podpostaj in podobnih projektih, papirjih itd. Navedeno je izpostavil zaradi boljšega poslovanja in da bi zadeve pocenili.

Odgovor javnega podjetja Komunala:

V Murski Soboti imamo sistem daljinskega ogrevanja, ki ga upravlja javno podjetje Komunala. Sistem daljinskega ogrevanja se izvaja v obliki gospodarske javne službe, in sicer kot proizvajalec in distributer toplote. Dobava toplote se izvaja do toplotnega števca v toplotni postaji. V skladu z energetskim zakonom in drugimi predpisi do te točke za servise in vzdrževanje skrbi sistemski operater, torej Komunala.

Za toplotnim števcem se dovedena toplota uporablja za namene ogrevanja stanovanj in tople vode. Solastniki instalacij in opreme v toplotno postajo so etažni lastniki stanovanj in poslovnih prostorov. Za servise in vzdrževanje toplotne postaje so dolžni skrbeti etažni lastniki oziroma v njihovem imenu upravniki stavb, v skladu z določili stanovanjskega zakona in drugimi predpisi na tem področju.

Prostora, kjer se nahajata toplotni postaji za večstanovanjske stavbe na Lendavski ulici 17a, b, c in 19a, b ter Lendavski ulici 23a, b in 25a, b, sta posebna skupna prostora, ki v času lastninjenja stanovanj in poslovnih prostorov nista bila ustrezno lastniško opredeljena. Zemljišče nad objektom je zato še vedno zemljiškoknjižno v lasti Mestne občine Murska Sobota, čeprav etažni lastniki ta prostor vsekakor potrebujejo zaradi funkcionalnosti svojih etažnih enot.

Trditve mestnega svetnika, da »Komunala zaračunava uporabnikom

večstanovanjskih stavb, da plačujejo določene zadeve in dokumente, ki so že narejeni«, ni pravilna. Predmet zaračunavanja uporabnikom v večstanovanjskih stavbah je jasno opredeljen in transparenten. Treba je tudi izpostaviti, da javno podjetje Komunala v večstanovanjskih stavbah nastopa v več vlogah, in sicer je pri nekaterih upravljavca stavbe, pri nekaterih zgolj dobavitelj toplote, pri nekaterih pa je lahko tudi izvajalec različnih del.

V Murski Soboti delujemo trije različni upravniki, javno podjetje Komunala je manjšinski upravnik navedenih stavb, na Lendavski ulici 17–19 in 23–25 nastopa kot dobavitelj toplote in morebiten izvajalec del, če so ta naročena.

Navedba, da je »določene zadeve in dokumente« javno podjetje Komunala zaračunalo stanovalcem, ni pravilna. Obstaja seveda tudi možnost, da je to stanovalec in svetniku tako predstavil njihov upravnik.

Javno podjetje Komunala je usposobljen izvajalec vzdrževalnih del. Večkrat je bil predlagan servis toplotnih postaj, vključno z ustreznimi meritvami, vendar se upravniki in predstavniki nadzornih odborov stavb niso odločili za naročilo teh del. Kot navedeno v Murski Soboti delujejo trije upravniki stavb, ki skupaj s predstavniki nadzornih odborov teh stavb opredelijo način in izvedbo ter izvajalca vzdrževalnih del na stavbah.

Javno podjetje je mnenja, da so zaradi težavnega in dolgotrajnega dogovarjanja o vzdrževalnih delih nekatere toplotne postaje neustrezno vzdrževane in v slabem stanju. Upravljanje in vzdrževanje toplotnih postaj je namreč strokovno zahtevno tehnično delo, ki ga je treba izvajati kontinuirano in ne zgolj ob okvarah.

Z odgovorom na vprašanje o vodu Počitniški dom Murska Sobota v Baški ni zadovoljen. Strinja se z vsem zapisanim v odgovoru in verjame, da je vse res. Letovišče Baška je za otroke iz vsega Pomurja ter je zelo pomembno za zdravje in razvoj. Pozdravlja, da je mestna občina pristopila k sanaciji in obnovila streho. Meni, da je bil pri odgovoru izpuščen velik doprinos osnovnih šol, letnih šol v naravi, ki tam letujejo. Konkretno ve, da ena šola doprinese 17.000,00 EUR, in še druge šole se izmenjujejo. Ocenjuje, da je to med 25.000,00 in 30.000,00 EUR na sezono. V lanskem letu je to zelo manjkalo, saj je epidemija zelo prizadela sektor športa in rekreacije. Pri tem so bili prikrajšani otroci, saj niso imeli zdravstvenih letovanj.

Kot svetnik svetniške skupine želi pridobiti dokumente, da bi razjasnili okoliščine lanskega poslovanja. Zaprošil je za naslednje dokumente: statut zavoda, zapisnike zadnjih desetih sej upravnega odbora ter poslovna in finančna poročila od leta 2014 do leta 2020. Če za leto 2020 poročilo še ni narejeno, je zaprosil za obdobjo poročilo. Navedel je, da bi lahko na podlagi tega razbrali, ali je lanskega sezona minusa bila sezona minusa zaradi epidemije ali slabega poslovanja. Meni, da je treba biti pošten do vseh ljudi, ki zasedajo kakršnokoli delovno mesto, saj je tu človek, ki ima družino in lahko nastanejo stiske. Zato iz sočutnega namena želi, da se zadeva razčisti in uredi.

Odgovor mestne uprave:

Podrobnejše finančno poslovanje in računovodski izkazi so razvidni iz finančnih poročil. Poročila in preostali dokumenti, kot so statut zavoda in zapisniki sej upravnega odbora, so članom in članicam mestnega sveta na razpolago oz. na vpogled v prostorih mestne uprave kot informacija javnega značaja.

Proračun 2021: Celovita ureditev več ulic in kolesarskih povezav

KSENIJA GLAŽAR

Precejšen delež letošnjega proračuna predstavljajo naložbe v trajnostno mobilnost. Za ureditev kolesarskih stez, krožišč in pločnikov so letos namenili kar 2,1 milijona evrov.

Kolesarske povezave in pešpoti bodo urejene v okviru več projektov, s katerimi je Mestna občina Murska Sobota kandidirala na različnih razpisih. Načrtovano je, da bodo ureditve sofinancirane iz različnih virov, z evropskimi sredstvi ali pa z državnim sofinanciranjem. Po izvedbi bodo celovito urejene številne mestne ulice, ki bodo tvorile zaokroženo celoto kolesarskih povezav ter hkrati prispevale k rešitvi težav na prometnem in komunalnem področju. Sočasno bosta obnovljena še vodovod in kanalizacija vključno z ustreznimi rešitvami meteorne odvodnje. Načrtovani so tudi postavitve urbane opreme (klopi, koši), zasaditev drevoredov in urejanje zelenih površin, postavitve postajališč za kolesa in vzpostavitev javne razsvetljave.

Poleg trajnostne mobilnosti tudi skrb za zdravje

Vzpostavitev in ureditev kakovostnih kolesarskih povezav v Murski Soboti prispevata k uresničevanju ciljev iz Trajnostne urbane strategije na področju trajnostne mobilnosti in varovanja okolja. Cilj investicij je poleg izboljšanja kolesarskih povezav in pešpoti povečati delež kolesarjev in pešcev ter s tem prehod na trajnostne načine mobilnosti, zmanjšati emisije in druge negativne učinke (zlasti onesnaženost zraka s trdnimi delci PM10 in hrup), ki jih povzroča motoriziran promet, ter povečati telesno aktivnost prebivalcev, s tem pa se občanom zmanjšajo tudi stroški za vsakodnevno mobilnost.

Pločnik s kolesarsko stezo ob Gederovski ulici

Ob regionalni cesti v Černevcih, med Šerčerjevim naseljem in Gajevo ulico, bo letos zgrajen pribl. 70 metrov dolg manjkajoči pločnik s kolesarsko stezo, preurejeni bodo tudi prehodi za pešce in kolesarje. Sočasno bodo obnovljeni komunalni vodi, urejena bosta javna razsvetljava in oporni zid ob bližnjih stavbah. Začetek del je predviden že za ta mesec.

Zaključek del na Kroški ulici v prvi polovici letošnjega leta

Dela na celotnem odseku Kro-

V okviru celovite ureditve Kroške ulice bodo obnovljene dotrajana javna razsvetljava ter zelene površine z obojestranskim drevoredom, postavljena bo nova urbana oprema.

ške ulice (od Cankarjeve ulice do križišča z obvoznico), ki so se začela avgusta lani in se bodo zaključila letos spomladi, obsegajo poleg vzpostavitve kolesarske steze in ureditve površin za pešce še obnovo cestišča, obnovo vodovoda in izvedbo meteorne odvodnje s ponikanjem.

Letos še dela na Grajski ulici in Ciril Metodovi ulici

Mestna občina je bila v preteklem letu uspešna s prijavo na razpisu Eko sklada za sofinanciranje investicij. Načrtujeta se izgradnja manjkajočega dela kolesarske steze na Ciril Metodovi ulici ter rekonstrukcija kolesarske steze s pločnikom ter parkirišči pri zdravstvenem domu. Gradbena dela razširitve pločnika in kolesarske steze ter sistema parkiranja z notranjo dostopno cesto bodo predvidoma stekla konec tega oziroma v začetku prihodnjega meseca. Obnovljeni bodo tudi vsi spremljajoči komunalni vodi (meteorna kanalizacija, javna razsvetljava, zasaditve ipd.).

Poleti začetek prenove Ulice Staneta Rozmana

Na mestni upravi pojasnjujejo, da je bila konec minulega leta v okviru projekta Urejanje kolesarskih povezav – 1. faza že izvedena vzpostavitev kolesarske ste-

ze s parkirišči na Lendavski ulici in pred trgovino ter kolesarskega pasu na Zvezni ulici. V letošnjem letu je načrtovana celovita ureditev Ulice Staneta Rozmana in krožišča z Gregorčičevo ulico. Poleg celostne obnove ceste, ki bo nekoliko ožja, bodo obnovljeni pločniki, na novo bodo urejeni parkirišča na obeh straneh in

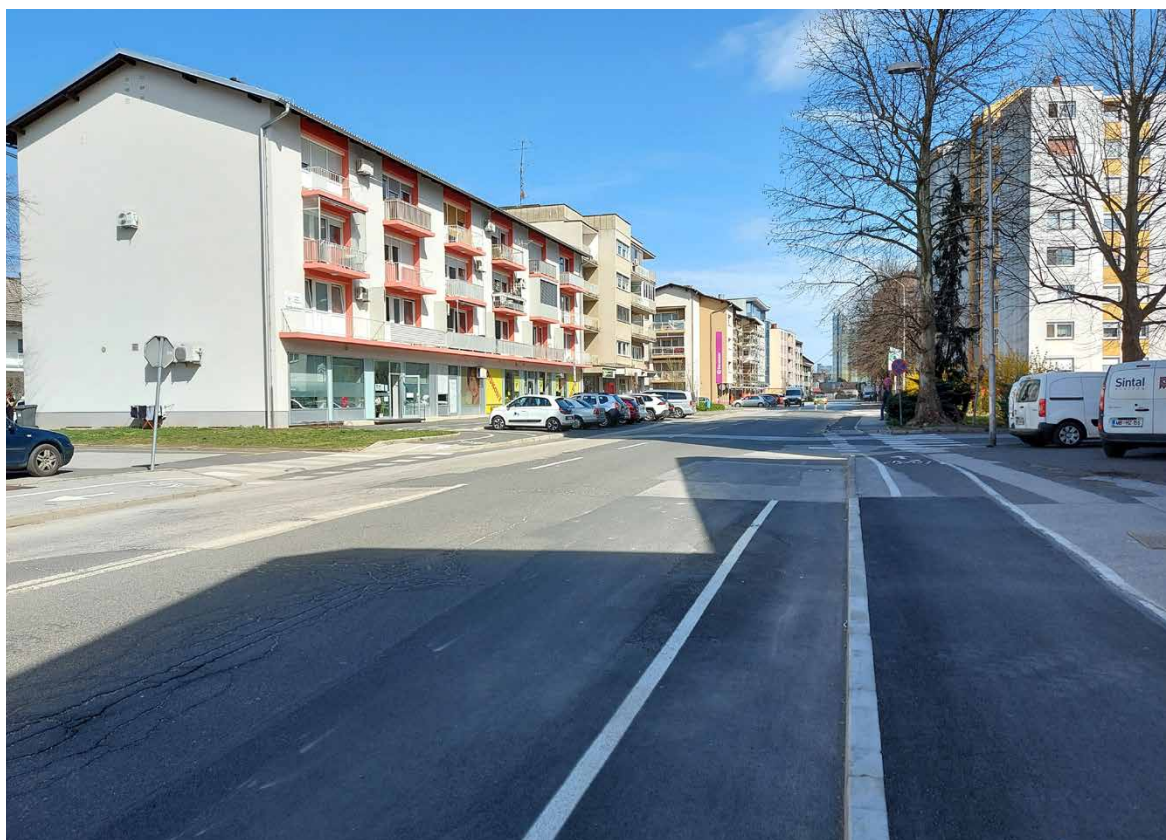
javna razsvetljava, postavljene bodo klopi, poskrbeli bodo tudi za nove zasaditve. Kolesarski pas, ki je bil doslej na pločnikih, bo urejen na cestišču. Načrtovani sta tudi izgradnja nove in večje kanalizacijske cevi (kolektorja) z navezavo na Gregorčičevo ulico vključno s ponikovalnicami in obnova vodovoda.

Začetek del na Ulici arhitekta Novaka

V drugi polovici letošnjega leta se bo začela celovita ureditev Ulice arhitekta Novaka, katere zaključek je načrtovan spomladi prihodnje leto. Poleg vzpostavitve kolesarskih povezav, ureditve pešpoti, obnove cestišča in ureditve parkirišč bo obnovljena dotrajana komunalna infrastruktura (vodovod, kanalizacija), zasajen bo drevored in postavljena urbana oprema (klopi, koši).

Prenova Gregorčičeve ulice v letu 2022

Poleg prej omenjenega krožišča na stiku Gregorčičeve ulice in Ulice Staneta Rozmana, ki bo izvedeno v letošnjem letu, se v prihodnjem letu obeta vzpostavitev še dveh krožišč, in sicer z Ulico arhitekta Novaka (pri Žuti kuči) in Slomškovo ulico (pri katoliški cerkvi). Z namenom večje pretočnosti in hkrati umirjanja prometa bodo tako na Gregorčičevi ulici nastala skupno kar tri nova krožna križišča. Na novo bodo zgrajeni obojestranski kolesarski pas, širši obojestranski pločniki in javna razsvetljava, cestišče bo nekoliko ožje, na odseku med cerkvi in policijo bo urejen vmesni zeleni pas, postavljene bodo dodatne klopi in nastalo bo avto-

Ulica Staneta Rozmana bo v dolžini 270 metrov, na območju med krožiščema na Slovenski ulici (pred Zvezdo) in Gregorčičevi ulici (novo krožišče pri Centru za starejše), v celoti prenovljena v drugi polovici leta 2021.

busno postajališče. Sočasno bosta v okviru posebnega projekta obnovljena še vodovod in kanalizacija. Delno je ponikanje padavinske vode predvideno tudi s ponikovalnicami za razbremenitev kanalizacije.

Prenova Slomškove ulice v letih 2022 in 2023

V drugi polovici leta 2020 so investitorji (Mercator, Imo-Real) mestno upravo seznanili z namerami o gradnjah objektov v bližini Slomškove ulice in Ulice arhitekta Novaka ter Gregorčičeve ulice. Zato bo potek gradnje po ulicah prilagoditi novim razmeram. Ureditev kolesarskega pasu z obnovo cestišča na Slomškovi ulici (s krožiščem Slomškova-Gregorčičeva) in kolesarskega pasu na Gregorčičevi ulici (s krožiščem v Ulici arhitekta Novaka) je tako predvidena v letih 2022 in 2023. Slomškova ulica bo urejena v dolžini pribl. 700 metrov (na odseku od odcepa z Mojstrsko ulico do stolne cerkve). Poleg obnove cestišča na celotni dolžini bosta na obeh straneh zgrajena kolesarski pas in pločnik, postavljena bo javna razsvetljava. Na območju avtobusne postaje bo vzpostavljen poseben varnostni režim za avtobuse in kolesarje. V bližini novega krožnega križišča (pred cerkvijo) bo postavljena pokrita kolesarnica. Sočasno bosta obnovljena vodovod in meteorna kanalizacija. Večji poseg v tem delu predstavlja izgradnja novega kanalizacijskega zbiralnika, ki bo razbremenjeval osrednji del mesta in s tem preprečeval poplave zaradi neustrezne kanalizacije na tem delu.

Priprave na ureditev Noršinske ceste

Celovita obnova Noršinske ceste, med ekonomsko šolo in naseljem Noršinci ter naprej do Rakičana, predstavlja eno najobsežnejših investicij na podro-

čju lokalnih cest v naslednjih letih. Ker je cesta pomembna povezava med mestno občino in sosednjo Občino Moravske Toplice, so začetni pogovori med njima že stekli. Dolžina odseka do meje z Občino Moravske Toplice meri dobra dva kilometra. V okviru investicije so predvidene izgradnja manjkajoče kolesarske steze, rekonstrukcija celotnega vozišča, vzpostavitev javne razsvetljave ter izgradnja dotrajanih cestnih prepustov in dotrajanega lesenega mostu na odseku do Rakičana. Načrtovano je, da bi bila še letos izdelana projektna dokumentacija in bi se začel postopek pridobivanja gradbenega dovoljenja za most. Izvedba je terminsko odvisna tudi od izgradnje vzhodne obvoznice in pridobitve sredstev sofinanciranja, saj gre za obsežno investicijo, ki po prvih ocenah znaša čez milijon evrov, zato je začetek izvedbe del načrtovan po letu 2024.

Priprave na ureditev kolesarskega mostu čez Ledavo v Polani

Za izgradnjo kolesarskega mostu čez Ledavo v Polani (prehod iz Černelavcev v Polano) je pridobljena projektna dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja. V letošnjem letu je v načrtu pridobitev zemljišč in gradbenega dovoljenja. Izvedba je predvidena v letu 2022 oziroma v letu 2023. V okviru investicije je predvidena izgradnja mostu dolžine pribl. 23 metrov čez potok, manjšega dela pločnika s kolesarsko stezo v dolžini okoli 50 metrov in javne razsvetljave. S tem bo pešcem in kolesarjem omogočena varna udeležba v prometu.

Kolesarska povezava Bakovci–Dokležovje

Povezava je pomembna zlasti za učence Osnovne šole Bakovci, ki prihajajo iz Dokležovja. Pri izvedbi projekta bo sodelovala tudi Občina Beltinci. Mestna občina Murska Sobota načrtuje izgradnjo kolesarske steze v dolžini pribl. dveh kilometrov do meje z Občino Beltinci ter izgradnjo kolesarskega mostu čez razbremenilni kanal. Lani je bila izdelana dokumentacija za kolesarski most, v izdelavi je tudi dokumentacija za celotno kolesarsko povezavo. Predhodno je treba pridobiti zemljišča. Mestna občina si bo za projekt prizadevala pridobiti evropska sredstva za projekte trajnostne mobilnosti, saj je projekt ocenjen na več kot 600 tisoč evrov in predstavlja velik zalogaj za občinski proračun. Od uspešnosti pridobivanja evropskih sredstev je odvisen začetek izvedbe.

Obnova Gregorčičeve ulice je načrtovana v območju med Slomškovo ulico in Ulico Staneta Rozmana v dolžini pribl. 400 metrov.

Slomškova ulica bo urejena v dolžini pribl. 700 metrov (na odseku od odcepa z Mojstrsko ulico do stolne cerkve).

Med pomembne investicije na področju trajnostne mobilnosti spada ureditev kolesarske povezave med naseljema Bakovci in Dokležovje.

Na mestni občini

opozarjajo, da bo

med prenovami in

gradnjami promet

oviran, zato prosijo

za potrpežljivost, saj

zasledujejo skupni cilj

– boljšo prometno

infrastrukturo, zlasti za

najšibkejšje udeležence v

prometu.

Zaživela prva bivalna skupnost za starejše

KSENIJA GLAŽAR

V stanovanjsko stavbo v Ivanocijevem naselju so se konec marca vselili prvi stanovalci.

V okviru projekta Bivalne skupnosti za ranljive skupine, ki spada med naložbe na področju trajnostnega urbanega razvoja kot del ukrepa pri izvajanju mehanizma Celostnih trajnostnih naložb, sta bila v Murski Soboti izvedena dva projekta, in sicer ureditev bivalnih skupnosti za starejše v Ivanocijevem naselju in obnova zavetišča za brezdomce za Tomšičevi ulici. S prenovo objektov želi Javni stanovanjski sklad Mestne občine Murska Sobota, ki je izvajalec projekta, zagotoviti bivalne razmere tema ranljivima skupinama z območja mestne občine, torej starejšim, ki zaradi nizkih pokojnin ne zmorejo kriti visokih stroškov bivanja, in brezdomnim osebam. Prednosti bivalnih skupnosti za starejše so v tem, da gre za manjše skupine, v katerih stanovalci v primernem okolju poglobljajo medsebojne odnose. Način bivanja je podoben bivanju doma, v družini ali lokalni skupnosti, kjer je posameznik aktivni član skupnosti. Pomembno je tudi, da stanovalci ostanejo v bližini doma, saj so zato manj osamljeni, samostojno razpolagajo z lastnim načinom bivanja ter imajo manjše stroške osnovnega bivanja in v bližini vso potrebno infrastrukturo.

Šest bivalnih enot

V stanovanjski hiši v Ivanocijevem naselju so uredili šest bivalnih enot za starejše, ki jim želijo omogočiti boljše življenjske pogoje – tako s finančnega kot tudi z vidika boljše socialne vključenosti, saj je socialna vključenost poleg zagotovljenih prostorov za bivanje izjemno pomembna. Veliko starejših živi samih, pogosto so osamljeni in izključeni. V tovrstnih skupnostih se lahko družijo in si pomagajo prebroditi stiske. Uredili so štiri bivalne enote, primerne za bivanje ene osebe, in dve bivalni enoti, primerni za bivanje dveh oseb. Vse imajo lastno kopalnico, s čimer je zagotovljena intimnost posameznika. Skupni so jim kuhinja z jedilnico, kolesarnica, terase in vrt, na katerem lahko gojijo zelenjavo za lastne potrebe. Bivalne enote so bile uporabnikom dodeljene na podlagi javnega razpisa. Prvi so se vselili že konec marca, na voljo pa sta še dve bivalni enoti.

Nadaljevanje s podobno prakso

Vrednost nakupa in preureditve stanovanjske stavbe v Ivanocijevem naselju je 250 tisoč evrov, skupna vrednost projekta z obnovo zavetišča za brezdomce na Tomšičevi ulici pa 517 tisoč evrov. Projekta sta sofinancirana iz evropskih sredstev in

Vrednost nakupa in preureditve stanovanjske stavbe v Ivanocijevem naselju je 250 tisoč evrov.

Sobivanje omogoča sodobno, varno in manj drago življenje v skupnosti, ki temelji na dobrih medsebojnih odnosih in pripravljenosti k medsebojni pomoči.

državnih kohezijskih sredstev. Investitor je Javni stanovanjski sklad Mestne občine Murska Sobota. Tudi v prihodnje bo sklad skrbel za nakup in preno-vo starih stanovanj in stanovanj-

skih stavb. S projekti prenove, kot pravijo, zagotavljajo bivalne površine brez novih posegov v prostor, oživljajo degradirano območje, zagotavljajo varčno rabo energije ter dosegajo

boljšo energetske učinkovitost stanovanjskega fonda. Z nakupom in prenovo stanovanjskih stavb in stanovanj bodo poskrbeli tudi za neprofitna stanovanja za mlade in mlade družine.

Komisija za nagrade in priznanja Mestne občine Murska Sobota na podlagi 9. člena Odloka o priznanjih Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 33/97, 75/06 in 105/12) objavlja

RAZPIS ZA VLOŽITEV PREDLOGOV ZA PODELITEV PRIZNANJ MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA ZA LETO 2021

Priznanja Mestne občine Murska Sobota so:
Častni občan Mestne občine Murska Sobota
Plaketa Mestne občine Murska Sobota
Zahvalna listina Mestne občine Murska Sobota

Naziv častni občan Mestne občine Murska Sobota se podeli za izkazano čast posamezniku za zasluge, ki imajo trajen pomen za ugled in promocijo Mestne občine Murska Sobota. Ta naziv se lahko podeli tudi tujemu državljanu.

Plaketa Mestne občine Murska Sobota se v obliki denarne nagrade podeljuje posameznikom, skupinam občanov ter društvom za življenjsko delo, večletne uspehe trajnejšega pomena, vrhunske uspehe in dosežke ter kot spodbuda za nadaljnje delo.

Zahvalna listina Mestne občine Murska Sobota se podeljuje posameznikom, družbam, zavodom, organizacijam in skupnostim ter društvom za pomembne uspehe in dosežke na posameznih področjih življenja in dela, ki prispevajo k nadaljnjemu razvoju in ugledu Mestne občine Murska Sobota.

Predloge za podelitev priznanj Mestne občine Murska Sobota lahko oddajo posamezniki, družbe, zavodi, politične in druge organizacije in skupnosti, društva ter organi lokalne skupnosti.

Za izvedbo razpisa je komisija za nagrade in priznanja sprejela naslednji sklep:

Obravnavani bodo zbrani predlogi z **navedbo in podpisom predlagatelja** (anonimnih predlogov komisija ne bo obravnavala).

Rok za predložitev predlogov s pisno obrazložitvijo je **PONEDELJEK, 10. maj 2021**, in sicer po pošti na naslov Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota s pripisom »Predlogi za podelitev priznanj Mestne občine Murska Sobota 2021« ali po elektronski pošti na naslov mestna.obcina@murska-sobota.si

Kako bomo sobivali z naravo?

MELITA MARIČ

Tudi letos je RIS Dvorec Rakičan kljub zahtevnim epidemiološkim razmeram organiziral že 16. mednarodno konferenco Ekologija za boljši jutri – Ekologija in trajnostni turizem.

Prek spletnega orodja Zoom so predstavili 183 prispevkov, od tega deset znanstvenih in 173 strokovnih. Pri nastajanju prispevkov je sodelovalo dvesto avtorjev iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Avstrije, Italije, Bosne in Hercegovine ter Rusije. Organizatorji bodo po konferenci izdali strokovni bilten v elektronski obliki, v katerem bodo zbrali strokovne prispevke in povzetke predavanj znanstvenih prispevkov. »S konferenco ponovno dosegamo rekordno število predstavljenih prispevkov, sodelujočih avtorjev in držav,« izpostavi direktor RIS Dvorce Rakičan dr. Robert Celec in poudari, da se poleg števila nenehno povečujeta tudi kakovost prispevkov in njihova raznovrstnost, saj vsako leto izberejo nove obravnavane teme, mednarodna komponenta konference pa omogoča spoznanja, kako o problematiki razmišlja-

jo v drugih državah. Celec je ob tem opozoril na pomembnost ekološkega turizma, ki za severovzhodno Slovenijo predstavlja velik razvojni potencial.

Ekološke hiše Natura

Matej Hočevnar, učitelj lesarstva v Šolskem centru Novo mesto, Srednja gradbena, lesarska in vzgojiteljska šola, se je predstavil s prispevkom »Z asociativno metodo učenja do turističnega produkta 'zero waste' ekološka hiša Natura«. »Šolski sistem se v veliki meri naslanja na klasične metode poučevanja, dijaki tehničnih smeri pa pri pouku pričakujejo praktično delo, kar jim lahko zagotovimo s podobnimi metodami poučevanja. Med pandemijo covida-19, ko je bilo praktično delo velik izziv, smo z dijaki skozi asociativno metodo zasnovali projekt ekološke hiše Natura za ozaveščanje

turistov o pomenu trajnostnega razvoja in življenja s čim nižjim ogljičnim odtisom. Dijaki so koncepte sožitja človeka z naravo iz preteklosti skušali prenesti v sedanjost, pri čemer so zasledovali čim večjo izobraževalno vrednost za goste. Dijake smo postavili v vlogo zagonskega podjetja. Z integracijo asociativne metode in uporabo metode viharjenja možganov z dvostopenjskim ter podjetniškim pristopom k projektu smo dosegli visoko stopnjo motivacije,« je povedal Hočevnar.

Potencial solarne energije

»Svet pesti čedalje večja energetska kriza, saj hitra rast prebivalstva zahteva vedno večjo količino energentov. Ker se v večini še vedno zanašamo na fosilna goriva, ki povzročajo številne okoljske težave, je treba

Tematski sklopi konference (Ekološke vsebine in trendi v vzgojno-izobraževalnih programih, Trajnostni izzivi sodobnega sveta in Agroekologija oz. ekoturizem) so se povezovali, največ pozornosti pa so udeleženci namenili ekološkim vsebinam.

razmišljati o novih tehnologijah in obnovljivih virih energije, če želimo doseči cilje pariškega podnebne sporazuma,« je izpostavil profesor fizike na prvi gimnaziji v Celju Goran Kosem, ki se je predstavil s prispevkom »Določevanje površinske temperature Sonca z namenom ozaveščanja o potencialu solarne energije«. V prispevku je predstavil inovativen pristop, s katerim lahko mladim predstavijo velik potencial solarne energije. »Aktivnost kvantitativno raziskovanje združuje z učenjem v naravi. Izvedli smo jo v letošnjem šolskem letu z oddelkom tretjega letnika gimnazije in v obliki triurnega projekta.

Za uvodno motivacijo smo želeli določiti površinsko temperaturo Sonca in smo prvo šolsko uro namenili teoretičnemu ozadju problema. Nato so dijaki v naravnem okolju izvedli fizikalni eksperiment, s katerim so ocenili Sončevo temperaturo, tako da so merili količino sončne energije, ki pada na Zemljo. Uporabljali so zelo preproste pripomočke in IKT-orodja, kljub temu pa so dobili preseñetljivo natančne vrednosti. Sledile so analiza rezultatov in diskusija o prednostih in slabostih izkoriščanja solarne energije ter predstavitev trenutnega energetskega stanja v državi,« je povedal Kosem.

POLETNE POČITNICE V DVORCU RAKIČAN

od 27. 6. do 27. 8. 2021

VESELE ANGLEŠKE POČITNICE

VESELE KREATIVNE POČITNICE

VESELE POČITNICE S KONJI

POPUSTI ZA ZGODNJE PRIJAVE

MENTORJI IZ TUJINE

KREATIVNE DELAVNICE

www.ris-dr.si

Pomembna odkritja o poselitvi Sobote?

KSENIJA GLAŽAR

Pred stolno cerkvijo sv. Nikolaja, kjer so decembra lani začeli z obnovo ploščadi, so najprej potekale arheološke raziskave. Arheološka odkritja med drugim pričajo o srednjeveški naselbini na tem območju mesta.

Po mnenjih zgodovinarjev predstavlja območje okrog katoliške cerkve najstarejši del mesta. Dr. Branko Kerman iz Pomurskega muzeja Murska Sobota, vodja arheološke raziskave na ploščadi pred cerkvijo sv. Nikolaja v Murski Soboti, pravi, da je bil tod že v preteklosti najden rimski nagrobnik, ki je danes vzdan v severno steno cerkve. Predhodnica današnje cerkve izvira iz druge polovice 14. stoletja, prvotna cerkev pa naj bi domnevno stala že konec 11. stoletja. Okrog cerkve se je nahajalo pokopališče, ki ga so pozneje preselili na današnjo lokacijo. Pri odstranjevanju nasutja so pod temelji današnjega trga ob arheoloških izkopavanjih, kot pravi Kerman, odkrili več kot trideset grobov, ki izvi-

rajo iz 17. oziroma 18. stoletja. Ostanke so poslali na antropološko analizo, s katero bodo določeni starost in spol pokojnikov ter morebitne diagnoze bolezni ali poškodb na kosteh.

Odkrili ostanek zidu

Pred današnjo cerkvijo so odkrili tudi ostanek zidu, ki je imel v sredini odprtino, ki je, kot pravi Kerman, vodila v neko območje znotraj zidu. Tovrstna obzidja so bila značilna za srednjeveške in poznosrednjeveške cerkve. Po drugi razlagi bi lahko šlo za obzidje iz časa turških vpadov v 17. stoletju.

Pomembni ostanki srednjeveške naselbine

Ob stopnišču, ki vodi na trg

pred cerkvijo, so odkrili ostaline srednjeveške naselbine. Odkrili so preprosto peč z glineno kupolo. V jamah okrog peči so po besedah Kermana našli več živalskih kosti, lonec in uhan. Ti se pojavljajo na grobiščih belobrdске kulture, ki je bila značilna za čas od 10. do 12. stoletja. Našli so tudi pečnice, med njimi tudi tako z motivom »lev čuva drevje«, ki je značilen za obdobje okrog leta 1500. Vse to po besedah Kermana kaže na kontinuiteto poselitve na tem območju od nekje 11. do 15. oziroma 17. stoletja. Dodaja še, da so lani ob delih na Slovenski ulici odkrili srednjeveške ostaline, a zelo skromne. »Verjetno je bil najprej poseljen prostor okrog katoliške cerkve in se je nato poselitev širila na današnji center mesta, proti gradu,« še pravi Kerman.

Globina izkopanih temeljev soboške stolnice v primerjavi z višino gradbenih delavcev.

Obnova ploščadi pred stolno cerkvijo sv. Nikolaja se je začela že decembra in bo trajala do predvidoma junija. Postavili bodo kipa sv. Cirila in Metoda, slednji je zavetnik škofije, in manjše spominsko obeležje.

V Bakovcih obeležili 40 let župnije

MELITA MARIČ

Leto 2021 je za bakovsko župnijo jubilejno leto v dvojnem smislu. Pred 130 leti je bila v Bakovcih zgrajena kapela svete Ane in natančno pred štiridesetimi leti je bila ustanovljena nova župnija – Župnija Svete Ane.

Štirideset let v življenju župnije pomeni kratko obdobje, a korenine in zametki nove župnije segajo daleč v zgodovino. Zamisel, da bi bila v Bakovcih krajevna kaplanija, se je pojavila že leta 1789, vendar je takrat niso uresničili. Šele spomladi leta 1890 so verniki Velikih in Malih Bakovcev na takratnega sombotelskega škofa Kornéla Hidasyja naslovili prošnjo, da bi v Bakovcih postavili kapelo. Škof Hidasy je odločitev vernikov podprl in leta 1891 je bila kapela dograjena in izročena namenu. Duhovne temelje so novi župniji začeli polagati trije upokojeni duhovniki, ki so večer svojega življenja preživeli v Bakovcih. To so bili Vincenc Kerestury, Štefan Lejko

in Ivan Jerič, ki je najgloblje posegel v dušo Bakovcev in pripravil duhovne temelje nove župnije.

Od kapele do župnije

Kapela Svete Ane je bila delna nekaterih sprememb. Leta 1969 jo je dal povečati kanonik Ivan Jerič. Pozneje sta bili dozidani še veroučna učilnica in majhna zakristija. Po poročanju starih virov so Bakovci več kot devetsto let pripadali soboški župniji. Bakovska župnija je zato tesno povezana z matično župnijo, kot samostojna pa je bila ustanovljena 19. marca 1981, na praznik svetega Jožefa, drugega zavetnika župnije. Predlog za ta datum je dal škof dr. Jožef Smej. Slovesna razglasitev župnije in blagoslovitev žu-

pnišča z učilnico sta bila 26. julija 1981 med slovesno sveto mašo škofa dr. Franca Krambergerja, ki je razglasil novo župnijo, in prvega župnika Martina Poredosa. Sedanjost obliko je cerkev svete Ane dobila leta 1982. Po ustanovitvi nove župnije, ko je bilo že zgrajeno novo župnišče, so bakovski verniki izrazili željo, da bi bila tudi cerkev tako lepa, kot je lepo župnišče. Zato so dozidano učilnico in zakristijo po Anini nedelji leta 1982 začeli rušiti in do jeseni istega leta na tem mestu cerkvi na novo dozidali Jožefovo kapelo, zakristijo in kurilnico. Na Anino nedeljo 28. julija 1985 je takratni škof dr. Kramberger posvetil cerkev svete Ane, ki je s tem postala župnijska cerkev.

Utrditi pripadnost in medsebojno povezanost

Prelat Martin Poredoš je v Bakovcih pustil velik pečat. Službo bakovskega župnika je opravljal vse do smrti januarja 2008. Ko so mu začele pešati moči, mu je v župniji pomagal br. Marko Senica, ki je v Bakovcih ostal dve leti. Od leta 2010 župnijo uspešno vodi dr. Franc Zorec, ki je ob okrogli obletnici župnije povedal, da je to priložnost za praznovanje in zahvalo za začetke ter za vse tiste, ki so si prizadevali, da je župnija nastala. »To

Zamisel, da bi bila v Bakovcih krajevna kaplanija, se je pojavila že leta 1789.

je bil prvi župnik Martin Poredoš, ki je bil takrat župnik v Murski Soboti, v Bakovcih pa je bila samo podružnica. Veliko vernikov si je želelo, da bi bila v Bakovcih župnija, in to jih je takrat uspelo. Seveda so za to potrebovali dovoljenje škofije,« pove Zorec in doda, da vsako deseto leto od ustanovitve pripravijo župnijski misijon. »Organizirali smo ga tudi letos, vendar prilagojeno epidemiološkim razmeram. Začetek misijona je bil tretji teden v marcu, načrtujemo pa, da ga bomo nadaljevali vse do jeseni. Prvi teden začetka misijona smo imeli spletni

prenos maše in tudi srečanja z gosti so potekala virtualno. Vse si lahko še vedno ogledate na kanalu bakovske župnije na YouTubeu,« pove Zorec. Prek spleta so gostili p. Tonija Brinjavca, nadškofa dr. Marjana Turnška, Martina Goloba, Roberta Friškovca in Petra Pučnika. Slovesno sveto mašo je ob štiridesetletnici župnije, na praznik sv. Jožefa, daroval br. Stane Bešter, predstojnik Doma duhovnosti Kančevci. »Namen praznovanja in misijona je, da bi poživili vero in pripadnost župniji ter utrdili povezanost župljanov,« zaključuje Zorec.

»Namen praznovanja in misijona je, da bi poživili vero in pripadnost župniji ter utrdili povezanost župljanov,« pravi bakovski župnik Zorec.

Nasilje v družini (p)ostaja velik problem

MELITA MARIČ

Na Centru za socialno delo Pomurje v zadnjih mesecih beležijo porast nasilja v družini, ki se odraža tako v pogostosti kot tudi v intenziteti.

» Za mnoge žrtve je dom, ki naj bi sicer predstavljal toplino, veliko nevarnejši, kot se zdeva na prvi pogled. Zavedamo se, da je prvi korak najtežji. Naš namen je, da nagovorimo in spodbudimo žrtve nasilja, da spregovorijo o nasilju, ki ga doživljajo. Hkrati želimo sporočiti, da se lahko vedno obrnejo na najbližji center za socialno delo, policijsko postajo ali nevladno organizacijo, kjer jim bomo pomagali,« pove direktorica CSD Pomurje Sandra Fekonja in dodaja, da so v obdobju od lanskega oktobra in vse do 24. marca beležili kar 44-odstotni porast obravnave

žrtev nasilja v družini v primerjavi z enakim obdobjem leto poprej. Ta podatek je zaskrbljujoč. Žrtve nasilja se lahko obrnejo na katero koli enoto Centra za socialno delo Pomurje (Murska Sobota, Gornja Radgona, Ljutomer ali Lendava). Kadar do nujne situacije pride zunaj poslovnega časa centra, lahko žrtvi pomagajo in nudijo pomoč prek svoje interventne službe.

Do pet let zaporne kazni

Koordinatorica za preprečevanje nasilja na CSD Pomurje Saša Car izpostavi, da je treba prijaviti vsa-

ko obliko nasilja. Prijavo lahko vloži vsakdo. »Pri nasilju nikoli ne gre za konflikt. Nikoli ne gre za spor med osebama, ne gre za dejanje, ki spada v intimni družinski krog, za zaprta vrata stanovanja ali hiše, ampak gre za kaznivo dejanje. Nasilje v družini je kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti. Je tako hudo kaznivo dejanje, da je zanj predpisana zaporna kazen do petih let. Tudi o tem premalo govorimo,« pove in dodaja, da je pomembno nasilje nemudoma prijaviti, če ga zaznamo. »Zavedati se moramo, da se žrtve počuti- jo manjvredne. Občutijo nemoč in

Prijavo nasilja v družini lahko vloži vsakdo. Lahko je to žrtev, priča, otrok, mladoletnik, nevladna organizacija ali zasebne in državne ustanove.

strah, velikokrat so prisotni otroci, ki še najbolj trpijo. Mogoče se nasilje ne izvaja neposredno nad njimi, ampak so žrtve tudi oni. Za njih so take izkušnje posebej travmatične. Žrtvam moramo dati vedeti, da niso krive za dejanja nasilnežev. Prijava je lahko tudi anonimna. Vsem ženskam, ki doživljajo nasi-

lje, priporočamo, da se postavijo zase. Zaščitijo naj otroke, poiščejo pomoč in spregovorijo o nasilju. Zavedati se morajo, da se situacija ne bo razrešila sama. Strokovne institucije so tukaj za njih, da jim pomagamo, da lažje rešijo stiske in težave,« pove Janja Legen, strokovna vodja Varne hiše Pomurja.

Poklon herojem korone

UREDNIŠTVO
FOTO: BOBO

Predsednik republike Borut Pahor je vročil priznanje jabolko navdiha sedemnajstim herojem korone, ki so jih predlagali bralci regionalnih spletnih medijev sobotainfo.com, ptujinfo.com, mariborinfo.com in ljubljainfo.com.

Zgodba herojev korone se je začela pisati na redakciji uredništev, kjer je beseda tekla o epidemiji in posledicah, ki jih ta prinaša. V uredništva spletnih medijev so dnevno prihajale izjemne zgodbe in pozitivno presenečeni so bili nad dobro srčnostjo ljudi, prostovoljcev, ki so v teh kriznih časih pripravljeni brez razmisleka priskočiti na pomoč sočloveku. Bralce so pozvali, naj predlagajo svoje heroje. Odziv je bil neverjeten, prispelo je več kot sto ganljivih zgodb o junakih – herojih. Do 4. marca 2021 so na

spletnem portalu sobotainfo.com predstavili petnajst zgodb in sedemnajst herojev. Po predstavitvi so bralci največ podpore namenili 19-letnemu Timu Baumkirherju, ki je v največji krizi pomagal na oddelku z bolniki s covidom-19 v domu za starejše.

Predsednikova zahvala

Da si heroji korone zaslužijo priznanje v znak hvaležnosti, je mnenja tudi predsednik Borut Pahor, ki jim je nedavno osebno vročil replike jabolka navdiha. Gre za pri-

znanja, ki jih predsednik države podarja junakom človečnosti in upanja. V imenu herojev korone je spregovoril Tim Baumkirher, ki se je predsedniku zahvalil za priznanje, ob tem pa poudaril, da prejemniki priznanje razumejo kot dodatno potrditev, da delajo prav. »Obstajajo posamezniki, kot ste vi, ki težke občutke spreminjajo v upanje,« je med drugim dejal Pahor in ob tem izrazil prepričanje, da bodo ravnanja herojev korone naletela na občudovanje in pri drugih spodbudila željo, da prav tako pomagajo.

Heroji korone v družbi predsednika Pahorja.

Romi želijo biti slišani

UREDNIŠTVO

Tudi letos je Zveza Romov Slovenije, ki praznuje 25. obletnico delovanja, s tradicionalnim dogodkom obeležila mednarodni dan Romov. Tokrat so prireditev posneli in je na voljo na portalu YouTube.

Zveza Romov Slovenije je županu Jevšku podelila plaketo za njegova prizadevanja v dobro romske skupnosti v mestni občini.

Jožek Horvat - Muc, predsednik Zveze Romov Slovenije, je v nagovoru poudaril, da so Romi še vedno skupnost, ki živi na robu družbe. »Romi od Evropske unije in njenih institucij ter držav članic pričakujemo več pozornosti pri odpravljanju kršenja človekovih pravic, diskriminacije, segregacije ter sovražnega govora. Prav tako si želimo večje politične odgovornosti vlad držav članic EU in hkrati uveljavljanja sankcij proti tistim, ki s svojimi dejanji kršijo človekove pravice,

diskriminirajo ter segregirajo romsko skupnost in širijo sovražni govor.« Po njegovem mnenju se Romi tudi danes borijo za iste cilje, kot so se pred več kot petdesetimi oziroma tridesetimi leti, to je za izboljšanje položaja romske skupnosti. »Menimo, da je treba aktivnosti romske skupnosti razvijati tako, da bomo takšne pojave v slovenskem prostoru odpravili, zlasti pa, da bo oblast pripravljena z nami sodelovati in nam pomagati, predvsem pa upoštevati naša mnenja in predloge.«

Plaketa županu Jevšku

V kulturnem programu ob to- kratnem svetovnem dnevu Romov so sodelovali Nina in prijatelji ter glasbena skupina Romano Glau- so. Prireditev so omogočili minist- rstvo za kulturo, vladni urad za narodnosti, Mestna občina Mur- ska Sobota ter Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota. Ob tej priložnosti je Zveza Romov Slovenije županu dr. Aleksandru Jevšku podelila plaketo za njegova prizadevanja v dobro romske sku- pnosti v mestni občini.

Na Slovenski ulici kmalu mestni hotel

NATALIJA KREFT

Stavba, v kateri dvajset let domuje potovalna agencija Kompas Pomurje, še pred poletjem dobiva novo vsebino v mestnem jedru: manjši mestni hotel.

Epidemija je spremenila potovalne navade in želje. Gostje bodo, ko bo to zopet mogoče, v večji meri potovali z avtomobilom in na razdaljah do petsto kilometrov, pa tudi z vlakom ali drugo obliko trajnostne mobilnosti. Obenem bodo iskali zelene destinacije ter varne, manjše in intimnejše ter butične nastanitve. »Svetlo prihodnost bodo imele tovrstne nastanitve zlasti zaradi majhnosti, kakovostnega in hitrega servisa ter drugačnosti, saj tega veliki hotelski kompleksi ne morejo zagotoviti,« pravi Branko Farič, direktor podjetja Kompas Pomurje. Te dni dokončujejo obnovo objekta na Slovenski ulici v Murski Soboti, kjer bo nov hotel vrata odprl še pred poletno sezono.

Vez med preteklostjo in sedanostjo

Odločitev, da hiši v centru mesta dodajo novo vsebino, je nastala že pred zdravstveno krizo. Menijo namreč, da mesto potrebuje ta tip namestitve. Ta hotel naj bi bil vez med preteklostjo mesta in sodobnimi časi. Načrt je zelo dobro sovpadel z idejo občine o prenovi mestnega središča. »Vis- -vis sta nekoč že bila hotel in kavarna v lasti

znamenite soboške družine Faflik. S tem je lokacija že definirana, da sprejme tudi mestno življenje. Znamenita je zgodba o tem, da so se vsako nedeljo po tej ulici po korzu, kot se je reklo, skupaj sprehajali mestni rabin, farar in župnik ter se nato usedli pri Fafliku in razpravljali o dnevnih stvareh. To je tisto, kar je soboško, to sta soboška toleranca in pestrost, je tisto, kar želimo, ko govorimo o vračanju življenja v središče mesta. Da bodo ljudje živeli v mestu in z mestom. Tudi tujec, ki pride, ima možnost, da stopi zgolj skozi vrata in je sredi Sobote.«

Konec 19. stoletja Bölcseva lekarna, danes hotel

Ime mestnega hotela z desetiimi sobami in zajtrkovalnico za zdaj ostaja skrivnost, a bo povezano z zgodovino kraja in stavbe. Hotel je ohranil podobo meščanske hiše, ki je bila načrtovana konec 19. stoletja. Stavba je bila v lasti bogate meščanske družine Bölc, ki je v teh prostorih imela prvo lekarno v Prekmurju. Vogalna secesijska stavba še posebej pritegne poglede s čelnim portalom v pritličju in kamnitim balkonom. »Da bi ohranili duh stare meščanske hiše, smo

Nov hotel v središču Murske Sobote bo vrata odprl še pred poletno sezono.

pri obnovi skrbno ohranili nekatere elemente, kot so recimo tramovi, k temu pa dodali mladosten, moderen videz sodobnega, butičnega hotela.« Dodatno so v življenje vrnili podstrešje, ki je bilo doslej neizkoriščen prostor, dodali so še zunanje stekleno dvigalo ter parkirišče za goste na zadnji strani objekta. »Mnogo je potomcev Sobočanov, ki v mestu nimajo več nepremičnin, in mnogo je poslovnega turizma, ki ne želi instantne ponudbe, ki jo ponu-

jajo velike hotelske verige. Pri nas gre za osebno, unikatno soboško izkušnjo, kjer gost ni številka, ampak je dejansko prišel v Soboto na obisk in se lahko počuti dobrodošel. S tem želimo prispevati k splošnemu ozračju, ki ga mesto daje. Tudi ko gre za poslovnega turista, ki pride na obisk podjetja ali institucije v mestu, je naše delo, da zagotovimo dobro vzdušje in vtis, da je v tem mestu doma. Na ta način se tudi posli tistih, ki nam gosta pripeljejo, odvijajo enostavneje.

V bistvu je to osnovna naloga tako imenovanega 'hospitality bussinesa'. Ljudje, ki so veliko na poti, znajo to tudi ceniti, ker je vse preveč enolične, uniformirane ponudbe, kjer mesta izgubljajo lastno identiteto. Želimo, da si gost zapomni čas, ko je bil v Soboti, in se z veseljem vrne. Kdaj bo hotel odprl vrata, je težko napovedati, saj na to vpliva veliko dejavnikov, ki so odvisni od ukrepov vlade, a želja je, da prve goste sprejememo maja letos,« še doda Farič.

Kroška energija okolje razvija

NATALIJA KREFT

S projektom do obnove dotrajanega objekta pri brodu.

Kbrodu v Krogu ob učilnici na prostem, leseno doživljajsko igrišče, letos prihajajo dodatne novosti. Od marca bo tam ob reki stala nova varovalna ograja, v poletnih dneh sledi prenova objekta. Ob prvih toplejših dneh so člani Kajak kanu kluba Mura Krog poprijeli za delo ob reki Muri in nadaljevali z obnovo. Dotrajano leseno ograjo so zamenjali z novo, da bo prosti čas v neokrnjeni naravi odslej varnejši. Medtem so mladi člani kluba že začeli s pripravami na treninge, prej so v zimskem času kondicijo pridobili na smučišču, za poletje načrtujejo priprave na morju. Ob tem člani kluba načrtujejo številne aktivnosti, če bo le uspešna njihova prijava na javni razpis. »V okviru javnega poziva za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokal-

nega razvoja LAS Goričko 2020 v letu 2020 Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja je Kajak kanu klub Mura Krog skupaj s preostalimi projektnimi partnerji zasnoval operacijo z nazivom Začuti UTRIP območja LAS Goričko – UTRIP, katere vodilni partner je RIS Dvorec Rakičan. Projektno partnerstvo je inovativno in široko naravnano, sestavlja pa ga devet partnerjev iz različnih sektorjev.«

Obnova objekta in gostinska ponudba

V okviru operacije Začuti UTRIP območja LAS Goričko se bodo projektni partnerji v prvi vrsti soočili s problematiko večnamenskih objektov ter infrastrukturo za šport in rekreacijo na območju LAS Goričko,

ki je povečini v slabem stanju in ne omogoča nemotene izvajanja aktivnosti. Namen projekta je spodbuditi manjše naložbe za ureditev te infrastrukture ter obnoviti večnamenske objekte skupnega pomena, ki so že v okolju, in s tem preprečiti njihovo propadanje. »Če bo operacija odobrena, kar bomo izvedli v začetku poletja, bo klub izvedel vzdrževalna dela na in v objektu z gostinskim lokalom in pokrito teraso. Vzdrževalna dela obsegajo zamenjavo oken, okenskih polic in vhodnih vrat, sanacijo dotrajane električne napeljave z ureditvijo nove električne omarice ter sanacijo notranje in zunanje razsvetljave, pleskarska dela in ureditev skladišča. Prostori bodo namenjeni druženju in različnim ak-

Z novo ograjo bo doživetje ob reki Muri varnejše.

tivnostim, pri čemer je pomemben dejavnik družbeno in zlasti športno življenje v lokalnem okolju.« Kajak kanu klub Mura Krog bi torej aktualnim dejav-

nostim dodal gostinsko ponudbo, in sicer v sodelovanju z znanim prekmurskim gostincem, ki bo dodatna popestritev na lokaciji, zlasti ob koncu tedna.

70 let Doma starejših Rakičan

Gre za najstarejši in največji dom za oskrbo starejših v Pomurju. V letošnjem letu praznuje visok jubilej – 70 let ustanovitve.

Začetki delovanja segajo v leto 1951, kar izhaja iz podatkov Pokrajinskega arhiva Maribor, ki je v indeksu za leto 1951 prvič zasledil vpis »Dom onemoglih Rakičan, otvoritev tekočega računa in graditev«. Spisa o tem nista ohranjena, prva ohranjena dokumenta pa sta iz leta 1954, in sicer odločba z datumom 23. 12. 1954, s katero je bil Dom onemoglih Rakičan razglašen za finančno samostojen zavod, ter prijava za vpis v sodni register. Po podatkih starejših upokojenih delavcev doma naj bi dom prve stanovalce sprejel celo že konec leta 1950, prihajali pa so iz takratnih ubožnic Doma svetega Frančiška v Žižkih in iz zavetišča v Črenšovcih. Poleg teh so sem preseljevali oskrbovance iz zavoda Hrastovec – Trate.

Sprva 120 postelj

Prvi prostori za bivanje starejših v Rakičanu so bili v lovskem dvorcu grofa Batyanija, v stavbi, stari približno dvesto let, pred prihodom stanovalcev pa so v dvorcu bivali vojaki ter ga pustili v zelo slabem stanju. V začetku je bila zmogljivost zavoda 120 postelj, pozneje se je zaradi potreb zvišala na 166 postelj. Bivanjski standard in delovne razmere so bili v začetku zelo skromni – tako so oskrbovanci imeli na razpolago le eno kopalnico in eno stranišče, težava so bili tudi stopnice in hodniki, ki niso omogočali normalnega transporta stanovalcev in hrane. V domu so bile sobe s celo štirinajstimi posteljami, medtem ko je bilo v najmanjši sobi pet postelj. Razmere so se postopoma izboljševale, vendar zaradi strukture stavbe bistveno izboljšanje ni bilo mogoče.

V letu 1971 so se pojavile ideje o gradnji nove stavbe, in sicer na sedanji lokaciji matične enote v Rakičanu, v bližini bolnišnice in srednje zdravstvene šole. Gradnja stanovanjskega dela je bila končana leta 1976, spremljajoči objekti – kuhinja, pralnica, skladišče in uprava, pa so bili končani v letu 1978. Ob takratnem dnevu republike je bila 29. novembra uradna otvoritev novega doma, prvi stanovalci so se vselili v začetku leta 1979. Zadnja faza je bila izgrajena v letu 1983 in je obsegala nov bolniški del, dodatno nadzidavo tretjega nadstropja ter prostore ambulante in fizioterapije. Po koncu te faze je bila kapaciteta doma 269 postelj. Zadnja faza, ki je bila predvidena, ni bila realizirana zaradi novih konceptov, ki so se v Sloveniji pojavili pri varstvu starejših in ki so se vse bolj odmikali od gradnje velikih domov za starejše.

Prvi vodstveni kadri

V vseh letih razvoja se je spreminjal tudi naziv doma. Tako se je dom v začetku imenoval Dom onemoglih Rakičan, nato pa Dom počitka Rakičan in Dom oskrbovancev Rakičan, na koncu je leta 1993 dobil ime Dom starejših Rakičan, ki se uporablja še danes. V letih se je menjavalo tudi vodstvo. Najprej je dom vodil upravnik Martin Seničar, in sicer do leta 1965, nato je vodenje prevzel direktor Anton Ledinek in ga vodil do leta 1973, ko je direktor postal Janko Hakl, ki je dom vodil do leta 1988, ko je direktorica postala Vijola Bertalanic in ga vodila vse do leta 2011, ko je vodenje doma prevzel sedanji direktor Zoran Hobljaj.

Da bi bila jesen življenja čim lepša, skrbijo na različne načine.

Martin SENIČAR

Anton LEDINEK

Janko HAKL

Vijola BERTALANIČ

Prve generacije vodstva Doma starejših Rakičan.

Novo tisočletje je prineslo večje spremembe na področju varstva starejših. V Pomurju so se začeli graditi novi javni domovi, v zadnjih letih tudi domovi s koncesijo. Dom starejših Rakičan je sledil razvoju in širjenju kapacitet v javni mreži. Tako je v letu 2007 začela delovati nova enota pri Svetem Juriju, ki je eden prvih primerov javno-za-

sebnega partnerstva na področju varstva starejših v Sloveniji.

Nadaljnji razvoj in modernizacija

V letu 2010 je začela delovati nova enota v Murski Soboti – Center za starejše Murska Sobota, ki je bil plod sodelovanja štirih partnerjev. Obe stavbi, tako stavbo doma kot varovana stanovanja, je zgradil Nepremičninski sklad Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Mestna občina Murska Sobota je na zemljišču za namen gradnje ustanovila neodplačno stavbno pravico, opremo je financiralo ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, dom pa je najel stavbo za namen izvajanja institucionalne oskrbe starejših. Enota je prve stanovalce začela sprejemati v začetku leta 2011, v tej enoti pa poleg celodnevne institucionalne varstva deluje tudi dnevni center, namenjen izvajanju dnevnega varstva.

V letih 2012 in 2013 je bila celovito energetska prenovljena matična stavba v Rakičanu, hkrati je bila urejena zunanja podoba stavbe. Urejena sta bila tudi nov oddelek za osebe z demenco ter zunanji park, ki je na-

menjen samo tej skupini stanovalcev. Na oddelku za demenco izvajajo koncept gospodinjke skupnosti in osebnega spremljanja, stanovalcev pa ne zaklepajo v prostore kot na varovanih oddelkih. V zunanjem parku so površine za posedanje, brajde, vrtovi in visoke gredice, tako da se čim bolj simulira življenje v domačem okolju. Vse površine so prilagojene invalidom.

Pomoč družini na domu

V letu 2013 je dom prevzel izvajanje storitve pomoči družini na domu, ki jo je pred tem izvajal Center za socialno delo Murska Sobota. Storitve je iz leta v leto rasla in danes vključuje 170 uporabnikov v osmih pomurskih občinah, s tem pa je Dom starejših Rakičan postal največji javni dom na področju pomoči na domu v Sloveniji.

V letu 2014 je bila v enoti Elizabeta pri Sv. Juriju izgrajena večnamenska dvorana, ki je namenjena druženju stanovalcev in sorodnikov ter domskim prireditvam.

V letu 2015 je bila v matični enoti v Rakičanu izvedena večja investicija na področju novega vira ogrevanja s toplotno črpalko, kar je prineslo velike

Med stanovalci vlada sproščeno vzdušje.

prihranke pri stroških energije, saj so se letni stroški energije z okoli 100.000 EUR zmanjšali na 17.000 EUR.

V letu 2018 je bil kupljen objekt v Bakovcih, od pristojnega ministrstva je dom za ta namen uspel pridobiti 350.000 EUR nepovratnih sredstev za nakup. V objektu je bila urejena ambulantna Zdravstvenega doma Murska Sobota, zdaj je na vrsti druga faza, ko bo urejen dnevni center, ki bo končan v letošnjem letu, v tretji fazi, ki se bo začela izvajati v letošnjem letu, bo urejena negovalna oaza za dvanajst stanovalcev. Ta bo namenjena osebam v najvišji oskrbi, ki potrebujejo intenzivno zdravstveno nego.

V letu 2019 je bil izgrajen priključek v enoti Elizabeta pri Sv. Juriju, tako da so se povečale kapacitete enote, dodatno je bilo pridobljenih šestnajst postelj za izvajanje institucionalnega varstva.

Nova dnevna centra

Dom je nadaljnje aktivnosti usmeril v dnevno varstvo, s tem pa je postal tudi prvi dom v Sloveniji, ki vzpostavlja mrežo dnevnih centrov. Tako je že vzpostavljen dnevni center v enoti Center za starejše v Murski Soboti, v enoti Elizabeta, zdaj se vzpostavljata dnevna centra v Bakovcih, otvoritev bo

v septembru 2021, ter v Občini Tišina.

Na področju institucionalnega varstva se dom usmerja v širjenje kapacitet. Tako so bili konec leta 2020 uspešni na razpisu pristojnega ministrstva in pridobili 717.383 EUR nepovratnih sredstev za ureditev podstrešja v matični enoti v Rakičanu, kjer bodo uredili prostore začasne namestitve in pridobili osemnajst postelj. Te bodo namenjene vsem, ki prihajajo iz bolnišnice in nimajo zagotovljene namestitve v katerem izmed domov za starejše ali ki nimajo zagotovljenega varstva sorodnikov. Prav tako bodo te kapacitete namenjene namestitvam v nujnih primerih, ko so starejše osebe ogrožene, ali pa začasne namestitve, ko so svojci odsotni, starejši pa nimajo primerne varstva (npr. v času dopustov).

Nove investicije

Dom se je v začetku letošnjega leta prijavil na razpis pristojnega ministrstva (razpis React-EU) za ureditev celotne matične enote v Rakičanu, in sicer bo investicija obsegala ureditev notranjosti, ureditev samo eno- in dvoposteljnih sob z lastnimi sanitariji in kopalnico, nove prostore za druženje, namenjene stanovalcem, novo pralnico in razširitev kuhinje, nove pro-

Družabne aktivnosti so zagotovilo za dobro voljo.

store za delovno terapijo, ambulantno itn., celotna investicija pa je ocenjena na 12.430.000 EUR.

Prav tako so pripravili vso dokumentacijo in vložili vlogo na pristojno ministrstvo za vzpostavitev enote v Črenšovcih, pripravljena je tudi idejna dokumentacija za širitev enote v Murski Soboti, kjer je predvideno podaljšanje enote za izvajanje institucionalnega varstva s kapaciteto šestdeset postelj, ureditvijo novega dnevnega centra in večnamensko dvorano ter nove stanovanjske skupnosti za namestitve oseb z demenco s kapaciteto 36 postelj.

Obenem že pripravljajo načrte za novo enoto doma v Puconcih, kjer je načrtovana kapaciteta sedemdeset postelj, urejen pa bo tudi nov dnevni center. Istčasno že potekajo pogovori za vzpostavitev enote doma v Občini Moravske Toplice.

Brez težav s kadrom

Dom je bil uspešen tudi na kadrovskem področju ter je eden redkih domov v Sloveniji, ki nimajo težav s kadrom, saj celo presegajo kadrovske normative. V lanskem letu so tako pridobili nepovratna sredstva v

višini 516.836 EUR, na podlagi katerih so dodatno zaposlili sedemnajst oseb na področju socialne oskrbe.

Poleg vseh investicij je Dom starejših Rakičan usmerjen tudi v vsebine, tako izvajajo projekt kakovosti E-Qalin, nove koncepte dela, tako imenovano kongruentno nego, uvedli so dva projekta, ki sta namenjena stanovalcem doma. Prvi je projekt Midva, pri katerem se družijo stanovalci in zaposleni v domu, s tem pa tistim stanovalcem, ki jih sorodniki ne morejo obiskati, nadomestijo stik z domačimi. Izvajajo tudi projekt Moja noveletna želja, ki je bil izbran za drugi najboljši projekt v Sloveniji. V okviru tega projekta stanovalci ob božičnih in noveletnih praznikih izrazijo ali napišejo svoje želje, jih zapakirajo v darilne škatlice in dajo v košaro pod noveletno jelko, zaposleni pa jim nato skozi vse leto njihove želje izpolnjujejo.

V letošnjem letu bodo olajšali bivanje v domu vsem nepomičnim stanovalcem, saj bodo kot eden prvih domov v Sloveniji nabavili vozičke Oldi, s katerimi bodo lahko te stanovalce odpeljali na daljša potovanja po okolici doma in jim s tem omogočili stike z okolico ter vzdrževanje

socialne mreže, kar bo vsekakor spremenilo kakovost življenja stanovalcev. Tako jih bodo lahko popeljali do bližnjega rakičanskega gradu in konjev, do letališča, do Soboškega jezera in Expana, v mesto, kjer se bodo družili ali obiskali znance ter popili kavo. Voziček je plod slovenskega znanja, namenjen pa bo za uporabo stanovalcem v vseh treh enotah.

Posebna številka glasila Zrelo klasje

V domu organizirajo tudi mnoge dejavnosti in prireditve za stanovalce, kar jim nedvomno popestri bivanje in življenje v domskem varstvu.

Dom starejših Rakičan bo svojo 70. obletnico obeležil z izdajo posebne številke glasila Zrelo klasje, v septembru predvidevajo druženja s svojci in dneve odprtih vrat ter svečano proslavo, izvedba pa je odvisna tudi od takrat veljavnih ukrepov na področju preprečevanja okužb z novim koronavirusom. Takrat bodo nazdravili in si zaželeli, da bi uspešno delovali še mnoga leta.

Pripravila uprava Doma starejših Rakičan

Spomini na stare čase.

Veselite se stanovalce je v preteklosti vnesel tudi Borut Pahor.

V letu 2010 je začela delovati nova enota v Murski Soboti – Center za starejše Murska Sobota.

Matična enota v Rakičanu.

Mladi, ki mlade spodbujajo k aktivnemu delovanju v lokalnem okolju

KSENIJA GLAŽAR

Za naj prostovoljno organizacijo v letu 2020 v Mestni občini Murska Sobota je bil izbran Klub prekmurskih študentov.

V prvem valu epidemije so njihovi člani pomagali humanitarnim organizacijam, v drugem pa so vzpostavili Center za pomoč občanom, kjer nudijo brezplačno učno pomoč, psihološko podporo in osnovno pravno svetovanje.

Humanitarnost na več področjih

V Klubu prekmurskih študentov pravijo, da na humanitarnem področju delujejo že več let. V prvem valu epidemije so se na pobudo Mestne občine Murska Sobota nemudoma odzvali povabilu, da pomagajo humanitarnim organizacijam v lokalnem okolju. Sprva so bili povezovalni člen med študenti in humanitarnimi organizacijami, nato so se odločili, da se še aktivneje spoprimejo z novimi razmerami. V sodelovanju z Društvom Pomagajmo odprtih src iz Bakovcev so zbirali računalnike za šoloobvezne otroke, s Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota so med popolnim zaprtjem na dom dostavljali učno gradivo šolarjem, dijakom, študentom in tudi starejšim, ki drugače do gradiva ne bi mogli. Pred začetkom novega šolskega leta so združili moči z Lokalno razvojno fundacijo za Pomurje, z Društvom Pomagajmo odprtih src in drugimi tremi pomurskimi študentskimi klubi ter v okviru projekta #podarizvezek zbirali potrebščine za šoloobvezne otroke iz socialno ogroženih družin. Študentski klubi so, kot pravijo v klubu, na koncu akcije prispevali tudi lasten delež in kupili potrebščine, ki so še manjkale. »Proti koncu leta smo izvedli še lastna humanitarna projekta, in sicer smo najprej v okviru tradicionalnega projekta Študentski fond podarili dvajset enkratnih štipendij v vrednosti tristo evrov za študente v socialni stiski, nato smo podarili še 750 zaščitnih mask Rdečemu križu, ki jih je kot del svojih paketov podaril naprej družinam,« pravi predsednik Grega Donša.

Center za pomoč občanom

Skupaj z Mestno občino Murska Sobota so jeseni vzpostavili Center za pomoč občanom. Nastala je vstopna točka, kamor se posamezniki lahko zatečejo po pomoč. V centru delujejo študentje, ki nudijo brezplačno učno pomoč, psihološko podporo in osnovno pravno svetovanje. O nastanku centra Donša pravi, da na območju mestne občine delujejo organizacije, ki posameznikom v stiski zagotavljajo pomoč. Te organizacije delajo dobro, nesebično in kakovostno. Ker pa so težave posameznikov

pogosto večplastne in zahtevajo tudi takšno obravnavo, je za rešitev določenega problema nujno sodelovanje več organizacij in večjega števila strokovnjakov. Obenem je trenutna situacija pustila močne posledice na družbi, ki bodo gotovo trajale kar nekaj časa, še pravi predsednik. Tako je nastala ideja o vzpostavitvi vstopne točke, kamor bi se posamezniki lahko zatekli po pomoč in kjer bi prejeli prvo diagnozo težave. Poskušali bi najti tudi rešitev, pri kompleksnejših težavah pa bi povezali organizacije, ki bi posamezniku zagotovile celostno podporo. »Hkrati študentje iz pomurske regije potrebujejo praktične izkušnje in prav je, da jih pridobijo tudi v domači regiji. S tem bodo ostali povezani z domačim okoljem, prav tako je smiselno, da v domači regiji zagotavljajo in nadgrajujejo svoje znanje. Tudi to je način, da čim več mladih razmišlja o izgradnji kariere v domači regiji,« še pravi Donša.

Aktivirana brezplačna telefonska številka

V Centru za pomoč občanom študentje in diplomanti z različnih področij nudijo brezplačno učno pomoč, psihološko podporo in osnovno pravno svetovanje. V ta namen je bila aktivirana tudi brezplačna telefonska številka 031 369 689, kjer so na voljo za pogovor o težavah ali konkretne informacije in napotke. Na omenjeno številko so dosegljivi od ponedeljka do petka, in sicer v ponedeljek, sredo in petek med 12. in 18. uro ter v torek in četrtek med 9. in 15. uro. Če težava zahteva neposredno obravnavo, na podlagi predhodnega telefonskega dogovora organizirajo tudi srečanje v živo. Na Center za pomoč občanom se dnevno obračajo osebe z različnimi težavami in vprašanji. Kot opažajo, je največ povpraševanja po učni pomoči, saj je izobraževanje na daljavo pustilo ogromno vrzel v znanju in navadah šolarjev in dijakov. Ob ponovnem odprtju šol so zaznali še dodatno stisko, saj učenci prejemajo slabše ocene, kot so jih bili vajeni. Zelo iskani sta tudi pravna in psihološka podpora. Donša pohvali študente, ki se zares potrudiijo in uporabnikom nudijo najboljšo pomoč, kar jo lahko.

Dragocena brezplačna učna pomoč

Uporabniki so, kot opažajo v Klubu prekmurskih študentov, izjemno zadovoljni s ponudbo storitev, ki jih omogoča Center za pomoč občanom, saj se konč-

Gregor Donša (predsednik KPŠ) in župan Aleksander Jevšek.

V Centru za pomoč občanom trenutno deluje 17 študentov z različnih področij, hkrati pa jim je v veliko podporo tudi Mestna občina Murska Sobota, ki jim pri kompleksnejših primerih pomaga z nasveti in napotki.

no lahko za kakršnokoli pomoč in podporo obrnejo na organizacijo, ki jim lahko zagotovi vse – pomoč in informacije za naprej. Starši učencev, ki prejemajo učno pomoč, so olajšani, saj lahko njihovi otroci končno pridobijo kakovostno znanje, ki ga trenutno zares primanjkuje. Obenem je veliko staršev priznalo, da jim brezplačna pomoč veliko pomeni, ker bi drugače otrokom zelo težko zagotovili plačljivo dodatno izobraževanje.

Veliko ljudi ne ve, kam in na koga se obrniti

Donša pravi, da so uporabniki zelo zadovoljni tudi s pravni-

mi storitvami, saj njihova ekipa mladih študentov prava in diplomacije angažirano in vestno opravlja delo. »Naši študentje za uporabnike izpolnjujejo vloge, opravljajo klice do drugih organizacij ali oseb, da pridobijo potrebne informacije, ter poiščejo najboljše možne rešitve,« razloži sogovornik. Opažajo, da je v tem času izjemno pomembna in cenjena psihološka podpora, kar kažejo podatki o prejetih klicih zaradi te storitve.

»Smo pomemben dejavnik v lokalnem okolju«

Priznanje za naj prostovolj-

no organizacijo v Mestni občini Murska Sobota razumejo kot potrditev, da so pomemben dejavnik v lokalnem okolju, zlasti pa, da so z željo pomagati in trudom olajšali stiske številnih družin in posameznikov, kar jim vlija dodatno motivacijo in daje osebno zadovoljstvo. »S prostovoljnim delom, s katerim skrbimo za dobrobit sočloveka, pokažemo, da nam je mar in da želimo izboljšati stanje v družbi. Napredek v družbi pomeni več priložnosti za vse osebe, ki v njej bivajo,« pravi Donša. V prihodnje si želijo, da bi ostali pomemben dejavnik v lokalnem okolju ter pomagali pri gradnji aktivne in uspešne družbe.

»Želim dvigniti zavest pripadnosti bolnišnici«

KSENİJA GLAŽAR

Novi direktor murskosoboške bolnišnice je postal Daniel Grabar, sicer dolgoletni strokovni direktor. Med drugim želi več časa posvečati skrbi za kadre.

Vaša poklicna pot je povezana z murskosoboško bolnišnico, kjer vas poznamo v vlogi dolgoletnega strokovnega direktorja. Kakšne funkcije ste še opravljali doslej?

Po izobrazbi sem doktor medicine, specialist anesteziologije in reanimatologije. Poklicno pot sem kot anesteziolog v glavnem opravljal pri zdravljenju intenzivnih bolnikov v murskosoboški bolnišnici. Med letoma 1997 in 2003 sem bil predstojnik oddelka za anesteziologijo, kot se je takrat imenoval. Z letom 2000 sem prevzel vodenje strokovnega dela v murskosoboški bolnišnici, kar opravljam že dobrih 21 let. Nekaj časa sem bil tudi predstojnik urgentnega centra, vse od leta 1996 delujem kot bolnišnični transplantacijski koordinator. Veliko sem se ukvarjal in se še ukvarjam s kakovostjo in varnostjo pacientov v zdravstvenih sistemih.

Kako se je bolnišnica v tem času razvijala?

Lahko rečem, da smo v vseh teh letih uspeli slediti sodobnim trendom v medicini, ohraniti stik s sodobno medicino, razvijati diagnostično področje obravnave pacientov ter vpeljevati nove metode in oddelke. Povsem na novo je zaživela ortopedska dejavnost, v okviru posameznih dejavnosti naj omenim razvoj kirurgije z uveljavitvijo laboraskopske in endoskopske kirurgije, pa radiološko dejavnost z nadgrajevanjem interventne radiologije, internistko z vsemi podpodročji, popolnoma nove temelje je dobila kardiološka dejavnost. Tudi na preostalih področjih smo spremljali razvoj in uspeli vsaj v pretežni meri pokrivati kadrovske potrebe, ki smo jih zaznali. Vseh kadrov, ki bi si jih želeli, nismo uspeli zagotoviti. Kot regijska je murskosoboška bolnišnica danes strokovno dobro naravnana, z vpeljšano znanstveno-raziskovalno dejavnostjo, ki celo presega okvir regijske bolnišnice.

Ste član več strokovnih svetov in projektnih skupin na državni ravni, pogosto tudi predavate. Kje vse ste aktivni?

Poleg imenovanja za direktorja bolnišnice sem bil konec marca imenovan tudi v zdravstveni svet pri ministrstvu za zdravje. Bil sem član strokovnega sveta za anesteziologijo, nekaj časa celo njegov podpredsednik, na področju kakovosti in varnosti sem sodeloval v svetu za akreditacijo in več or-

ganih, kjer spremljamo delovanje zagotavljanja kakovosti in varnosti, dva mandata sem bil predsednik slovenske sekcije za kakovost v zdravstvu. Pogosto predavam na strokovnih srečanjih, in sicer na področju anesteziologije z intenzivnim zdravljenjem, še več pa zadnja leta na področju kakovosti. Občasno me povabijo na predavanja s področja etičnih dilem v zdravstvu. Sem tudi predavatelj za pripravo na strokovne izpite zdravnikov pri ministrstvu in na visoki zdravstveni šoli v Murski Soboti; kolikor mi čas dopušča, sodelujem z medicinskimi fakultetami, največ z medicinsko fakulteto iz Osijeka. V ospredju sta prenos znanja in želja, da bi mlade navdušili, usposobili in opremili za kakovostno in varno delo v medicini.

Kakšna je vaša vizija vodenja murskosoboške bolnišnice?

Želim nadaljevati na dobrih temeljih, ki so že vzpostavljeni. Izkazalo se je, da smo v preteklih letih vpeljali dober sistem delovanja glede iskanja pravih odgovorov na probleme, ki se pojavljajo, in tudi razvoja stroke. Nadaljevati si želim delo iskanja konsenzov, kjer je to mogoče, morda hitrejšega in doslednega izpolnjevanja dogovorov ter uvajanja skrbi za to, da se dogovori res izpeljejo, da pravočasno odpravljamo morebitne težave. Želel bi dvigniti zavest pripadnosti bolnišnici. Biti član največjega kolektiva v regiji z visokim strokovnim znanjem in etično zavezanostjo poklicu je nekaj, kar v našem prostoru veliko pomeni. To je častno delo, ki mora biti priznано in na tak način priznано tudi od zaposlenih. Besede pri tem niso dovolj. Okrepiti bo treba profesionalno komuniciranje in zagotoviti delovno okolje, kjer se bo vsak zaposleni čutil sprejetega in bo imel možnost nadaljnjega kariernega razvoja. Prve aktivnosti smo že vzpostavili. Spremljali bomo nova spoznanja in napredek v medicini ter poskrbeli za ustrezno opremljenost. Želim si, da bi vzpostavili strateški načrt delovanja bolnišnice, tako kratkoročnega kot tudi dolgoročnega, ki bo v okvirih regijske bolnišnice nadgrajeval znanstveno-raziskovalno delo, pedagoško dejavnost in bolj poglobljeno skrb za kadre v prihodnje.

S kakšnimi težavami se v bolnišnici soočate v tem trenutku in kakšne novosti oziroma investicije se obetajo v letošnjem letu?

Trenutno sta še vedno najbolj aktualni zadevi covid-19 in dolge čakalne dobe. Kar se covida-19 tiče, se je izkazalo, da smo bili pripravljeni tako na hudo zaostritev

Daniel Grabar: »Kot regijska je murskosoboška bolnišnica danes strokovno dobro naravnana, z vpeljšano znanstveno-raziskovalno dejavnostjo, ki celo presega okvir regijske bolnišnice.«

kot tudi na občasno sproščanje. Imamo izdelane načrte, kako se prilagajati spremembam, ki so bile tedenske, včasih celo vsakodnevne. Večja težava je, kako zagotoviti vse tisto, česar med epidemijo nismo uspeli narediti. Potrebni bi več sistemskih rešitev na ravni celotne države in zdravstvenega sistema. Skrb za zdravje je naša prioriteta naloga.

Izboljšati želimo prostorske zmogljivosti bolnišnice. Nekaj načrtov imamo že potrjenih in zanje zagotovljena finančna sredstva. V kratkem se bo najprej začela prenova dializnega oddelka z dograditvijo novih prostorov in povečanjem kapacitet. Dializni oddelki bo za učinkovitejšo strokovno obravnavo pacientov dobil novo funkcionalnost. Potrjen je tudi načrt obnove starega ginekološkega oddelka, kjer bo urejen neakutni oddelki z možnostjo spreminjanja ob izrednih razmerah, kot je bilo med epidemijo. Ta oddelki lahko hitro ob ponovnih izbruhih nepredvidenih stanj spremenimo v ustrezno opremljen oddelki za izolacijo določenih kategorij pacientov. V posebni etaži bo ločena razvojna ambulanta, kjer bo več prostora za obravnavo otrok. Načrti so že izoblikovani tudi za prenovi kletnih prostorov internega oddelka, ki bodo namenjeni ambulantni dejavnosti internistike, pridruženi ji bodo kardiološki prostori in prostori znanstveno-raziskovalne dejavnosti. Tu bo mogoča celovitejša obravnava pacientov, ki jih je glede na starostno strukturo prebivalstva v regiji vse več. Predvidena je tudi prenova infekcijskega oddelka, kjer imamo potrjena evropska sredstva, tudi za dozidavo obsto-

ječe stavbe, z možnostjo preselitve mikrobiološkega laboratorija. Ko se bo situacija z epidemijo umirila, je v načrtu razvoj koronarne dejavnosti. Čakajo nas tudi obnova operacijskih prostorov, dograditev prostorov intenzivnega zdravljenja in širitev posameznih dejavnosti. Z že odobrenimi načrti bo tako v murskosoboški bolnišnici investicij kar veliko. Od srede pomladi se bodo gradbišča menjavala eno za drugim. To je sicer včasih moteče, a prinaša nekaj novega in boljšega.

Še nekoliko bolj osebno vprašanje. Strokovnjakinje medicine so tudi vaši sestre in vaša hči?

Pretežni del družine je res zapri-sežen medicini, sicer vsak na svojem področju. Ena sestra je psihiatrinja, druga stomatologinja. Zdravnica je tudi moja starejša hči.

Ste tudi pastor binkoštnih cerkve in superintendent Zveze binkoštnih cerkva v Sloveniji?

V letih, ko sem si postavljaj življenjska načela, sem ugotovil, da je veliko stvari, ki jih krščanstvo ponuja, zelo blizu temu, kar sem si v življenju tudi sam želel. Moj oče je bil pastor binkoštnih cerkve in sem mu sprva pomagal pri administrativnem delu, kar je sčasoma preraslo v željo po pomoči skupnosti in gradnji pozitivnih odnosov. Po očetovi bolezni so me prosili, da bi prevzel vodenje cerkve, na kar sem pristal začasno, a je to pozneje preraslo v moje življenjsko načelo. Zdaj ko se v delo vključujejo že mlajše

generacije in prevzemajo vlogo pastorej, sem prevzel dolžnosti superintendenta in člana predsedstva evropske binkoštnih cerkve. Vse to opravljam v prostem času, brez dodatnega plačila. Me pa to delo zelo razbremeni, lahko rečem, da me tudi plemeniti, saj mojim celotnim prizadevanjem daje drugačne okvirje. V vsej današnji zmaterializiranosti sveta ter strogi naravnosti v ekonomiji in neizprosni odnosov mi daje svežino in oblikuje prave vrednote.

Z družino živite v Murski Soboti. Kaj počnete v prostem času? Menda ste navdušeni tudi nad glasbo in igrate saksofon?

Z ženo živiva v Murski Soboti, v hiši, ki sem jo podedoval od svojih staršev. Hčeri sta že odrasli in živita vsaka svoje življenje. Starejša hči je zdravnica, zaključuje doktorat, mlajša pa pravni-ca, ki je našla delovno mesto, ki si ga je želela, v naši regiji. Tako vsi ostajamo v Murski Soboti. Mož mlajše hčere je pastor binkoštnih cerkve. Prostega časa imam malo. Namenjam ga spremljanju novega v medicini in verskim aktivnostim. Rad sedem na kosilnico in pokosim travnik ob družinski hiši na Goričkem, kjer so nekoč živeli moji stari starši. Rad sem v stiku z naravo in ohranjam telesno aktivnost. A je žal prostega časa vse manj. V preteklosti mi je bil v veliko veselje saksofon. Rad se spominjam časov, ko smo v Murski Soboti imeli plesni orkester, katerega član sem bil, s prehodom v medicino pa je za to žal zmanjkalo časa.

Že 30 let ustvarjajo zdravo okolje

GEZA GRABAR

Podjetje Saubermacher – Komunala je jubilej virtualno zaznamovalo 2. aprila.

Bilo je na začetku pomladi leta 1991, ko je bilo ustanovljeno podjetje, ki v vse večjem obsegu v regiji in državi skrbi za zbiranje odpadkov in gospodarno ravnanje z njimi. Komunalne odpadke zbira v 17 občinah na levem bregu Mure, nevarne in posebne odpadke v 19 pomurskih občinah, nevarne in posebne odpadke iz obrti in industrije pa po vsej državi. Direktor podjetja Drago Dervarič pravi, da se je način zbiranja in ravnanja z odpadki v tem času zelo spremenil, modernizirala se je oprema za zbiranje, enako velja tudi za vozila za odvoz. In kar je najpomembnejše: močno sta se spremenila odnos in zavest ljudi do odpadkov, saj jih na izvoru vse bolj ločujejo.

Organska in fizična rast

Organsko je v tem času raslo tudi podjetje: s 17 zaposlenih se je število zaradi obsega dela povečalo na 54; količina vseh zbranih odpadkov je lani znašala 23.485 ton, od tega je bilo 21.044 ton komunalnih ter 2556,2 tone nevarnih in posebnih odpadkov (od tega 2441 ton iz industrije in obrti). Veseli jih, da je v skupni količini zbranih komunalnih odpadkov delež ločeno zbranih frakcij že 58,1-odstoten. V tem segmentu je bilo bioloških odpadkov lani zbranih za 3904 ton ali 32 % vseh ločenih frakcij, plastike in mešane embalaže 2584 ton (21

%), kosovnih odpadkov 1867 ton (15 %) ter papirja in kartona 1609 ton (13 %), preostalo so steklo, kovine, les ter električna in elektronska oprema.

»Iz leta v leto smo uvajali nove storitve, vse z namenom, da bi čim več frakcij odpadkov prevzeli čim bližje nastanku in bi s tem na odlagališču res končali le odpadki, ki jih ni mogoče ponovno uporabiti,« je poudaril direktor in dodal, da so hvaležni uporabnikom storitev, da sledijo tem ciljem.

V korak s časom

V tridesetih letih se niso samo prilagajali spremembam in razmeram, temveč so hodili korak ali dva pred tem. Kot poudarja sogovornik, so uporabnikom nudili prijazne, kakovostne in

nove storitve ter jih pri ločevanju odpadkov celo vzgajali. V zadnjih letih v delokrog vključuje številne novosti na področju digitalizacije. Njihova zadnja pridobitev za stranke je mobilna aplikacija Saubermacher – Komunala, ki je luč sveta ugledala konec februarja letos. V družbi, ki je ponosen lastnik kar osmih certifikatov – na področju kakovosti storitev, odnosa do okolja, zaposlenih in njihovih družin ter finančne stabilnosti – ter prejemnik številnih priznanj in nagrad (štirikrat zapored nagrada za družbeno odgovornost HORUS v kategoriji malih podjetij, priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost, bonitetna odličnost najvišjega razreda itd.), se zavedajo, da je jubilej po-

membna prelomnica.

Odgovorno ravnanje

Z različnimi dogodki bi ga želeli dostojno obeležiti s širšo javnostjo. Ker zaradi trenutnih zdravstvenih razmer to ni mogoče, so jubileju od dneva praznovanja, torej 2. aprila, namenili več prostora na spletni strani www.saubermacher-komunala.si. Na posebni podstrani so namreč objavili trideset fotografij s komentarjem, objavljena pa je tudi posebna izdaja internega glasila Smetarske novine. Ob koncu se je Drago Dervarič občanom in podjetjem zahvalil, da lahko družno z njimi ustvarjajo zdravo okolje, prepričan, da bodo tudi v prihodnje na najvišji ravni gospodarno ravnali z odpadki in si prizadevali, da bi jih bilo čim manj.

Drago Dervarič: »Nove storitve za čim manj odpadkov na odlagališčih.«

Na novi lokaciji so od leta 2009.

Mejniki:

- 1991 – ustanovljeno podjetje za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov,
- 1992/1993 – zbiranje posebnih odpadkov,
- 1994 – zbiranje nevarnih in kosovnih odpadkov iz gospodinjstev,
- 1995 – certifikat sistema vodenja kakovosti ISO 9001,
- 1996 – ločeno zbiranje ostankov in embalaže pesticidov ter nevarnih odpadkov iz obrti in industrije,
- 1998 – certifikat sistema ravnanja z okoljem ISO 14001,
- 1998 – ločeno zbiranje tonerjev in pilotno zbiranje starih oblačil,
- 1999 – pilotno zbiranje baterij, plastike in kovin ter uvrstitev v finale za priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost,
- 2000 – pilotno zbiranje jedilnega olja ter električne in elektronske opreme,
- 2001 – zbiranje jedilnega olja, električne in elektronske opreme ter poskusno zbiranje odpadne embalaže; priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost; certifikata sistema varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001 in družbene odgovornosti SA 8000,
- 2002 – zbiranje baterij po celotni Sloveniji in upravljanje zbirnega centra za ločeno zbiranje frakcij (ZC) Murska Sobota,
- 2003 – prevzem zbirno-sortirnega centra Puconci – 1. faza v upravljanje in poskusno stiskanje ločeno zbrane frakcije iz ZC na sedežu podjetja,
- 2004 – zbiranje odpadnega jedilnega olja iz gospodinjstev v ZC Murska Sobota in šolah, upravljanje ZC v Puconcih in Vidoncih; namestitve dodatnih in večjih zabojnikov na zbirnih mestih,
- 2005 – priprave na zbiranje azbestnih odpadkov in odpadne embalaže, nova tržišča pri zbiranju nevarnih in posebnih odpadkov iz industrije in obrti; upravljanje ZC za ločeno zbiranje frakcij v Skakovcih,
- 2006 – 15 let delovanja podjetja; zbiranje nevarnih in posebnih odpadkov na območjih Ljubljane, Domžal, Kamnika in Sežane ter nadaljevanje z zbiranjem na Obali (občine Koper, Izola, Piran); zbiranje azbestne kritine po vsej Sloveniji,
- 2007 – pilotno zbiranje plasten iz gospodinjstev po sistemu rumene vreče od vrat do vrat v naselju Murski Črnci; objava natečaja za zbiranje plasten za šole in vrtce; aktivnosti na področju odstranjevanja muljev iz čistilnih naprav,
- 2008 – v sodelovanju z občinami ureditev ZC v Beltincih in Šalovcih; idejna zasnova projekta zbiranja plasten od vrat do vrat; priprava zagona poskusnega obratovanja CERO Puconci,
- 2009 – pilotno zbiranje plasten in mešanih embalažnih materialov od vrat do vrat v Občini Beltinci; upravljanje CERO Puconci v času poskusnega obratovanja; novi poslovni prostori na Noršinski ulici,
- 2010 – nadaljevanje pilotnega projekta zbiranja mešanih embalažnih materialov in prav tako začetek v MO Murska Sobota; osvežitev vsebine natečaja Plastenke, naše prijateljice; sodelovanje

v očiščevalni akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu; prenova standardov ravnanja z odpadki; nakup manjšega specializiranega smetarskega vozila,

- 2011 – zbiranje mešane embalaže na ekoloških otokih; po občinah nadaljevanje projekta zbiranja embalažnih materialov od vrat do vrat; ločeno zbiranje bioloških odpadkov v primestnih naseljih MO Murska Sobota in v naseljih Občine Beltinci; pilotni projekt zbiranja papirja in papirne embalaže od vrat do vrat v gospodinjstvih naselij Bakovci, Nemčavci in Markišavci; 20 let delovanja podjetja in osnovni certifikat Družini prijazno podjetje; nova hala za skladiščenje in manipulacijo z ločeno zbranimi odpadki; na strehi upravne zgradbe sončna elektrarna,
- 2012 – zbiranja komunalnih odpadkov v šestih občinah UE Lendava; nakup specializiranega smetarskega vozila kanaljet; odvoz kosovnih odpadkov na klic; nadaljevanje zbiranja mešanih embalažnih materialov in zbiranja papirja od vrat do vrat; začetek zbiranja bioloških odpadkov, prevzem v upravljanje ZC v občinah Turnišče, Črenšovci in Rogašovci; nadaljevanje ločenega zbiranja in ponovne uporabe tekstila ter izid »Priročnika za pravilno ravnanje z odpadki v gospodinjstvih«,
- 2013 – zbiranje odpadne električne in elektronske opreme v sodelovanju s podjetjem Zeos; uvedba obveščanja s sporočili SMS o terminih odvozov odpadkov in okolju prijaznega e-računa; nagrada za družbeno odgovornost HORUS 2013 v kategoriji malih podjetij,
- 2014 – koncesijska pogodba za opravljanje obvezne lokalne gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov na območju MO Murska Sobota in Občine Puconci; odprtje ZC v Kobilju, Odrancih in Dobrovniku; identifikacija uporabnikov s črtno kodo ter izdajanje e-novic; nagrada HORUS 2014; izid brošure »Promocija zdravja na delovnem mestu« v tiskani in spletni obliki,
- 2015 – certifikat Družini prijazno podjetje; bonitetna odličnost najvišjega razreda AAA; podpis memoranduma Inicijativa za zdrava delovna mesta; tretjič zapored nagrada HORUS 2015,
- 2016 – v 18 občinah namestitve uličnih zbiralnikov za zbiranje e-odpadkov in odpadnih baterij; certifikat Družbeno odgovorno podjetje (nivo C) in četrtrič zapored nagrada HORUS 2016; preselitev ZC Murska Sobota na novo lokacijo in odprtje zbirnih centrov v občinah Moravske Toplice in Tišina; delovanje Portala za kupce,
- 2017 – presežen prag 50 % ločeno zbranih frakcij v vseh komunalnih odpadkih; prvi ulični zbiralniki za odpadno jedilno olje iz gospodinjstev; možnost prejemanja in plačevanja e-računov prek mobilnega telefona,
- 2018 – prenova spletne strani; dodatni ulični zbiralniki za zbiranje odpadnega jedilnega olja; povečanje obsega zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov iz industrije in obrti; nakup dveh novih vozil za prevoz teh odpadkov,
- 2019 – podpis koncesijske pogodbe z Občino Tišina: certifikat Platinaste bonitetne odličnosti; podpis zaveze iz certifikata »Voda iz pipe«; nakup nizkopodnega smetarskega vozila,
- 2020 – ZC v Občini Kuzma; projekt označevanja (čipiranja) zabojnikov v MO Murska Sobota; certifikat Družbeno odgovoren delodajalec; koncesijska pogodba z Občino Beltinci,
- 2021 – delovati je začela mobilna aplikacija.

**Saubermacher
KOMUNALA**

**Z uporabo aplikacije
boste imeli vse naše
storitve vedno in
povsod na dosegu
roke.**

Z aplikacijo vam želimo približati
naše storitve, omogočiti ažurne,
hitre in zanesljive informacije ter
enostavno podajanje povratnih
informacij o naših storitvah.

Skeniraj me

Za čisto okolje, v katerem je življenje lepše!

Kljub rednemu ozaveščanju o pravilnem ločevanju odpadkov mestni inšpektorat pri delu opaža porast nepravilno odloženih odpadkov v okolju (na javnih in gozdnih površinah).

Opažamo tudi, da je več odložene odpadne embalaže ponudnika hitre prehrane McDonald's in druge embalaže ter tudi kosovnih odpadkov.

Namen inšpekcijskega nadzora je zagotavljanje varnega in zlasti čistega okolja, v katerem živimo vsi občani Mestne občine Murska Sobota. Občane in tudi obiskovalce pozivamo, da z odgovornejšim ravnanjem prispevajo k čistemu okolju ter dosledno upoštevajo navodila za ločevanje in predajo odpadkov. Skupni cilj nas vseh je zmanjšanje odpadkov v okolju. Vse povzročitelje nepravilno odloženih odpadkov pozivamo, da odpadke odlagajo v namenske zabojnike oziroma koše in jih ne odlagajo v naravi.

Kosovne odpadke lahko odpeljete v Zbirni center Murska Sobota, Obrtna ulica 40, 9000 Murska Sobota, ki je odprt od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 ter ob sobotah med 8.00 in 14.00. Ob nedeljah je center zaprt.

Mestni inšpektorat Mestne občine Murska Sobota

Javni kanalizacijski sistem ni smetišče

MELITA MARIČ

V kanalizaciji se velikokrat pojavljajo stvari, ki vanjo ne sodijo, saj povzročajo motnje v delovanju kanalizacijskega sistema in čistilnih naprav.

Kaj sodi v kanalizacijo?

Javni kanalizacijski sistem ni smetišče. Primeren je za odvajanje fekalne in padavinske odpadne vode, delovanje sistema pa je odvisno od našega ravnanja. S sistemom želimo odpadno vodo čim bolj očistiti, saj je dragocen obnovljiv vir. V straniščno školjko kot največji potencialni vstop v kanalizacijski sistem dejansko sodijo tri stvari: človeški iztrebki in izločki ter toaletni papir.

Z upoštevanjem pravil o tem, kaj sodi v kanalizacijo, bi stroške vzdrževanja javne kanalizacije lahko znižali za približno pet do deset odstotkov.

Kaj ne sodi v javno kanalizacijo?

Najbolj so problematični naslednji odpadki, ki se znajdejo v javnem kanalizacijskem sistemu in ki povzročajo zamašitve in zmanjšanje pretočnosti na sistemu ter izpade v črpališčih, posledično pa tudi znižujejo življenjsko dobo kanalizacijskih cevi, objektov in naprav, ki služijo odvajanju odpadne vode:

- organski odpadki (hrana, trava, listje ipd.), saj povzročajo povečanje deleža usedljivih snovi, s tem pa se zmanjšuje pretočnost kanalov. Posledično v kanalih prihaja do procesov gnitja, širjenja neprijetnih vonjav in razmnoževanja glodavcev, zaradi obilice hrane pa deratizacija nima učinka;
- zmleti in zdrobljeni trdni odpadki, ki prav tako vplivajo na pretočnost in dodatno obremenjujejo črpališča;
- nerazgradljivi in trdni odpadki (tekstil, razni drobni plastični predmeti, palčke za ušesa, zamaški, vrečke, higienski vložki, tamponi, robčki za nego otrok, embalaža, sintetika, zobotrebcji, kovine, cigaretni ogorki ipd.) povzročajo mehanske poškodbe naprav in opreme kanalizacijskih črpališč ter naprav in opreme čistilne naprave. Pogostost zamašitev vgrajenih naprav in opreme ter s tem začasnih izpadov obratovanja povzroča večje stroške obratovanja;
- odpadna olja in naftni derivati se na čistilni napravi ne razgradijo in povzročajo obremenitev za okolje;
- snovi, ki razvijajo strupene in eksplozivne pline (barve, laki, razredčila itd.), ki so prav tako nevarni za onesnaženje okolja;
- gradbeni odpadki povzročajo zamašitve in zmanjšujejo pretočnost kanalov;
- neprečiščene tehnološke odpadne vode, ki nastajajo v obrtnih dejavnostih ter dodatno obremenjujejo sistem odvajanja in čiščenja oz. lahko povzročijo neskladnost očiščene vode s parametri, določenimi z zakonodajo;
- padavinske vode na ločenem kanalizacijskem sistemu, saj dodatno hidravlično obremenjujejo sistem in povzročajo nepotrebne dodatne stroške;
- greznične gošče, gnojevka in gnojnica, ki prekomerno obremenjujejo odpadne vode ter s tem negativno vplivajo na biološke procese čiščenja;
- fitofarmacevtska sredstva, zdravila, dezinfekcijska sredstva, topila in kisline, ki prav tako povzročajo motnje pri delovanju biološkega dela čistilne naprave ter povzročajo škodo na ceveh, opremi in napravah kanalizacijskega sistema.

Težave zaradi nepravilnega ravnanja uporabnikov

»V preteklosti smo v javni kanalizaciji našli tudi že živalske kadavre in kovinsko blagajno, razna oblačila itd. Vsekakor ti odpadki ne sodijo v kanalizacijo, saj bistveno vplivajo na delovanje kanalizacijskega sistema ter s tem na višje stroške upravljanja in vzdrževanja. To pomeni pogostejše čiščenje kanalov in črpališč, več defektov črpalk in povišane porabe električne energije. Omeniti velja tudi, da z odlaganjem neprimernih odpadkov v javno kanalizacijo povečujemo tveganje za defekte in škodo na objektih uporabnikov zaradi izliva odpadne vode,« pove direktor javnega podjetja Komunala Murska Sobota Tomislav Zrinski in doda, da se v zadnjih letih stanje ozaveščenosti uporabnikov na tem področju sicer dviguje, kljub temu pa vsak odpadek v kanalizaciji pomeni tveganje za zamašitev cevovodov ali okvare črpalk ter prekomerno razmnoževanje glodavcev.

Lekarništvu v Soboti so dali ugled

KSENIJA GLAŽAR

Ena markantnejših stavb v mestu je stavba nekdanje Bölcseve lekarne, v kateri ima danes prostore Kompas Pomurje. Lekarna je povezana z družino, ki je še danes zapisana farmaciji.

Prva lekarna naj bi bila v Murski Soboti ustanovljena že leta 1842, a ni znano, kdo je bil lekarnar in kje je stala. Kot piše Metka Fujs v najnovejšem »Zborniku soboškega muzeja«, je bil prvi po imenu znan lastnik lekarne v Murski Soboti Béla Bölcs. Rojen je bil leta 1855 v Čakovcu, njegova starša pa sta bila rojena v Lendavi. V Mursko Soboto je prišel leta 1885 in se poročil z Marijo Most. Marijin brat Rezso Most je leta 1894 od grofa Szaparyja kupil parcelo s pritlično stavbo ob glavni soboški ulici. Tu je Bölcs začel z lekarniško dejavnostjo in zgradil novo hišo v historicističnem slogu. V pritličju je bila lekarna, v nadstropju pa stanovanje.

Družinsko lekarno prevzel sin Julij

Decembra 1886 se jima je rodil sin Julij (Gyula), ki je v Budimpešti

doktoriral iz prava in pozneje postal še magister farmacije. Po očetu je nasledil koncesijo in prevzel družinsko lekarno v Murski Soboti. Veljal je za uspešnega podjetnika, ki se je vključeval v družbeno življenje v mestu. Lekarni v Murski Soboti je, kot piše Metka Fujs, vrnil nekdanje ime Lekarna k madžarski kroni.

Po vojni aretiran, lekarna pa zasežena

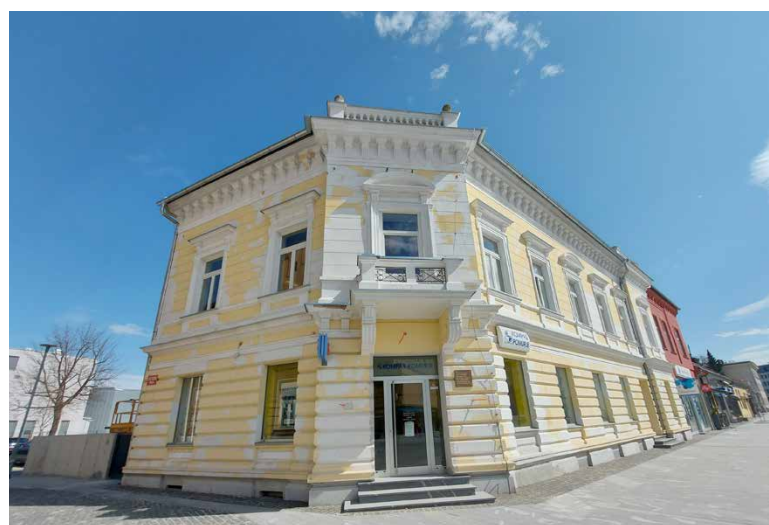
Leta 1942 ga je okrajni glavar imenoval za člana mestnega sveta Murske Sobote, med drugim je bil tudi član sveta Madžarskega kulturno-prosvetnega društva Slovenske krajine oz. Prekmurja. Avtorica v zborniku piše, da »čeprav Julija Bölcsa ni mogoče neposredno povezati z ukrepi madžarske oblasti proti Slovencem, pripadnikom uporniškega gibanja ali Judom, je bilo dejstvo, da je bil v času ma-

džarske zasedbe politično in družbeno aktiven, dovolj, da so ga takoj po koncu vojne, aprila 1945, aretirali in zaprli«. Lekarna je bila zasežena in predana v začasno upravo Komisiji za upravljanje z narodno imovino. Po pričevanjih naj bi bil soobtožen v procesu, ki je potekal maja 1945 proti tovarnarju Josipu Benku in bankirju Jožefu Lipiču, a zanesljivih podatkov o tem ni. Benka in Lipiča so usmrtili v Murski Soboti, Bölcsa pa naj bi skupaj z drugimi zaporniki vodili peš proti Mariboru. Kaj se je zgodilo z njim, ni znano, a se kot kraj njegove smrti navaja Maribor.

Vir: Fujs, M. (2020) Bölcseva lekarna v Murski Soboti in oprema lekarne v zbirki Pomurskega muzeja: Zbornik soboškega muzeja št. 26. Murska Sobota: Pomurski muzej (Murska Sobota).

Stavba na Slovenski ulici izvira s konca 19. stoletja in slogovno pripada historicističnemu slogu. | Foto: Facebookova stran Murska Sobota Prekmurje EU

Nekdanja Bölcseva lekarna, danes Kompas Pomurje.

Še danes sinonim za uglednega fotografa

KSENIJA GLAŽAR

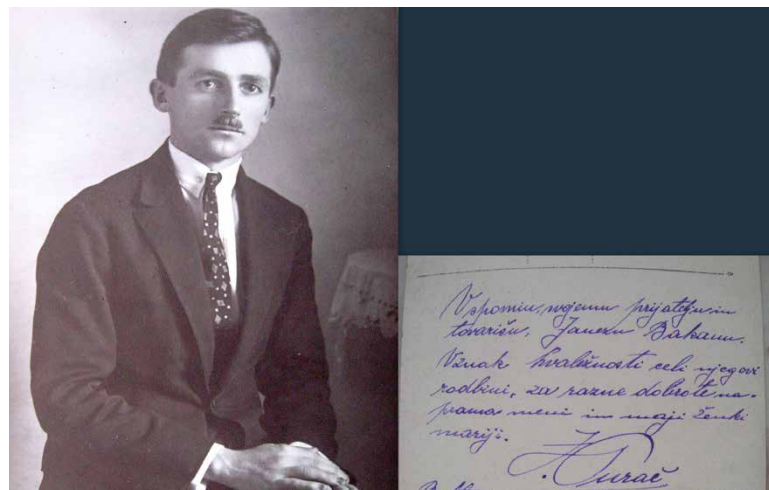
Od tridesetih let prejšnjega stoletja je v Murski Soboti deloval fotograf Jerolim Purač, čigar dela so še danes zelo cenjena. Včasih ga obravnavamo kot sinonim za fotografa; če te nekdo označi za purača, je to namreč kompliment.

O enem najbolj znanih mestnih fotografov je znano, da je bil rojen 14. junija 1897 v kraju Gračanica v Bosni in Hercegovini v muslimanski družini očetu Sadiku in materi Camili, rojeni Suša. Purač je bil udeleženec soške fronte v sestavi drugega bosansko-hercegovskega polka, ki je imel naborno mesto v Banjaluki. Ob razpadu avstro-ogrske vojske se je kot eden redkih muslimanov (menda celo edini), ki so se vračali s fronte, pridružil slovenskim vojaškim enotam pod vodstvom generala Maistra in sodeloval pri bojih za severno mejo.

Atelje v Cvetni ulici

Po koncu vojaških aktivnosti se je nastanil v Beltincih. Leta 1923 je, kot piše Mark Krenn v »Iden dojemmat: Prekmurje in Prekmurci skozi objektiv Purača in Sbüllla med leti 1925–1945« v katalogu k razstavi fotografij leta 2012 pri Gradu na Goričkem, od vdove beltinskega lekarnarja in ljubiteljskega fotografa Gustava Szepessyja odkupil fotografsko kamero na meh in pripadajočo opremo. Delal je kakovostne posnetke in fotografske razglednice, ki so jih tiskali domači založniki. Okrog leta 1933 sta

se z ženo preselila v Mursko Soboto v Cvetno ulico (danes Cvetkova ulica), kjer je živelo več obrtnikov, uradnikov in vojaških oficirjev, ki so bili njegove stranke. Fotografski atelje si je uredil v manjši leseni hiši. Del strehe je imel zaradi boljše svetlobe zastekljen, v kleti pa si je uredil temnico za razvijanje fotografij. Poleg ateljejskih portretov je fotografiral po naseljih po celotnem Prekmurju, razen lendavskega konca. Okrog leta 1940 je ustvaril prve barvne posnetke Murske Sobote in zabeležil najrazličnejše motive prekmurskega podeželja. Njegovi posnetki so bili tehnično brezhibni in z artifizirano zgradbo. S fotografijo se je ukvarjal do konca druge svetovne vojne. V šestdesetih letih sta se z ženo preselila na Kocljevo ulico in tam živela zelo skromno. Umrl je v domu starejših v Rakičanu maja 1978, pokopan pa je skupaj z ženo Marijo, rojeno Bricelj (1897–1979), na murskosoboškem pokopališču. Bil je brez formalne fotografske izobrazbe, a z izvrstnim občutkom za fotografijo. Večina poklicnih fotografov je v takratnih časih svoje fotografije tudi žigosala zaradi potrjevanja avtorstva in reklamiranja storitev.

S fotografijo se je ukvarjal do konca druge svetovne vojne. | Vir: Stanko Sraka, osebni arhiv

Vedno lepo urejena

Stanko Sraka iz Beltincev hrani fotografijo, ki jo je Purač poklonil njegovemu dedku Janezu Bakanu, s katerim naj bi se spoznala na soški fronti. Pri dedkovi družini je Purač nekaj časa bival in mu leta 1928 v zahvalo za vso gostoljubnost podaril fotografijo s posvetilom. Marjan Gerenčer, ki izvira iz prav tako znane soboške fotografske družine, pravi, da sta bila njegov oče Zoltan Gerenčer in Purač velika prijatelja že od njegovega prihoda v Mursko Soboto. Stanovsko je Purač Gerenčerja zelo cenil in sta z ženo velikokrat prišla k njim na nedeljsko kosilo. Pura-

čeva soproga je bila, kot se spominja, gospodinja, rada se je ukvarjala z zdravo prehrano in zelišči, možu pa je pomagala pri delu v ateljeju, zlasti pri retuširanju. Gerenčer se ju spominja kot vedno lepo urejena; Jerolim je govoril prekmursko z rahlim bošnjaškim naglasom. Ko je izvedel, da Marjan študira elektroniko, sta veliko razpravljala o Ohmovem zakonu elektrike.

Vir: Krenn, M. et al. (2012). Iden dojemmat: Prekmurje in Prekmurci skozi objektiv Purača in Sbüllla med leti 1925–1945 (str. 32). Grad: Javni zavod Krajinski park Goričko.

Jerolim Purač, Sejem na Glavnem trgu, 1939.

Veščica: kraj z zanimivo zgodovino in odličnimi športniki

KSENIJA GLAŽAR

Veščica je manjši kraj v Mestni občini Murska Sobota s 405 prebivalci (2020), ki se imenujejo Veščičarji, pridevnik pa je veščički.

Začenjamo s predstavitvami krajev Mestne občine Murska Sobota. Želimo, da spoznate zanimivosti domačih krajev, mimo katerih hodimo ali se vozimo vsak dan, a jih morda sploh ne poznamo.

Kraj, ki leži na nadmorski višini 193 metrov in v obsegu meri 3,03 km², ima zanimivo versko zgodovino, nekoč so v njej delovali številni obrtniki, krajani pa so bili odlični športniki.

Poimenovanje po »veščini« ali »vesi«

Veščica se prvič omenja leta 1365 kot Kyusuezciche in Nogweziciche, pozneje kot Wezchycha in Weznychce, urbar iz leta 1628 omenja ime Veschicza ter pozneje s sorodnimi izpeljankami. Današnje ime Veščica po Francu Kuzmiču izvira iz leta 1921. Ime naj bi izviralo iz besede »veščina«, ker je bilo nekoč v vasi veliko močvirnih predelov. Po drugi, bolj verjetni razlagi je povezano z besedo »ves« oziroma »vesnica«, torej vas.

Nekoč del Občine Kupšinci

Po podatkih iz leta 1771 je bilo takrat v vasi petnajst hiš s 125 prebivalci. Na prehodu v 20. stoletje se je veliko krajanov izseljevalo, zlasti v Ameriko, v času gospodarske krize pa so odhajali na sezonska dela, predvsem v Nemčijo in Francijo. Prva svetovna vojna je v vasi terjala eno žrtev, Karel Flisar je padel leta 1917. V drugi svetovni vojni so padli trije krajan: Dezider Banfi, Stefan Smodiš in Geza Dani. Ob popisu leta 1961 je bilo v Veščici 64 hiš (307 prebivalcev) in 71 gospodinjstev, ob naslednjih popisih pa je število naraščalo. Po uredbi o združitvi manjših občin v večje (1933)

Moja mala ves, da si daleč ...

Moja mala ves, zovi me li nazaj, znam, ka sam trno daleč od tebe zdaj. Tople skuzé mi tečéjo z žalostni ôči, nevem, či mo nazaj pridiť več mogoči. Samo Bog zna, kak dugo pot mi on dá, či mi vu mojo málo ves nazaj pridiť dá.

Moja mala ves, da si preveč tiha, na oknaj z muškatli korinami opletena.

Ešče vu noči se mi senja od tébe, da si daleč vkráj od méne. Lehko mo mogoči ešče ednok nazaj pridiť i svojo malo bižico ešče ednok viditi.

Moja mala ves, zovi me li nazaj, nevem, či gda pridiť morem vu naš kraj.

Či ne pridem več nazaj nigdar, ti mali zvoncek zvoni nemilo vsigdar.

I muškatlini, pa vse druge rožice, nagnite se doli i žaliujte me naveke ...

(Jožef Novak, 1929)

je bila Veščica skupaj s soslednjimi vasmí Borejci, Černelavci, Rankovci in Vanča vas priključena Občini Kupšinci. Danes je samostojna krajevna skupnost v Mestni občini Murska Sobota.

Zanimiva zgodba o kapeli, ki je danes več ni

Južno od vasi je nekoč stala katoliška kapela, posvečena sv. Gertrudi. Zgodba pravi, da so se v času kuge domačini zaobljubili, da postavijo kapelo, če se ta preneha. Obljubo so izpolnili in jo zgradili iz lesa. Po drugi zgodbi jo je dala postaviti soboška grofica Gertruda, nekdanj Szecsy. V zgodovinskih virih je omenjena obnova kapele leta 1694. Soboški župniki so bogoslužje opravljali na tretji velikonočni dan (»vüzemski torek«), ki je takrat bil še praznik. Obdajalo jo je pokopališče. Grof Peter Szápáry je zapovedal ob kapelici postaviti puščavniško kočjo za prvega puščavnika brata Feliksa Pergerja, ki pa so ga vaščani iz neznanega vzroka napadli. Kapela je večkrat pogorela, zato jo je grof Szápáry dal znova pozidati in ob njej postaviti puščavniško kočjo. Porušili so jo okrog leta 1828. Veščica je bila v preteklosti po večini protestantska. Verniki so sprva vsaj dvakrat letno k bogoslužju hodili na Madžarsko, in sicer ob veliki noči in dnevu zahvale (po žetvi). Pot je v eno smer trajala teden dni. Sredi vasi danes stoji zvonik iz leta 1898, ki so ga pozneje večkrat obnovili.

Sedež binkoštné cerkve v Jugoslaviji

V Veščico sta leta 1933 leta prišla misijonarja, zakonca Mihok. Marija Mihok je bila rojena v družini Banfi v Veščici. Banfijeve sestre so se v Ameriki, kjer so živele, spoznale z binkoštno vero. Po povratku v Veščico sta v kuhinji družine Novak, kjer sta sprva bivala, začela večerna bogoslužna srečanja, ki pomenijo začetek binkoštnega občestva in binkoštné cerkve v Sloveniji. Leta 1935 so se verniki odločili za nove cerkvene prostore. Z veroukom otrok so začeli leta 1937, leta 1935 je že deloval tamburaški orkester, leta 1938 je cerkev po zapisih Kuzmiča štela že 96 članov. Izdali so precej literature. Več let (1946–1961) je bil v Veščici sedež za celotno binkoštno cerkev v Jugoslaviji. Leta 1958 so bili pobudniki in prvi gostitelji tradicionalnih prvomajskih srečanj mladih iz takratne Jugoslavije.

Dejavni in družabni krajani

Leta 1931 je bilo v vasi ustanovljeno prostovoljno gasilsko društvo, prvi načelnik je bil Aleksan-

der Perkič. Znano in dejavno je bilo tudi Društvo kmečkih fantov in deklet Černelavci-Veščica, ki je nastalo leta 1937 in istega leta gostilo tekmovanje koscev in žanjic, ki je po Kuzmiču prvo tekmovanje v Prekmurju nasploh. Pripravili so tudi svečano povorko, ki naj bi krenila od soboškega kolodvora do Černelavcev, a je zaradi »višjih razlogov« odpadla. Kljub temu se je dogodka udeležilo okrog tri tisoč ljudi.

Nekoč številni obrtniki

Kuzmič je v knjigi »Veščica, podoba vasi skozi stoletja« zbral tudi obrtnike, ki so nekoč delovali v vasi. Leta 1910 so bili zabeleženi štirje čevljarji (Janos Berke, Istvan Franko, Vince Györfi, Ivan Rajnar) ter po en kovač (Matyas Rajnar) in zidar (Jakab Zwer), sedemnajst let pozneje pa so še podkovač (Matija Rajnar), mesar (Ivan Benko), sodar (Janez Vratarič), trije parni strojarji (vdova Ignaca Zemliča, Ivan Benko in Janez Katančič), mizar (Janez Mencigar), glasbenik (Koloman Sočič) in tri šivilje (Terezija Antalič, Marija Balaško in Marija Sočič). Med gostilničarji je treba omeniti Danijeve (sprva Žibrikova gostilna) ter Mencigarja, Domijana in Kumina. Po drugi svetovni vojni je bilo manj obrtnikov, največ je bilo čevljarjev, potem pa še kovač, sedlar, mizar, pleskar in sobopleskar, betoner in mehaniki. Danes je v vasi več manjših podjetij, večinoma samostojnih podjetnikov.

Odlični športniki

V vasi so nekoč gojili nogomet, atletiko, judo in mali nogomet. Po drugi svetovni vojni je bilo ustanovljeno Telovadno društvo Černelavci, ki je v Černelavcih kot krajevnem središču imelo sedež, a se je, tako piše Kuzmič, dejansko vse dogajalo v Veščici. Duša društva je bil Rudi Perkič. Nogometaši so leta 1949 postali absolutni prvaki severovzhodne Slovenije. Uspešen je bil tudi šahovski klub, ki je deloval v letih 1952–1960 in slovel po »brzoturnirjih«. Dobri so bili tudi judoisti. Oskar Šooš, Evgen Smodiš, Geza Krančič in Daniel Kisilak so bili republiški in državni prvaki v judu ter nastopali celo na mednarodnih olimpijadah. V cestnohitrostnih motornih dirkah je v obdobju 1968–1977 zaslovel Karlo Šoš, ki je tekmoval s 50-, 125- in 250-kubičnimi motorji ter bil državni prvak Jugoslavije.

Danes imajo v vasi sedež boksarski in gorskokolesarski klub ter zelo uspešen pesni klub.

Vir: Kuzmič, F. Veščica: podoba vasi skozi stoletja. Veščica: Minigrafika Kosednar, 1998

Binkoštna cerkev

Veščica danes

Veščica nekoč | Vir: Veščica - Podoba vasi skozi stoletja. Franc Kuzmič

V Veščici so se rodili ali tu živeli in ustvarjali:

- slikar **Ludvik Šooš (1914–1998)**, ki je risal krajinske motive, tihožitja in opravila, dejaven pa je bil tudi na literarnem področju;
- slikar **Karel Kosednar (1960)**;
- z risanjem se je kot samouk ukvarjal tudi **Viktor Benčec (1907–1967)**;
- pesnik **Jožef Novak (1896–1972)**, ki se je poklicno ukvarjal z mizarstvom in gradbeništvom, vmes odšel v Avstrijo in Ameriko, po vrnitvi pa se je posvetil kmetijstvu in verski dejavnosti. Objavil je 33 pesmi, več zgodb in nekaj humorističnih prispevkov;
- pesnik **Oto Kuzmič (1956)**, ki je leta 1982 v samozaložbi izdal pesniško zbirko »Iz domačega izvira«;
- Franc Banfi (1911–1942)**, ki je pisal recitacije za potrebe bogoslužja;
- Zoltan Banfi (1923–1998)**, ki je pisal, prevajal in prirejal dialoge in besedila za pesmi ter tudi komponiral;
- Oto Norčič (1935–2002)**, profesor ekonomije na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in avtor več knjig s področja ekonomije;
- Mihael Kuzmič (1942–2005)**, več kot tri desetletja pastor binkoštné cerkve v Ljubljani ter akademski dekan in profesor za zgodovino cerkve na Teološki fakulteti v Osijeku; raziskoval je slovenski protestantizem in izseljenišvo;
- Franc Kuzmič (1952–2018)**, ki je služboval na srednjih šolah v Murski Soboti, v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota (hugarist, domoznanstvo) ter v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota kot kustos pedagog; uredil je več knjig, napisal veliko razprav in člankov ter ocen s področja domoznanstva in cerkvene zgodovine.

Zanimivo!

Po spominu vaščanov naj bi imela prva kolesa v vasi Aleksander Perkič in Jožef Kutoša, ki je imel tudi moped in motor, Štefan Berke pa prvi avtomobil znamke Opel.

Najprej oče, sedaj še hči

KSENIJA GLAŽAR

Skoraj sočasno sta Prešernovo nagrado prejela kar dva člana družine Červek iz Murske Sobote: oče Aleksander nagrado Prešernovega sklada za razstavo »1 + 1 = 11« in njegova hči Živa študentsko Prešernovo nagrado za magistrsko delo.

Živa Červek je študirala oblikovanje tekstilij in oblačil na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani in Univerzi Kingston v Londonu, kjer je bila na študentski izmenjavi. Lani oktobra je z zagovorom magistrskega dela z naslovom »Razvoj kolekcije oblačil in tekstilne instalacije Ajdek po spominih iz otroštva«, za katero je prejela slovensko nagrado za oblikovanje na Mesecu oblikovanja in študentsko Prešernovo nagrado, zaključila magistrski študij na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani. Med študijem je delala tudi v tujini pri znamkah Phoebe English v Londonu in Collina Strada v New Yorku.

Spomin na otroštvo skozi modno kolekcijo

»V magistrskem delu sem prikazala celovit ustvarjalni proces,

od začetnega navdiha do končne zasnove modne kolekcije oblačil in dodatkov kot prepleta eksperimentalnih in pret-a-porter načel,« razloži nagrajenka. Dodaja, da se je ob nastajanju modne kolekcije začela ukvarjati tudi s snovanjem tekstilne instalacije, ki je nato nadgradila celoten proces. V postopku oblikovanja je raziskovala psihološke in filozofske poglede na spomine iz otroštva ter načine, kako ti zaznamujejo in oblikujejo posameznika. »Osnovna ideja je bil ljub spomin iz otroštva, zaradi katerega sem začela raziskovati fotografije in odkrivati tisto, kar me je popeljalo nazaj v otroštvo,« še pravi mlada Sobotčanka.

Iskreno spregovorila o otroštvu

O prejeti študentski Prešernovi nagradi pravi, da je rezultat večletnega dela in uspešnega sodelovanja z več mentorji. Brez njih in

uspešnega sodelovanja ne bi nastalo tako kompleksno delo. Modno oblikovanje, tekstilno oblikovanje in instalacijo je povezala ob pomoči mentorice Marije Jenko ter somentorjev Petje Zorec in Dušana Kirbiša, ki so ji pomagali smiselno povezati tri precej različna področja.

Lepi spomini navdih za ustvarjanje

Uživala je v brskanju med fotografijami, razglednicami in raznimi predmeti ter se z veseljem spominjala odraščanja v Murski Soboti. »S sestro Katjušo sva imele zelo lepo otroštvo. Ker je najinemu očetu poklic dopuščal prosto razporeditev delovnega časa, sva namesto v vrtcu veliko časa preživele z njim. Tako ni bilo nič čudnega, če smo se pred vrtcem odpravili na sok s smetano in pozneje po nekajurnem obisku vrtca odšli na hot dog. Nato je oče velikokrat ustvarjal v ateljeju,

»Zaradi ljudi in dogodkov ti nekaj (p)ostane ljubo.« | Foto: osebni arhiv

midve pa sva veliko časa preživele v babičini hiši. Prav ti okusi, kot je sok s smetano, predmeti kot čipkasti prtički babic, razglednice in fotografije so me popeljali nazaj v ta čas. Bili so navdih za ustvarjanje tekstilij in instalacije,« se spominja otroštva. Bolj kot mesta se spominja trenutkov, doživetij in časa, ki ga je z družino preživela v Murski Soboti.

Delati si želi v modni in tekstilni industriji

O novih načrtih pravi, da je zadovoljna, ker je modo povezala z umetnostjo, ki ji je že od nekdaj zelo blizu. Zaposeliti se želi v modni oziroma tekstilni industriji, najverjetneje v tujini, se dalje izpopolnjevati in z veseljem delati vse to, za kar se je izobrazila.

Nove podjetniške ideje v Murski Soboti

KSENIJA GLAŽAR

Konec februarja je Razvojni center Murska Sobota začel s podjetniškim usposabljanjem druge skupine udeležencev projekta PONI (Podjetno nad izzive).

Tudi tokrat, podobno kot v prvi skupini, podjetniške ideje razvija dvanajst udeležencev. Predstavljamo vam nekaj njihovih poslovnih idej.

Petra Gjureč razvija posebne terapije z živalmi

Udeleženka Petra Gjureč razvija nov način dela z živalmi. Razloži, da pomaga skrbnikom, ki imajo psa, mačko, konja ali drugo žival in se soočajo s težavami. Pogosto se nanjo obrnejo, če pes ves čas laja, mačka urinira po stanovanju in živali s skrbniki ne sodelujejo. Skrbnike uči, da se morajo najprej umiriti in ta mir nato prenesti na živali. Tako težav ne rešuje neposredno, temveč je najprej treba poskrbeti za povezanost z živaljo in se šele nato posvetiti reševanju konkretnih težav. Razloži še, da gre za spiritualno tehniko s

čuječnostjo. Izkušnje skrbnikov so, kot opaza, zelo pozitivne. Skrbnik mora biti pripravljen najprej delati na sebi, se umiriti in šele nato delati z živaljo. Spremembe navadno zazna tudi okolica. S projektom PONI je zadovoljna. Največ ji pomenijo nasveti o tem, kako ustanoviti podjetje in na kaj vse je v podjetništvu treba biti pozoren.

Nana Irgolič modernizira oblačila

Nana Irgolič razvija poslovno idejo, povezano s popravilom in okraševanjem rabljenih oblačil, ki jih potem lahko ponovno uporabimo. Njen namen je zmanjšati količine tekstilnih odpadkov. »Puloverjem umetniško noto dodajam z vezeninami. Motivi so različni, največ je cvetličnih vzorcev,« pravi profesorica likovne pedagogike, ki kreativnost prepleta s trajnostnim

Projekt PONI je model podjetniškega usposabljanja, v katerem potencialni podjetniki v štirih mesecih zaposlitve na Razvojnem centru Murska Sobota razvijejo in realizirajo svojo podjetniško idejo.

načinom življenja. V okviru projekta PONI je pridobila precej znanja, koristni se ji zdijo zlasti načini razvijanja idej in novih produktov ter iskanje poti do stranke. Zanima jo, na kaj je v podjetništvu treba biti pozoren, v veliko pomoč so ji izkušnje strokovnjakov.

Lina Kokol izdeluje otroške grafike in ilustracije

Lina Kokol je ljubezen do risanja in grafičnega oblikovanja združila z ljubeznijo do otrok. Nastale so otroške grafike in ilustracije, v katerih vidi poslovno priložnost. Prvi izdelki

so že izoblikovani, in sicer so to grafično oblikovane spominske kartice mejnikov, ki so namenjene zlasti dojenčkom, ilustriran otroški merilnik višine in ilustracije za okrasitev otroških sob. Velik poudarek daje personalizaciji. Načrtuje še izdelavo voščilnic, vabil in tiskovin, ki jih bo opremila z grafikami in ilustracijami, njena novost bodo kartice za spremljanje razvoja otroka. S poslovanjem podjetij se je med študijem managementa turističnih podjetij že seznanila. V projektu PONI želi dobiti manjkajoča znanja, da bo njena poslovna zgodba še uspešnejša.

Nika Peternej priložnost vidi v frizerskih storitvah

Udeleženka Nika Peternej želi v Apačah, od koder prihaja, odpreti frizerski salon. Kot opaza, si nekateri, sploh upokojeanci z nižjimi pokojninami, frizerskih storitev ne morejo privoščiti, zato bi jim rada ponudila storitve po nižji ceni. Ponujati želi tudi barvanje las z naravnimi barvami. Izkušnje z delom v frizerskem salonu že ima. V projektu PONI želi dobiti nova znanja in vpogled v podjetništvo, spoznati želi načine, kako storitve oglaševati, ter pridobiti osnove računovodstva in preostala nujno potrebna podjetniška znanja.

Prva v nizu uličnih razstav

UREDNIŠTVO

Na Slovensko ulico 26. aprila prihaja razstava o življenju in delu Lipóta Baumhorna in judovski skupnosti v Murski Soboti, ki jo je zasnovala umetnostna zgodovinarka Agnes Ivett Oszko.

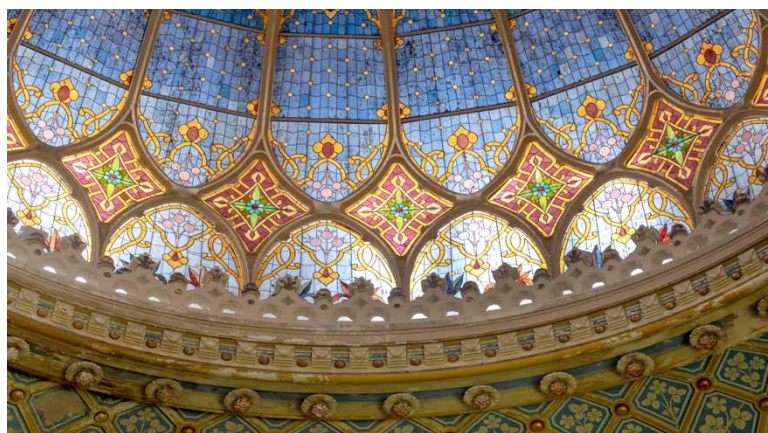
Agnes Ivett Oszko je umetnostna zgodovinarka, zaposlena v Madžarskem arhitekturnem muzeju in Dokumentacijskem centru spomeniškega varstva v Budimpešti. Že skoraj dve desetletji se ukvarja z raziskovanjem arhitekture 19. in 20. stoletja, s poudarkom na arhitekturi sinagog. »Najprej sem se začela ukvarjati z monumentalno sinagogo v Szegedu, ki je z verskega, družbenega in kulturnega vidika izjemno raznolika. Od tod pa do odločitve, da pod drobnogled vzamem vse sinagoge, ki jih je projektiral Lipót Baumhorn, vključno z murskosoboško, je bil samo še en večji korak. Skupno je načrtoval kar šestindvajset sinagog, kar ga postavlja v sam svetovni vrh! Doktorirala sem leta 2019, ravno z delom arhitekta sinagog Lipóta Baumhorna.« Lani je izšla tudi njena monografija o tem arhitektu.

Po naključju najdene risbe kot spodbuda

»Poleti 2018 sem raziskovala v arhivu judovske verske skupnosti v Szegedu. Med delom smo naleteli na dve škatli zloženih, poškodovanih risb, za katere smo ugotovili, da so gradbeni načrti sinagoge v Szegedu, narejeni med letoma 1900 in 1902. To so bile čudovite risbe s podrobnim prikazom, narisane z ogljem in grafitom, ki so bile skrite skoraj štirideset let oziroma od rekonstrukcije v osemdesetih letih 20. stoletja. Zamisel o razstavi se je porodila vodji arhiva Veri Ábrahám in zgodovinarki dr. Dóri Pataricza, ki v okviru razstave opravlja naloge asistentke kustosa. Judovska verska skupnost je ob pomoči razpisnih virov obnovila dragocene dokumente in obredne tekstilije iz leta 1903, izdelane posebej za odprtje sinagoge. Projektu sem se pridružila kot kuratorica ter pripravila koncept in načrt izvedljivosti razstave, in to s podporo Madžarskega arhitekturnega muzeja in Dokumentacijskega centra spomeniškega varstva. Tako trenutno poteka niz razstav, na katerih predstavljamo bogato življenjsko delo Lipóta Baumhorna in sinagogo v Szegedu, ki velja za četrto največjo sinagogo v Evropi. Potujoče razstave so namenjene zlasti mestom, v katerih stoji ali je v preteklosti stala sinagoga, ki jo je zasnoval Baumhorn. Predstavili smo se že v Szegedu in Timișoari, naša tretja postaja je Murska Sobota, kjer bo razstava na ogled od 26. aprila. Naš partner je ZKTŠ Murska Sobota. Z razstavo želimo izkazati spoštovanje tudi judovski

Kmalu bo v Murski Soboti na voljo tudi ogled rekonstrukcije sinagoge s 3D-očali.

Celostna podoba razstave temelji na modro-zlati barvni kombinaciji sinagoge v Szegedu z uporabo rastlinskih motivov.

skupnosti v Murski Soboti, ki je to sinagogo zgradila, saj je imela v gospodarski, družbeni in kulturni zgodovini mesta izjemno pomembno vlogo. Strokovno pomoč pri predstavitvi murskosoboške in prekmurske judovske skupnosti so nam nudili sodelavci Pomurskega muzeja.«

Neodkriti potencial judovske kulturne dediščine

V razstavo, ki približa zgodovino judovske skupnosti in pomembna življenjska dela arhitekta Baumhorna, je vključena tudi tridimenzionalna rekonstrukcija nekdanje murskosoboške sinagoge. »Celostna podoba razstave temelji na modro-zlati barvni kombinaciji sinagoge v Szegedu z uporabo rastlinskih motivov, ki jih je videti na poslikavi njene notranjosti. Posebno skupino razstave predstavljajo tridimenzionalne rekonstrukcije, ki jih je

v okviru svoje magistrske naloge pripravila Anna Neuhauser, študentka arhitekture na Dunaju, in ki omogočajo virtualni sprehod po nekdanji sinagogi. Tako lahko občinstvo ob pomoči barvnih slik notranjosti stavbo spozna v vsem njenem nekdanjem sijaju.« Razstavo v Murski Soboti bo omogočil projekt Rediscover, ki se od junija 2018 do maja 2021 izvaja v okviru programa Interreg Podonavje 2014–2020. Krovni cilj projekta je graditi na trenutno neodkritem potencialu judovske kulturne dediščine destinacij, z namenom razvoja sodobnih turističnih rešitev, ki bodo prispevale k prepoznavnosti, dostopnosti in trajnosti. V okviru projekta se bosta v Murski Soboti poleg pričujoče razstave do konca maja izvedli še investicija v ograjo na judovskem pokopališču v Murski Soboti in predstavitev nekdanje sinagoge v Murski Soboti z izkušnjo virtualne resničnosti.

RLX kot rdeče, ljubezen in seks

ALEŠ CIPOT

Maj Andrejč iz Murske Sobote je 20-letni ustvarjalec glasbe, vizualne umetnosti in mode.

Vsaka njegova skladba je avtorska in opisuje drugačno zgodbo. Skladbe večinoma nimajo čisto jasnega sporočila. Običajno opisujejo določeno čustvo oziroma situacijo.

Andrejč glasbo ustvarja že od otroštva. Začel je z violino v glasbeni šoli, pozneje se je kot samouk naučil igrati še na klavir in kitaro. Najbolj ga je zanimalo komponiranje glasbe. Kako ustvarjati glasbo, se je prav tako naučil sam. Veliko je poslušal in analiziral orkestralno glasbo, zlasti filmsko. Že v osnovni šoli je začel pisati preprosta orkestralna dela. Ob preučevanju glasbene kompozicije oziroma harmonije je ugotovil, da glasbo naredi bolj zanimivo prav kršenje pravil harmonije. Enega njegovih muzikalov – »Poletiva na Luno« – so kar trikrat predstavili na odru Gledališča Park. Muzikal je produciral sam, napisal je tudi glasbo za orkester in soliste ter štiriglasno zborovsko glasbo pod mentorstvom profesorja Tomija Bušinoskega. V muzikal je bilo vključenih več kot štirideset dijakov Gimnazije Murska Sobota. Maj študira na ljubljanski fakulteti za računalništvo in informatiko.

Preseganje ustaljenih družbenih norm

Vse svoje glasbeno znanje je nato prenesel v elektronsko glasbo in nastale so prve pesmi, kot so »You Don't Let Me Love You«, »Cigarette« in »Spicy in May«. Izmed vseh je najbolj izstopala zadnja, zato so zanj ustvarili še vizualno podlago. Spot za pesem si je zamislil sam, od celotne ideje do scene in oblačil, pri realizaciji pa mu je pomagala njegova ekipa. Ta miselna pesem opisuje iskanje stvari, ki nam dajejo zadovoljstvo. Glasba imitira občutek ekstaze, katarze. Podobni temi sledi tudi video te pesmi. »Glasba je namenjena zlasti mlajši generaciji, saj je na višji ravni kot povprečna moralna sprejemljivost, ki jo večinoma premorejo le mlajše generacije,« poudarja. Vesel bi bil, če bi se v njegovih pesmih našli tudi drugi. »Prvotni namen mojega ustvarjanja je posameznikovo spoznanje pravih življenjskih ciljev namesto tistih, ki jih iz roda v rod določajo družbene norme, ki nas velikokrat notranje ne osrečujejo na dolgi rok,« izpostavlja. To leto namerava izdati prvi album; če bodo razmere omogočale, bo pripravil tudi prvi koncert. Majevo umetniško ime je angleška različica njegovega osebnega imena. RLX je kratica iz angleških besed Red, Love in seX – oziroma rdeče, ljubezen in seks.

Brezplačna dostava gradiva

MELITA MARIČ

V Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota so zaradi razglasitve epidemije spremenili način dela, ob tem so morali odpovedati ali prestaviti številne dogodke.

Med spomladanskim zaprtjem knjižnice so zaradi povpraševanja po študijskem gradivu nudili dostavo na dom. Za brezplačno dostavo gradiva članom, ki živijo v mestu Murska Sobota, so poskrbeli prostovoljci Kluba prekmurskih študentov v sodelovanju s Civilno zaščito. V primestnih naseljih občine so za dostavo poskrbeli zaposleni v knjižnici.

Nova storitev

V lanskem letu so uvedli izposajo knjižničnega gradiva na dom ranljivim skupinam. Gradivo brezplačno dostavljajo na dom nosečnicam, invalidom, starejšim od 65 let in bolnikom s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi. »Kljub omejitvam, s katerimi se soočamo, nam je uspelo realizirati projekte. Med njimi

so bralni projekti in bralna značka za odrasle, Karolinina bralna značka in poletna domoznanska bralna značka Zakladnice, organizirali smo srečanje bralnega kluba, v sodelovanju s PAZU smo nadaljevali z akademskimi večeri. V lanskem letu smo gostili dr. Evo Klemenčič, na Prešernov dan se nam je pridružil pomurski akademik Evgen Car, ki nam je predstavil svojo avtobiografijo. Izvedli smo projekt Babice in dedki pripovedujejo,« med drugim pove direktorica mag. Klaudija Šek Škafar in doda, da so v e-obliki izvedli še pet domoznanskih večerov. Gostili so tudi Sandija Horvata in Jožeka Horvata - Muca. V sodelovanju z ZKTŠ Murska Sobota so nadaljevali s projektom Knjižnica pod zvezdami s Tinkaro Kovač in Bronjo Žakelj, izvedli so še festival Dnevi poezije in vina.

Izdali tri publikacije

»Knjižnica že vrsto let, intenzivneje pa v zadnjih letih, knjižnično zbirko gradi in dopolnjuje z lastnimi izdajami. Na ta način se predstavljamo ter svoje znanje, delo in poslanstvo približujemo širši javnosti v zapisani obliki. V lanskem letu smo izdali tri nove izdaje: zbornik 'Soboška potujoča knjižnica', monografijo 'Gimnazija v Monostru in njen pomen za Slovence v Slovenski krajini' in tretjo številko revije Prekmuriana,« pove dr. Klaudija Sedar. Minulo leto je knjižnica praznovala 25-letnico delovanja potujočega knjižničarstva z bibliobusom. Zaradi epidemije niso mogli prirediti mednarodnega simpozija, so pa srebrni jubilej obeležili z zbornikom »Soboška potujoča knjižnica«. Zbornik je razdeljen na strokovni in literarni del, v njem so zbrani za-

Direktorica knjižnice mag. Klaudija Šek in dr. Klaudija Sedar sta predstavili delo knjižnice v letu 2020 in nove publikacije, ki jih je knjižnica izdala v letu 2020.

pisi o potujoči knjižnici, ki z bibliobusom zlasti v manjših naseljih in pri ranljivih skupinah uporabnikov zadovoljuje potrebe bralcev po izobraževanju, kulturi in razvedrilu ter dostopnosti sodobnih virov in informacij. Predstavila je tudi izsledke svojega raziskovalnega dela, ki so predstavljeni v publikaciji »Gimnazija v Monostru in njen pomen za Slovence v Slovenski krajini«. Gimnazija v Monostru po njenih besedah do zdaj ni bila podrobneje predstavljena in razi-

skana. Do ustanovitve gimnazije v Murski Soboti leta 1919 je bila osrednja izobraževalna srednješolska ustanova v Slovenski krajini, ki so jo obiskovali tako porabski kot prekmurski dijaki. Izšla je še tretja številka knjižnične revije Prekmuriana za literaturo in kulturno zgodovino. Zapisi poudarjajo vlogo in pomen knjige ter izpostavljajo branje kot kulturno vrednoto. Kulturno-zgodovinski zapisi med drugim približujejo prekmursko pisno kulturno dediščino in zgodovino lokalne skupnosti.

Kakšno hrano so jedli nekoč?

KSENIJA GLAŽAR

Slovenija je letos nosilka naziva evropske gastronske regije. V Pomurskem muzeju Murska Sobota o kulinarčni in prehranski dediščini Pomurja in Porabja pripravljajo posebno publikacijo in razstavo.

Projekt Slovenije kot evropske gastronske regije v letu 2021 krepi nacionalno promocijo kulinarike in gastronomije ter ustvarja sinergijo z lokalnimi okolji oziroma kulturami. V Pomurskem muzeju tako v letošnjem letu pripravljajo publikacijo in razstavo o kulinarčni in prehranski dediščini Pomurja in Porabja. V publikaciji bodo poleg širšega etnološkega pogleda in pregleda predstavili posamezne gospodinje z jedmi, ki jih pripravljalo še danes in so odraz lokalne tradicije. Razstava bo aktualna, povezana z okoljskimi, družbenimi, socialnimi in jezikovnimi vprašanji, vezanimi na pomanjkanje, zadostnost in iz-

obilje v prehranjevanju. Pripravili bodo tudi predavanja, kuharske muzejske delavnice in videokuhanja. Ob posnetkih si bomo jedi lahko pripravili tudi doma. Z novimi »prehranskimi« izdelki bodo razširili tudi muzejsko ponudbo in bodo na voljo v muzejski trgovini.

Spremljajte mesečne drobtinice

Na spletni strani muzeja vsak mesec pripravijo drobtinico iz zakladnice pomurske prehranske dediščine. Januarska drobtinica se je navezovala na pomanjkanje hrane, in to ne samo na ti-

sto med vojno, ampak tudi pred in po njej, odvisno od gmotnega stanja posameznih družin. Prekmurci, kot izvemo iz ustnih spominjanj, niso bili lačni, saj so vedno imeli vsaj kruh. V februarški drobtinici so predstavili kuhinjo z ognjiščem. Zanimiva so recimo poimenovanja za črno kuhinjo, ki jih je v našem prostoru veliko: saj-ava künja, dinasta künja, dinasta tjonja - vookajena od dina, na din künja, črna kühna, künja na din, črna kühja, kühja na cug. V marcu so predstavili kruh, ki je imel v preteklosti v vsakdanjem življenju in prazničnih dneh velik pomen. Spoznamo tudi navado večkratnega križanja ali blagoslavljanja

»Iz künje f kühjo« je del projekta o prehranski dediščini Pomurja in Porabja, od tod tudi naslov v prekmurščini in prleščini. Na spletni strani muzeja in na strani na Facebooku predstavljajo pripravo različnih lokalnih jedi.

kruha in vraže, povezane s kruhom, ter navado, da je »na mizo treba položiti načeti kolač kruha

tako, da načeta stran gleda proti vratom, sicer bo odšel blagoslov od hiše«.

Mladokracija v MS: Dialog z županom

UREDNIŠTVO

Mikk Murska Sobota je priredil prvi dogodek strukturiranega dialoga v letu 2021, ki sliši na ime Mladokracija v MS: Dialog z županom.

Na dogodku, ki se ga je udeležilo 21 dijakov in dijakinj Ekonomske šole Murska Sobota in Gimnazije Murska Sobota, je pogovor tekkel o oživitvi mestnega središča in kulturnih prireditvah v mestni občini. Dogodek je potekal v dveh delih, in sicer v

obliki delavnice zbiranja predlogov mladih in pogovora z županom dr. Aleksandrom Jevškom, ki se mu je na pogovoru pridružila mestna svetnica in direktorica Zavoda za kulturo, turizem in šport Murska Sobota mag. Brigita Perhavec.

Kaj si želijo dijaki?

V mestnem središču si želijo pestrejšo gostinske ponudbe, skate park v urbanem središču mesta, pametne klopi, na katerih je mogoče brezžično polniti mobilne naprave in vzpostaviti dostop do interneta, ter prostore, ki bi mladim ponujali komercialne zabavne vsebine (di-

skoteke, prostori za druženje itd.). Župan je med pogovorom izpostavil, da se je mestna občina pridružila projektu Evropske komisije WIFI4EU in na izbranih javnih površinah v središču mesta vzpostavila brezplačen dostop do interneta. Na področju kulturnih prireditev si dijaki najbolj želijo drive-in kino

na prostem, raznolik glasbeni repertoar na javnih prireditvah in več izvedb dogodkov, kot je Sočna vilica. Na dogodkih strukturiranega dialoga imajo mladi priložnost neposredno komunicirati z odločevalci in s tem prispevati k boljšemu življenju vseh občanov ter izboljšanju položaja mladih v skupnosti.

Takšen je bil utrip Sobote nekoč ...

KSENIJA GLAŽAR

Bea Baboš Logar je pred kratkim izdala novo knjigo z naslovom »Panonska melanholija, Cvetkovi, abecedarij nostalgije«. V njej podobno kot v prejšnjih delih (»Grlica«, »Mala ulica«, »Spominke«) opisuje usode družine Cvetko in življenje v Soboti nekoč.

V Murski Soboti ste odraščali po drugi svetovni vojni. Kje je stala hiša Cvetkovih? Kako se spominjate Sobote svojega otroštva?

Naša hiša je bila v Gregorčičevi ulici, ki smo jo imenovali Mala ulica, ker je bila na drugi strani še velika Gregorčičeva ulica. Hiša z vrtno in sadovnjakom je segala od ene do druge ulice, prav tako tudi hiše in vrtovi sosedov. Uličica se zdaj imenuje Ozka, naša hiša pa je stala na sedanjem parkirišču pri Vestnikovi stavbi. Vzeli so nam jo in jo odkupili v sedemdesetih letih zaradi gradnje nove ceste.

Sobota mojega otroštva je bila še mestece, v katerem so se vsi poznali in poznali so tudi nas otroke. Ceste še niso bile tlakovane, na njih je bil »žametni prah«, po katerem je bilo zelo lepo brodirati z bosimi nogami. Lepo je bilo tudi poskakovati in brodirati po lužah in blatu, kadar je deževalo. Otroci smo se šli svoje igrice: skrivanje, gnilo jajce, zemljo krast, avion, Marička pride s kolodvora, badminton, med dvema ognjema, pozneje na kanalu kavboje in indijance. Potikali smo se po judovskem pokopališču in iskali zlatnino, s katero naj bi nekoč Judje pokopavali svoje umrle. Zvečer smo sedeli v krogu in si pripovedovali shrbljive zgodbe o strahovih in duhovih. Vse mesto je bilo naše, zato velikokrat nisem slišala, da me kličejo domov, ko pa sem se vrnila, sem bila tepena, da bi si zapomnila za naslednjic. Seveda smo hodili tudi v šolo in tudi tam je bilo lepo, prihajali smo že prej, da smo se pred poukom lahko še malo igrali. Osnovna šola je bila prijazna, nekakšen drugi dom.

Odraščali ste v družini s samimi ženskami, z babico Alojzijo, imenujete jo Omama, ki je lepo skrbela za celotno družino, pa teto Anuš in mamo Elviro. Kakšno otroštvo ste imeli?

Zlasti so vse tri zelo skrbale zame. Bila sem bolehná, edini otrok med njimi in najbrž sem se njim in tudi preostalim sorodnikom smilila, ker je moj oče izginil v Budimpešti, ko sem bila stara tri leta. Zelo so se razlikovale in dajale so tri različne vzgojne vzorce: Omama pomen velike družine, dobrote, potrpežljivosti in razumevanja, teta Anuš je kot »stara gospodična«, kot so rekli takrat, bila za neporočenost in spodobno vedenje, proti vsaki lahko miselnosti, s skrbjo, da ne bi ostali lačni, je vztrajala, da je treba »šparati«. Mama, ki je bila veliko bolna

in je umrla pri petinštiridesetih, me je že od zgodnjega otroštva navaljala na branje, k čemur me ni bilo treba siliti. Bila je pametna in duhovita, vedno je opazila moje slabosti in jih skušala popraviti. Kot življenjsko vodilo sem si zapomnila njen nauk, da se nikoli ne smem smiliti sama sebi ter da moram v življenju imeti poklic in biti samostojna.

Največ pozornosti v knjigi namenjate Omami. Zanimiv je že prihod njene družine v Mursko Soboto.

Omama je prišla v Soboto, se mi zdi, na začetku dvajsetega stoletja z očetom, ki je bil sirar. Družina je izvirala iz Švice, Omama je imela še sestro in pet bratov, mati jim je umrla mlada, oče pa se ni ponovno poročil. Kot sirar je z družino potoval po Evropi in delal po različnih grofovskih pristavah (madžarska Puszta, Salzburg). Prispel je tudi v Prekmurje na pristavo grofa Batyanija v Krogu. Tu je Omama pozneje spoznala moža Ludvika Cvetka in ostala v Soboti. Njen oče se je na starost vrnil v Švico, kjer si je v nekem domu že prej vplačeval za bivanje.

Več članov družine Cvetko se je zapisalo v zgodovino Sobote. Še danes so znani in spoštovani.

Družina je bila velika, že stari oče Ludvik se je uveljavljal s svojim delovanjem, bil je namreč občinski svetnik, gasilski poveljnik in tajnik radikalne stranke, v službi pa pri znanem odvetniku Ludviku Šömnju. Gotovo je najbolj znana tragična usoda njegovega sina Štefana Cvetka, študenta prava, ilegalca, ki so ga oktobra 1941 skupaj s sodelavcem Evgenom Kardošem na grajskem dvorišču obesili Madžari. Po lepoti so bila znana Cvetkova dekleta – bilo jih je sedem: Anuš, Olga, Helena – Didiš, Böži, Gaby, Mojca in Elvira. Verjetno lahko k družini prištejem tudi diplomata Rudija Čačinovića, s katerim je bila poročena mamina sestra Gaby. Moja mama Elvira je bila novinarka pri madžarskih časopisih Magyar Szo in Nepujsag.

Kako je s Cvetkovimi v Soboti danes? Po vašem družinskem članu nosi ime znana ulica, izvemo v knjigi.

Cvetkovi so v Soboti v bistvu izginili, prisotni so le še na pokopališču in v imenu ulice Štefana Cvetka. Edino jaz živim malo bliže, od vseh bratrancev in sestričen je ostal

v Soboti sin moje sestrične Bibe – Zore Bošnjaković Jezeršek.

Velikokrat omenjate panonsko melanholijo. Kako jo čutite v Soboti svojega odraščanja? Jo čutite v Soboti še danes?

Popoln odgovor bi bil malo predolg. Gre za nekakšno nemoč, neodločnost, rahlo žalobnost in vdanost v usodo, v življenje, preživetost v poslušanju halgatojev, ob knjigah o sanjarjenju ... Ne vem, če v Soboti še obstaja; zdaj je drugačna, v njej živijo drugačni ljudje. Upam, da malo še živi. Vsekakor se je pred kratkim pokazalo, da ta panonskost, ta ilovica, iz katere smo, še živi, in sicer na razstavi prekmurskih slikarjev »Osamljenosti« v Galeriji.

Vaše knjige pripovedujejo o življenju v Soboti v 20. stoletju, o ljudeh in njihovem vsakdanjiku, zato so vir informacij o ljudeh in dejavnostih v mestu. Po vaši zaslugi bo ostal zapisan spomin na vašo družino in še marsikoga iz teh časov. Kako pomembno se vam to zdi?

Tega ne morem oceniti, o tem morajo soditi bralci, posebno Sobočani, mogoče ne samo tisti iz moje generacije. Roman ni zgodovinski, čeprav sem iz branja drugih družinskih zgodb ugotovila, da je življenje vsake družine hkrati tudi zgodovina. O tem, da bi pisala o svoji družini, sem razmišljala že leta, zdelo se mi je, da sem se dobesedno rodila v literarno snov. Vendar k temu nisem znala pristopiti, dokler se mi ni utrnila zamisel o abecedi. Tako je nastal nekakšen

»Sobota mojega otroštva je bila še mestece, v katerem so se vsi poznali in poznali so tudi nas otroke.« | Foto: osebni arhiv

Iz knjige »Panonska melanholija«:

»Čudovito mesto sredi ravnine, kot da bi zraslo iz nje, z malimi hiškami na obrobju, večjimi v središču, z gradom, dvema cerkvama in številnimi domovi, ki so jih obdajali veliki senčni vrtovi. Spomladi so ulice dišale po akaciji, jeseni po izabeli. Ob glavni cesti gosposke platane. Ulice poleti prašne, jeseni blatne, dokler se ni pojavil prvi tlak ...«

mozaik, sestavljanica, ki na koncu pokaže celotno sliko. Obžalovala pa sem in še zdaj to obžalujem, da nikoli nisem pisala dnevnika.

Cvetkova družina je gojila tudi ljubezen do pisanja, pripovedovanja in glasbe. Razkrijate, kako ste se odločili za študij slovenščine in primerjalne književnosti ter kako ste začeli pisati.

Slovenščino s svetovno književnostjo sem izbrala, ker mi je mama rekla, da bom tako najlažje dobila službo, ob tem pa je bila slovenščina moj najljubši predmet. Zelo rada sem namreč brala in mi takšen študij ne bi smel povzročati težav. Od pisanja srednješolskih spisov za odlično oceno do resničnega pisanja je minilo veliko let. Želela sem pisati, a sem se bala, da ne bom dovolj dobra. Spodbude, naj pišem, so prišle od zunaj – najprej anonimni natečaj za žensko zgodbo, na katerem so moja

zgodbo sprejeli med deset najboljših, potem še drug natečaj, nato spodbuda kolega Francija Justa, da bi napisala še nekaj novel in jih izdala v knjigi, pa povabilo urednice Vestnika Irme Benko, naj napišem kakšno črtico za Vestnik. Tako sta nastali najprej zbirka novel »Grlica« in nato še zbirka črtic »Mala ulica«.

Danes živite v Radencih. Kakšno mesto ima Sobota v vašem srcu?

Večkrat se s sošolko in prijateljico Sonjo Hojer, obe sva stari Sobočanki, od prednikov naprej, pogovarjava, da Sobota ni več to, kar je bila. Svet se pač spreminja in obžalovati, kar je bilo, nima smisla. Zdaj na Facebooku objavljajo fotografije stare Sobote in razveselila me je opomba bralca, ki je napisal: Pozdravljena, mitična Sobota. In ta mitična Sobota je ostala v mojem srcu, pod mojimi vekami, kot sem napisala že nekoč: Ena Sobota lebdi nad drugo: tista iz zraka in sanj, in vse je ohranjeno v njej.

PETEK 23.4.2021 21.00

SPLETNI PRENOS KONCERTA !!!!

V ŽIVO NA MIKKOVEM FACEBOOKU

ALTERNATIVNA ODBA

30 let črno-belega fenomena

ALEŠ CIPOT

Murska Sobota spada med redka mesta v Sloveniji, ki na stadion privabljajo množice navijačev. Izstopajo seveda Black Gringosi.

In Mura je klub, ki ga nemajhno število navijačev drugih klubov prišteva med velike slovenske klube, čeprav od leta 1991 razen dveh naslovov pokalnih prvakov iz let 1995 in 2020 ni osvojil nobene druge omembe vredne lovorike. Mura slovi po številni in fanatični publiki, sloves velikega kluba pa si je nedvomno prislužila tudi zaradi številnih znanih nogometašev, ki so branili njene barve. Black Gringosi so ultrasi, torej navijači, ki glasno in zavzeto navijajo vseh devetdeset minut tekme, na pomembnejših tekmah na tribuni prirejajo koreografije z različnimi rekviziti ter so jim branjenje zastav, transparentov, barv kluba, grba, tribune in mesta prioritete. Ultrasov običajno ne razume nihče, ki ni z njimi delil vsaj minimalnega staža na navijaški tribuni. »Pirotehnika ni zločin,« radi poudarjajo. Od časa do časa kakšna kazen in pretepi so prej stalnica kot izjema. Kdor pride na navijaški del tribune, ne sedi, ampak stoji, obveznosti pa so čisto enake kot obveznosti drugih navijačev – navijanje skozi celotno tekmo! Izgovori tipa sneg pada, dež pada in vroče je ne obstajajo! Ker ima omemba besede navijač pogosto negativno konotacijo, pokažimo tudi svetle plati navijaštva.

So tudi dobrodelni

Zaradi strogih ukrepov za preprečevanje okužb navijači in drugi gledalci tekem niso smeli spremljati v živo s tribune. Zato so se fantje v skupini odločili navijaški premor in pozornost usmerili na druga področja. Pomagali so starejšim občanom našega mesta pri nakupih in opravljali različna fizična dela, pri katerih so starejši potrebovali pomoč. Z različnimi akcijami so v sodelovanju s klubom pomagali ljudem po celotnem Prekmurju, nakupili in razdelili so okrog tri tone prehranskih izdelkov, niso pa pozabili niti na živali v zavetiščih. Pomagali so prebivalcem področja na Hrvaškem, ki ga je prizadel potres. Za izvedbo dobrodelne akcije so skupaj z NŠ Mura prejeli priznanje za najprostovoljno društvo v letu 2020 v Mestni občini Murska Sobota. Obljublajo, da bodo z dobrodelnostjo nadaljevali po najboljših močeh. Z upravo kluba gojijo odlične odnose, usklajujejo se o

vseh pomembnih vprašanjih. Veliko število navijaških skupin z upravami svojih klubov ne sodeluje, pogosto jim celo odkrito nasprotuje. Tudi v Murski Soboti je že večkrat bilo tako. Najboljši barometer odličnega dela v nogometnem klubu in odnosov na relaciji med navijači in upravo je dejstvo, da se Gringosi že nekaj let ne udeležujejo skupščin kluba, saj je zapiranje uprave kluba optimalno.

Začelo se je na lokalnem derbiju

Prvega septembra 1991 na tekmi Mure in beltinskega Potrošnika se je na vzhodni strani stadiona Mure zbrala skupina navijačev, ki so si nadeli ime Black Gringos. Zamisel o imenu skupine se je porodila Štefku, enemu prvih članov skupine. Pravzaprav je Mura v začetku premogla kar dve navijaški skupini. Manjša skupina fantov je občudovala zlasti argentinski slog navijanja – 90-minutno ritmično navijanje z ogromno zastavami in papirja. Ta skupinica si je nadela ime Destroyers. Kljub temu se je navijaško gibanje v Murski Soboti kmalu združilo pod zastavo Black Gringosov. Kmalu so nastale podskupine iz različnih krajev Pomurja, v okviru katerih so si člani podskupin sešili tudi lastne transparente – BG Bakovci, BG Rakičan, BG Predanovci itd. Tudi dekleta so ustanovila podskupino. Nadelo so si zelo zgovorno ime Black Queens oziroma Črne kraljice.

Mura je leta 2013 v približno desetih letih že dvakrat neslavno propadla. Nogometna zgodba se je tako iz Mure 05 nadaljevala z Nogometno šolo Mura. Ponovni začetki kluba so bili zelo težki in negotovi. Vsi, ki jim je črno-bela barva pri srcu, so leta 2015 po dolgi negotovosti začutili novo priložnost, čeprav kluba tudi v najtežjih trenutkih niso nikoli pustili na cedilu. Jedro skupine danes sestavlja do deset navijačev. Pred pojavom pandemije se je na tribuni na domačih manj odmevnih tekmah zbiralo od petdeset do osemdeset navijačev, na derbijih pa kar od 150 do 250. Na gostovanju Mure se običajno odpravi do trideset organiziranih navijačev, derbiji pa so seveda posebna zgodba. Murino zvesto občinstvo je v sezoni 2018/19 v prvi ligi pozitivno šokiralo nogometno javnost. Na tekmah, na katerih ni šlo pravzaprav za nič – na gostovanjih v Ljubljani in Mariboru –, se je zbralo med 2000 in 3500 navijačev ter drugih privržencev kluba. Prava Murina vojska! Fotografije in posnetki tega fenomena so obšli Slovenijo, pozitivne odzive pa je

Marsikomu se je pred tekmo Olimpije in Mure ideja o dva tisoč navijačih v Stožicah zdela na meji norosti. Zdaj lahko rečemo le, da je vse mogoče.

Mnogi že nestrpno pričakujejo tovrstne prizore.

Kdo je ob vstopu Mure v prvo ligo v letih 2011 in 2018 bolj rabil koga? Mura prvo ligo ali prva liga Muro?

Za izvedbo dobrodelne akcije so skupaj z NŠ Mura prejeli priznanje za najprostovoljno društvo v letu 2020 v Mestni občini Murska Sobota.

bilo moč zaznati tudi daleč prek mej Slovenije.

Komaj čakajo vrnitev na stadione

Ob reorganizacijah navijaških skupin, do katerih pride od časa do časa, si navijači običajno zadajo enega izmed dveh ciljev – množičnost ali kakovost. Ker sta cilja v obratnem sorazmerju, doseganje enega uničuje drugega. Vodstvo skupine poudarja, da bodo po premoru zaradi epidemije posebno pozornost namenili kakovosti. Enako tudi odnosu do svoje skupine in grba. Navijači temu pravijo mentaliteta ultrasov in je zelo pomemben segment v življenju vsakega navijača. Po vrnitvi na tribune se Gringosi številčnosti – kot pravijo – ne bojijo. Navijači Mure namreč komaj čakajo vrnitve na stadione. Z optimizmom pričakujemo, da bodo pristojne institucije vsaj za letošnjo jesen dovolile napolniti slovenske stadione do približno trideset odstotkov kapacitete. V tem primeru si bo tekme na Fazaneriji lahko ogledalo le okrog 1500 privržencev Mure. Kar je vsekakor daleč premalo glede na povpraševanje.

Navijati za Muro, ne proti nasprotnikom

Odlični rezultati kluba se ne odražajo le v kakovosti navijaške skupine, ampak prinesejo na sosednje tribune tudi t. i. neultrase, ostale navijače Mure, ki pa so, moramo priznati, izrazito glasni in dopolnjujejo navijanje organiziranih navijačev. Za razliko od nekoč je opaziti, da se jedro skupine trudi usmerjati navijače k navijanju za Muro in ne proti navijačem nasprotnega kluba.

Letos tridesetletnica organiziranega navijanja

Biti na tekmi, ko je tvoj klub domačin, ni dovolj. Navijač ni pravi, če ne odhaja na gostovanja – vsaj nekajkrat v sezoni. Obisk domačih tekem je lažji del navijanja. Do prave

zabave pride na gostovanjih in tudi ugled navijaške skupine se v veliki meri gradi na gostovanjih. Potovanje v drugo mesto, prihod na »tuji teritorij«, morebitni konflikti z domačo navijaško skupino – to so doživetja, ki jih je težko opisati. Ure in ure se zabava, poje, skače, nori, potuje. Septembra bodo praznovali trideset let organiziranega navijanja v Murski Soboti. Želijo si organizirati koncert, če bodo razmere to dovoljevale. Ob rojstnem dnevu pripravljajo film in razstavo fotografij. Marketing navijaških artiklov bo v celoti posvečen tej obletnici. Navijaški artikli bodo popolnoma v tem znamenju, pripravljajo majice, puloverje in šale, ob tem še ognjemet, spomnili pa se bodo tudi pokojnih članov skupine.

Največji sovražnik navijača policist?

Z drugimi navijaškimi skupinami ne vzdržujejo prijateljstev, čeprav so po svetu uveljavljena prijateljstva med navijaškimi skupinami. Lahko bi rekli, da so skupni imenovalec pobratenih navijaških skupin klubske barve, ali pa so prijateljstva med posameznimi navijači tako močna, da se skupini spoprijateljita. Dejavnikov je lahko več, včasih je v ospredju preprosto to, da imata taki navijaški skupini istega sovražnika. A vendar imata tudi osovraženi navijaški skupini še večjega sovražnika – v očeh navijačev so to policisti. To velja tudi za Black Gringose. Spopadi z nasprotnimi navijaškimi skupinami ali policisti so nekaj neizbežnega v življenju vsakega ultrasa. Seveda poudarjajo, da je treba razlikovati med pojmom navijač in huligan. Prihod na tekmo še ne pomeni želje, da nekomu razbijejo glavo. Vsak navijač je ponosen na svoje mesto, svoj klub in navijaško skupino. Navijači so veliki lokalpatrioti. Čeprav med člani navijaških skupin po svetu opazamo veliko število ekstremnih desničarjev, so Gringosi specifični tudi na tem področju. Politično se ne opredeljujejo. Murska Sobota je majhno mesto, v katerem sobivajo različne narodnosti.

Nakupili in razdelili so okrog tri tone prehranskih izdelkov in pomagali še na druge načine.

Dom Black Gringosov je severna tribuna Fazanerije.

Gringosi ne zagovarjajo nobenih političnih idej, ne tistih z leve in ne tistih z desne. Njihova edina politika je Mura. Tako nogometni klub Mura kot navijaška skupina Black Gringos sta v zadnjih trideset letih

imela svetle in temne trenutke, doživljala sta osupljive vzpone in prav tako padce. Vendar so bili Gringosi do zdaj – in obljublajo, da bodo to tudi v prihodnosti – ob svojem klubu, in to v dobrem in slabem.

Prihod na tekmo še ne pomeni želje, da nekomu razbijejo glavo.

Pomembno je, da jih ne spregledamo

ALEŠ CIPOT

V Judo klubu Murska Sobota so priredili odprti trening in opozorili javnost na pomen inkluzivnega juda ter pozvali k pomoči inkluzivnim judoistom.

V okviru projekta Vključeni v življenje, ki poteka v letošnjem olimpijskem letu, zbirajo sredstva za podporo Judo zvezi Slovenije pri izvajanju prilagojenih športnih programov ter ozaveščajo javnost o pomenu vključevanja oseb z intelektualno ali telesno oviranostjo in s težavami v duševnem zdravju v šport in družbo z namenom grajenja družbe sožitja, medse-

bojnega sprejemanja in enakih možnosti za vse. Tako so sprožili dobrodelno prodajo otroških risb, s katero pozivajo širšo javnost, da se pridruži dobrodelni akciji za pomoč inkluzivnim judoistom pri doseganju ciljev. V klubih inkluzivnega juda omogočajo enakovredno vključevanje oseb s posebnimi potrebami v šport, ob tem pa so ti klubi poleg družine zanje pomembna in

pogosto edina skupnost. V programih inkluzivnega juda, ki se jih lahko izvaja z namenom terapije, rekreacije ali kot tekmovalni šport, je danes združenih 153 judoistov z različnimi sposobnostmi. V Judo klubu Murska Sobota inkluzivni judo izvajajo od leta 2015. Vključenih je devet inkluzivnih judoistov. Imajo eno skupino inkluzivnega juda in judoista Saša Kovača, ki je vključen v

Na odprtem treningu inkluzivnega juda so se domačim judoistom pridružili častni gostje.

tekmovalno skupino. Dogodka so se udeležili podžupan mestne občine Zoran Hobljaj, ravnatelj Gimnazije Murska Sobota Roman Činč, v. d. predsednika Judo

zveze Slovenije Vlado Čuš, predsednik Judo kluba Murska Sobota Zoran Kos in predstavnik inkluzivnega juda pri Judo zvezi Slovenije Darij Šömen.

Z ODLOKOM ZA OBVLADOVANJE nalezljive bolezni covid-19, ki je bil objavljen v uradnem listu, so bili od 1. do vključno 11. aprila prepovedani treningi in vse športno-gibalne dejavnosti, razen rekreacije posameznikov ali v krogu družine na prostem ter treningov vrhunskih registriranih športnikov, ki pa ne bodo smeli imeti tekmovanj na nacionalni ravni. Dovoljenih je le nekaj izjem. Med drugim se z nerazumno odločitvijo ne strinjajo nogometni prvoligaši Mura, Maribor in Olimpija. Objavili so skupno sporočilo z naslovom »Država proti športu«. Tako so izrazili enotno stališče, da odločitev pristojnih organov izkazuje nepremišljenost in nepoznavanje trenutnih razmer v športu. Tako nastaja nova nepopravljiva škoda športnikom in športnim klubom. Vodilni slovenski nogometni prvoligaši podpirajo poziv kolektivnih panožnih športnih zvez k nadaljevanju tekmovanj. Šport je doslej poskrbel za neprecenljivo prepoznavnost Slovenije v svetu, in to brez izdatnih vlaganj, ampak z neizmernim trudom športnikov in športnih delavcev. Opomba: do zaključka redakcije še niso bili znani ukrepi vlade po 11. aprilu. | Aleš Cipot

V SEKCIJI ŠPORTNE GIMNASTIKE, ki deluje v okviru Društva za športno rekreacijo Murska Sobota, so v začetku marca spet začeli z organizirano vadbo v domu Partizan. Obvezno je bilo ob prihodu na trening in ob odhodu s treninga nositi maske, ohranjati varnostno razdaljo, ločeno vstopati v telovadnico in si razkuževati roke. Mladi športniki garderob niso smeli uporabljati. V koledarju so si zabeležili udeležbo na nekaj tekmovanjih; ali bo do izvedbe teh tekmovanj prišlo, je odvisno od epidemioloških razmer. Med njimi je tudi državno prvenstvo v skokih na veliki prožni ponjavi aprila v Murski Soboti. V vodstvu društva še vedno čakajo odločitev, ali bodo v Športnem društvu Sokol Bežigrad maja organizirali odprto prvenstvo Bežigrada na veliki prožni ponjavi. Lara Erniša se pripravlja na mednarodno tekmo v Italiji, ki je na programu 24. aprila. Zastopala bi reprezentanco v članski kategoriji. Prav tako njeno udeležbo načrtujejo na tekmovanju na Portugalskem v juliju in na tekmovanju v Nemčiji, kjer bi lahko tekmovala tudi druge tekmovalke društva. Zaradi negotovih razmer je trenutno izvedba vseh omenjenih tekmovanj zelo vprašljiva. | Aleš Cipot

V ZAČETKU LANSKEGA AVGUSTA se je upravni odbor Rokometnega kluba Pomurje stežka odločil, da izstopi iz tekmovanja 1. B državne rokometne lige ter nadaljuje tekmovanje v drugi državni rokometni ligi, čeprav so si igralci priborili napredovanje. Razlogi za takšno odločitev so bili pretežno kadrovske. Prenovljena ekipa rokometarjev Pomurja je prvo in doslej edino prvenstveno tekmo v novi sezoni druge rokometne lige odigrala sredi oktobra lani v Logatcu proti RK Kronos in jo izgubila. Takoj zatem je prišlo do prekinitve tekmovanj in tudi treningov. Rokometaši so do konca marca trenirali pod posebnimi pogoji, poudarek je bil na brezkontaktni vadbi in dvometrski razdalji. Po novi prepovedi vseh športno-gibalnih dejavnosti in treningov je zdaj dokončno jasno, da je letošnja sezona drugoligašev dokončno izgubljena. | Aleš Cipot

PO VEČ KOT ŠTIRIH MESECIH brez treningov so košarkarji KK Radenska Creativ Sobota zopet začeli s športnimi treningi, sredi februarja naprej člani, mladinci in kadeti, v začetku marca so se jim nato pridružile še preostale mlajše selekcije. Treningi so organizacijsko in vsebinsko potekali tako, kot je veleval odlok, torej brez kontaktov, na varni razdalji, vsak košarkar na svojem prostoru v športni dvorani, skrbeli so za razkuževanje in zračenje. Poudarjajo, da je šlo za obdobje individualne telesne priprave in vajo individualnih košarkarskih tehničnih elementov. Tekmovanje bi se poleg prve lige, ki je že potekala, moralo začeti tudi za drugo ligo in prvo mladinsko ligo, košarkarji na vseh preostalih ravneh pa bi spet začeli tekmovali štiri tedne po tem, ko bi odlok zopet dovoljeval kontaktno igro. Zdaj je že znano, da sta letošnji izvedbi prvenstva v tretji in četrti ligi dokončno odpovedani. | Aleš Cipot

PO SPROŠČANJU UKREPOV so sredi februarja s trenažnim procesom postopoma začele mlajše selekcije Mure, najprej tekmovalni selekciji U19 in U17, v marcu pa z rekreacijo še vse preostale selekcije. Konec marca bi morali nadaljevati z državnim prvenstvom in prvi slovenski mladinski in kadetski ligi. S preostalimi selekcijami so izvajali prilagojen proces vadbe brez telesnega stika, kjer je bil poudarek zlasti na izboljšanju telesne pripravljenosti, da bi se tako v kar največji meri izognili poškodbam. Tekmovanje v mlajših selekcijah brez sproščanja dodatnih ukrepov niti niso pričakovali. Največ napora so namenili zagotovitvi varnega okolja za vadbo ob upoštevanju vseh higienskih ukrepov, kar jim je z izjemno podporo in razumevanjem staršev uspelo. Z vrtnitvijo na igrišča se je vrnila tudi motivacija za vadbo pri mladih športnikih najmlajših kategorij. V trenerski ekipi so bili ponosni, ker jim je med popolnim zaprtjem uspelo ohraniti stik z igralci z delom na daljavo, saj so tako ohranjali nogometno znanje in motorične sposobnosti. Z velikim zagonom so zrlji v prihodnost in upali, da bodo lahko letos organizirali tradicionalni mednarodni nogometni turnir Avto Rajh Open 2021, izvedba tega turnirja pa je zdaj zelo vprašljiva. Vse športne aktivnosti so v začetku aprila tako prekinili tudi v NS Mura. | Aleš Cipot

V DISC GOLF KLUBU POMURJE imajo zaradi epidemije manj skupnih treningov na terenu in tekmovanj, zato pa člani kluba več časa posvetijo individualnim treningom ter izpopolnjevanju tehnik metov. S toplejšim vremenom v začetku aprila so se veselili skupnih treningov v rakičanskem parku, ki pa so tudi v tem športu prepovedani. V skrbni za zdravje članov kluba, lokalne skupnosti in širše družbe so v sodelovanju z Mestno občino Murska Sobota in RIS Dvorec Rakičan sodelovali pri zasnovi steza za disk golf v rakičanskem parku. Zaradi lahke dostopnosti, nezahtevnosti športa za rekreativnega igralca in igre v naravi verjamejo v potencial in pozitiven doprinos tega športa k lokalnemu okolju, postavitev steza pa za regijo pomeni tudi dodatno turistično vsebino. Z lastnimi in donatorskimi sredstvi številnih organizacij in podjetij v regiji so nabavili športno opremo. Pripravljajo se na evropsko prvenstvo v disk golfu, ki bo letos avgusta v parku pri gradu Konopišče na Češkem, ter na srednjeevropsko prvenstvo v disk golfu, ki bo v parku Szarvas Arboretum na Madžarskem. Vse seveda ob predpostavki, da ukrepi zaradi epidemije ne preprečijo načrtov. | Aleš Cipot

Odlični predstavniki regije v posamičnih športih

ALEŠ CIPOT

Najboljše športne ekipe v posamičnih športih v Mestni občini Murska Sobota v letu 2020 so Rokoborsko društvo Sobota, Športno strelsko društvo Murska Sobota in Šahovsko društvo Pomgrad.

Vedno ciljajo na olimpijske igre

Rokoborsko društvo Sobota velja za klub, v katerem najboljše delajo z mladimi in na državnih prvenstvih osvajajo številna najvišja mesta. Dosežki rokoborcev so opazni tudi v kategorizaciji športnikov, kjer so vedno med najštevilčnejšimi v Mestni občini Murska Sobota.

Rokoborec na olimpijskih igrah 1988

Leta 1977 so v Murski Soboti rokoborsko sekcijo ustanovili pri Partizanu. Leta 1982 se delovanje sekcije preoblikuje v klub. Uvrstitev Franca Podleska na olimpijske igre leta 1988 predstavlja vrh dosežkov murskosoboške rokoborbe. Leta 2002 klub preimenuje v Rokoborsko društvo

Sobota. Leta 2004 na evropskem prvenstvu za mladince v Murski Soboti domača tekmovalca Jure Kuhar in Mitja Sedmak osvojita bronasti medalji. Leta 2008 treninge iz športne dvorane Partizan preselijo v športno dvorano nekdanje ekonomske šole. Gonilna sila kluba Stanislav Šernek je leta 2012 kot prvi rokoborski sodnik v zgodovini slovenske rokoborbe sodil na olimpijskih igrah v Londonu, na svetovnem prvenstvu leta 2015 v Las Vegasu pa je bil proglašen za najboljšega sodnika prvenstva in je prejel laskavi naziv zlate piščalke. Leta 2015 prejme Bloudkovo plaketo za življenjsko delo v rokoborbi. Leta 2016 Šernek sodi še na olimpijskih igrah v Riu de Janeiru. Leta 2017 na evropskem prvenstvu za člane v Novem Sadu David Habat osvoji bronasto medaljo v prostem slogu, leta 2018

na sredozemskih igrah v Španiji pa srebrno medaljo.

Minulo leto zaznamovano z zlatimi medaljami

Cilji za leto 2020 so bili visoki. Februarja so na državnih prvenstvih v grško-rimskem slogu osvojili osem zlatih, pet srebrnih in tri bronaste medalje. Nastop v državni reprezentanci za mladince sta si zagotovila Luka Gumilar in Klemen Podgorelec, pri članih pa David Habat. Habat je postal kandidat za olimpijske igre v Tokiu 2020 in prejemnik mednarodne olimpijske štipendije. Tekmovalci kluba so dosegli odlične uvrstitve na mednarodnih tekmovanjih pod okriljem svetovne rokoborske zveze UWW. David Habat je januarja na tekmovanju Guepl

Rokoborci so v Murski Soboti številčno zastopani.

Open v Kanadi v članski konkurenci osvojil prvo mesto v kategoriji do 70 kg, februarja na evropskem prvenstvu v Rimu za člane pa 16. mesto v kategoriji do 65 kg. Klemen Podgorelec je

februarja na tekmovanju Götzis Open Avstrija UWW na mednarodnem turnirju za mladince osvojil drugo mesto v kategoriji do 97 kg, Luka Gumilar pa tretje mesto v kategoriji do 67 kg.

Sočič in Farkaš strelska reprezentanta

V Športnem strelskem društvu Murska Sobota so znani po odličnih športnih dosežkih mladih tekmovalcev, kar je potrditev dobrega dela. Jure Sočič in Patrik Farkaš sta člana mladinske reprezentance.

Začelo se je s strelci v nekdanji Pomurki

Čeprav je zgodovina društva razmeroma kratka, se navezuje na dolgoletno in pomembno strelsko zgodovino uspešnega društva MI Pomurka (od leta 1980). Že od nekoč dobro sodelujejo z lokalnimi osnovnimi šolami, kjer so črpali nadarjen mlad kader. Trener Franc

Ščančar je leta 1997 prejel bronasto plaketo Strelske zveze Slovenije, leta 2013 pa še srebrno plaketo. Leta 2013 so dotedanje društvo MI Pomurka preimenovali v Športno strelsko društvo Murska Sobota. Še v nekdanji Jugoslaviji so imeli nadarjeno mlado ekipo, ki so jo sestavljali Tomaž Trplan, Boris Škedelj in Igor Makari. Nove uspehe so v naslednjih letih dodali še Robert Markoja, Sebastijan Vajda, Davorin Karo, Branko Kučan, Tomaž Kerčmar, Vito in Valter Pajič, Maja Dular, Matjaž Cör, Marjan Balaško, Simon Farkaš, Bojan Babič, Jernej Ferčak, Monika Lebar, Kaja Raščan, Sara Godina, Urška Horvat, Ivo Sever in drugi. V zadnjih desetih letih je na površje priplaval

la nova nadarjena generacija, med katerimi še posebej izstopajo Jure Sočič, Patrik Farkaš, Blaž Makari in Timotej Plahut.

Člani 1. A državne lige

V minuli sezoni so strelci društva tekmovali v različnih strelskih disciplinah in kategorijah. Nastopali so na vseh državnih prvenstvih in turnirjih ter dosegali dobre rezultate. Ekipa, ki jo sestavljajo Jure Sočič, Patrik in Simon Farkaš, je z zračno puško v 1. B državni ligi osvojila končno drugo mesto in se uvrstila v 1. A državno ligo. Posamezno sta osvojila Jure Sočič prvo mesto in Patrik Farkaš peto mesto. V državni mladins-

Ponosni so na prenovljeno strelišče v domu Partizan.

ski ligi so osvojili ekipno četrto mesto, posamezno pa Jure Sočič drugo mesto in Patrik Farkaš tretje mesto. Na regijskem pr-

venstvu so dečki osvojili ekipno drugo mesto, mladinci prvo mesto in člani s serijsko zračno puško drugo mesto.

Šahisti ŠD Pomgrad s tremi lovorikami

Od prvih začetkov leta 1927 do ustanovitve samostojnega šahovskega društva Sindikalno šahovsko društvo Sobota leta 1950 smo imeli v Murski Soboti kar nekaj odličnih šahistov. Pomembno vlogo je odigrala Gimnazija Murska Sobota, iz katere so prihajali nadarjeni šahisti.

Odmevni dosežki domačih šahistov

Igralci, ki so v zgodovini društva s svojimi tekmovalnimi dosežki pustili poseben pečat, so bili dr. Viljem Lippai in dr. Janez Nemec v obdobju do leta 1948, nato v obdobju naslednjih trideset let Alojz Kos, ki se mu je nekaj let pozneje pridružil Danilo Hari in še dobro

desetletje pozneje Boris Kovač. Štefan Cigan je leta 1980 postal prvak Jugoslavije v konkurenci do petnajst let in pet let pozneje je kot prvi pomurski šahist osvojil mednarodni naslov mojstra FIDE, nato pa leta 2006 še naslov mednarodnega mojstra. Njegovim rezultatom se je najbolj približal Boris Markoja, ki je leta 2008 osvojil prvi naslov državnega prvaka v konkurenci do deset let, šest let pozneje je osvojil naslov mojstra FIDE in v letu 2016 je postal mednarodni mojster. Tudi med ženskami smo imeli igralke, ki so od sedemdesetih let prejšnjega stoletja spadale v ožji vrh slovenskega šaha. Z najboljšimi rezultati se nedvomno ponaša najmlajša med njimi Barbara Skuhala, ki je tudi kot prva članica društva osvojila naslov ženske mojstrice FIDE.

Med najboljšimi šahovskimi društvi v Sloveniji

Od ustanovitve leta 1950 je društvo nosilec razvoja šahovske igre v Pomurju in že dolga leta spada v ožji kakovostni vrh v Sloveniji. Z načrtnim delom z mladimi, ki se je začelo v drugi polovici sedemdesetih let, ko sta jih v začetku trenirala Božidar Bolčič in Boris Kovač, so uspeli vzgojiti vrsto generacij mladih igralcev, ki so začeli osvajati naslove državnih prvakov v posamičnih in ekipnih konkurencah. V naslednjih desetletjih se je na področju dela z mladimi posebej odlikoval Boris Kovač, ki je prevzel vodenje srednje šahovske šole, ki je delovala po programu Šahovske zveze Slovenije. Največji ekipni uspeh društva je naslov članskega državnega prvaka v počasnem šahu v letu 1997. Dvakrat so zmagali v pokalnem tekmoval-

Člani so zelo aktivni in uspešni.

nju, in sicer v letih 2000 in 2013. Na tekmovanju Šahovske zveze Slovenije za najboljši klub, kjer se upoštevajo doseženi ekipni rezultati v vseh kategorijah od najmlajših do članov in tako za moške kot tudi za ženske, so v obdobju zadnjih desetih let (med letoma 2010 in 2019) izrazito prevladovali, saj so kar sedemkrat zmagali in trikrat osvojili drugo mesto. V letu 2020 sicer niso bila izvedena vsa ekipna državna prvenstva, so pa bili zelo

uspešni na večini tekmovanj. Člani so postali državni prvaki v pospešenem šahu, zasedli so drugo mesto na najpomembnejšem prvenstvu v počasnem šahu in tretje mesto v hitropoteznem šahu. Članice so osvojile dvojno krono, saj so zmagale v pospešenem in hitropoteznem šahu. Na državnih prvenstvih v posamičnih konkurencah so tekmovalci in tekmovalke Šahovskega društva Pomgrad osvojili tri druga mesta.

Expano v znamenju krosa

GEZA GRABAR

Že naslednji kros bo na mednarodni ravni – balkanski ali celo evropski?

Izjemno naravno okolje pri Soboškem jezeru in paviljonu Expano je bilo prizorišče državnega prvenstva, ki se ga je udeležilo 112 atletov in atletinj iz 17 klubov. Tekmovali so na tri in osem kilometrov.

Za lanskim jesenskim krosom občinskih reprezentanc in sočasnim državnim prvenstvom je to bila že druga odmevna prireditel domaćega Atletskega kluba Pomurje. Ob krovni Atletski zvezi Slovenije sta bila v organi-

zacijo vključena tudi Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota ter Mestna občina Murska Sobota. Tekmovanje sta slavnostno odprla župan dr. Aleksander Jevšek in predsednik atletske zveze Roman Dobnikar. Zaradi ukrepov za zajezev epidemije novega koronavirusa je bilo tekmovanje nekoliko okrnjeno, saj so uradno tekmovali le v kategorijah od mlajših mladinskih kategorij naprej. Zato so v tej kategoriji tekli tudi pionirji in pionirke. Krožna kilometrska razgibana proga čez

Člani Atletskega kluba Pomurje

drn in strn je bila prvič s krajšim delom speljana tudi po pesku, dodatna ovira na progi so bili podrti hlodi. V članski konkurenci sta po zaslugi Primoža

Kobeta in Anje Fink zmagi odšli v Novo mesto oziroma Ljubljano; kratki kros, ki je na programu le za člane, pa je dobil Ljubljčan Klemen Vilhar.

PGD Rakičan: Dobri pogoji za novo rast

GEZA GRABAR

Pohvalijo se lahko z novimi vozili, obnovljenim domom ter kar sedmimi tekmovalnimi desetinami.

Gasilstvo v Rakičanu bo čez tri leta praznovalo stoletnico. Čeprav so sprva gasilci imeli malo skromne opreme za intervencije, so pri pomoči bližnjemu v nesreči premogli veliko volje in pripravljenosti. To sporočilo so med srčnimi gasilci prenašali iz roda v rod.

Tekmovanja

Kot pravi predsednik Matjaž Durič, ki to mesto zaseda že od leta 2004, je društvo v skoraj stoletju delovanja imelo vzpone in padce, »toda nikoli ni izgubilo osnovnega poslanstva, to je pomagati ljudem Rakičana in okoliških krajev ob požaru in drugih elementarnih nesrečah«.

Čeprav so v opremljanju in usposabljanju vselej sledili duhu časa, Durič ugotavlja, da velik premik na skorajda vseh področjih v društvu beležijo po letu 1980. »Leta 1982 so gasilci ob pomoči vseh krajanov Rakičana zgradili nov vaško-gasilski dom ter nabavili prva gasilska vozila in novo opremo.« Tudi po zaslugi nekaterih zagnanih gasilcev, med katerimi sta bila brez dvojca tudi Franc Olaj in Ivan Karoli, ki sta bila med letoma 1989 in 2004 tudi poveljnik in predse-

dnik društva ter mentorja številnim tekmovalnim ekipam, so bili uspešni na številnih tekmovanjih doma in v tujini. Po večkratnih občinskih naslovih so se člani leta 1998 udeležili celo državnega tekmovanja.

Vozni park, mlad kader in obnova doma

Pomemben mejnik na tem področju so postavili leta 2007, ko so dotrajano avtocisterno TAM zamenjali z novo znamko Iveco z oznako GVC 16/25. Nekaj let zatem so kupili tudi novo vozilo za prevoz moštva Renault Passenger GVM-1 in priklopnik za prevoz motorne brizgalne in gasilske opreme. Zavedajoč se, da so lahko gasilci uspešni na intervencijah s sodobno opremo le, če so dovolj izurjeni in usposobljeni, zadnja leta dajejo velik poudarek usposabljanju operativnih članov z novimi specialnostmi, enako vključevanju mlajših članov v operativne vrste. »Nenehno damo poudarek delu z najmlajšimi, saj se vsako leto kot eno redkih društev iz naše gasilske zveze udeležujemo vseh kvizov mladih in preostalih tekmovanj, ki jih Gasilska zveza Slovenije organizira na regijski ravni,« se pohva-

li in doda, da so se najmlajši na občinski ravni v zadnjih petih letih redno uvrščali med najboljše. Pristavi še, da so bili doslej tudi gostitelj številnih odmevnih tekmovanj, leta 2019 v tamkajšnjem parku celo meddržavnega srečanja gasilske mladine Slovenije in Hrvaške. Istega leta so ob pomoči domače krajevne skupnosti in mestne občine, ki imata za gasilstvo veliko posluha, pristopili k temeljiti obnovi, energetske sanaciji in širitvi vaško-gasilskega doma, vredni okrog 210 tisoč evrov. S tem je gasilsko društvo pridobilo kar 200 m² novih uporabnih površin za organizacijsko delovanje društva, s čimer so se sprostile zmogljivosti za opremo in skladišče. K obnovi sodi tudi zamenjava vrat na gasilskih garažah. Za opremo orodišča, skladišča in garderob s pripadajočimi prostori ter njihovo ogrevanje je društvo primaknilo še lasten delež sredstev v višini 50 tisočakov. Celoten objekt so energetsko sanirali z novo fasado, zamenjavo stavbnega pohištva in pečjo na zemeljski plin.

Gasilstvo kot oblika druženja

Zdaj bo visoko raven opremljenosti ob uspešnih intervencijah, ki jih k sreči zadnja leta ni veliko, treba čim bolj oplemenititi na organizacijskem in tekmovalnem področju. Želja vodstva društva je, da bi po mrtvili zaradi pandemije koronavirusa, ki vpliva na srečevanje in druženje gasilcev, v bližnji

Upravni odbor (od leve, zadnja vrsta): predsednik Matjaž Durič, člana Uroš Bagari in David Šebjan, podpoveljnik in mentor ženske desetine Srečko Černela, podpredsednik in mentor mladine Milan Bagari; sprednja vrsta tajnik Robi Pehar, blagajničarka Mojca Györek, poveljnik Branko Pertoci in predstavnik veteranov Ludvik Bagari.

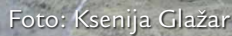

Vozni park pred obnovljenim domom.

prihodnosti v delo društva vključevali kar največ mladih. V prvi vrsti se jih mora kar največ odločiti za izobraževanja in usposabljanja tudi na operativnem področju. »Le z dovolj znanja in operativno usposobljeni so zagotovili, da bodo lahko zaradi razvoja tehnike v vedno zahtevnejših nesrečah uspešno pomagali ljudem,« pra-

vi predsednik. Med ovirami na tej poti, ki jih bodo poskušali premagati, omenja, da dajejo mladi vedno manj poudarka druženju in sodelovanju v organizacijah. Vse bolj se namreč ukvarjajo z novimi, individualnimi oblikami preživljanja prostega časa. Upa, da bo prav gasilstvo ostalo ena od nikoli preživetih oblik druženja.

Trenutno v društvu deluje sedem enot: dve moški članski operativni in tekmovalni enoti, ženska članska desetina ter po dve mladinski in pionirski enoti. »Skupaj z veterani, ki so pomemben navdih za naše delo, nas je v društvu nekaj več kot 85 članov, od tega je kar 25 operativcev in operativk.«

ISSN št.: C501-4166

*Uredništvo medija ne odgovarja
za kvaliteto in slovnično
pravilnost izdelanih oglasov,
poslanih s strani organizatorjev
dogodkov.*

PRIREDITVE IN DOGODKI		
četrtek, 15. 4. 2021, ob 15.15	IGRE S KARTAMI Dominik Golob	Hiša Sadeži družbe
petek, 16. 4. 2021, ob 14.00	TAROK Darij Seršen	Hiša Sadeži družbe
petek, 16. 4. 2021, ob 20.00	Spletna soba s posluhom: SKA & REGGAE	v živo na Mikk-ovem Facebooku
četrtek, 22. 4. 2021, ob 20.00	e-domoznanski večer: Od Gimnazije Monošter do Gimnazije Murska Sobota (kanal YouTube PIŠK MS)	Pokrajinska in študijska knjižni-ca Murska Sobota
četrtek, 22. 4. 2021, ob 20.00	Kulturnih 30' – spletni pogovori o kulturi	v živo na Mikk-ovem Facebooku
petek, 23. 4. 2021, ob 14.00	TAROK Darij Seršen	Hiša Sadeži družbe
petek, 23. 4. 2021, ob 21.00	ALTER(NETNA) GODBA: VASKO spletni prenos koncerta	v živo na Mikk-ovem Facebooku
sreda, 28. 4. 2021, ob 18.00	SPLET BESED – 9. oddaja	v živo na Mikk-ovem Facebooku
petek, 30. 4. 2021, ob 14.00	TAROK Darij Seršen	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 6. 5. 2021, ob 20.00	Kulturnih 30' – spletni pogovori o kulturi	v živo na Mikk-ovem Facebooku
četrtek, 6. 5. 2021, ob 20.00	e-domoznanski večer: Osebe, po katerih so poimeno-vane soboške ulice (kanal YouTube PIŠK MS)	Pokrajinska in študijska knjižni-ca Murska Sobota

PREDAVANJA		
četrtek, 15. 4. 2021, ob 19.00	potopisno predavanje: BALI, OTOK TISOČERIH TEMPLJEV Breda Dular – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 19. 4. 2021, ob 17.00	Užitne in strupene gobe (predavanje) Milan Kelhar	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 19. 4. 2021, ob 19.00	PREDSTAVITEV AJURVEDE dr. Vaidya Shiyas Hussain Sheriff (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 21. 4. 2021, od 20.00 do 22.00	Znebite se očal in kontaktnih leč po naravni poti, kako? Stane Perkič – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 26. 4. 2021, ob 19.00	PREDSTAVITEV AJURVEDE dr. Vaidya Shiyas Hussain Sheriff (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
petek, 23. 4. 2021, ob 21.00	Odprto obrobje	v živo na Mikkovem Facebooku

RAZSTAVE		
od torka, 30. 3. 2021	priložnostna razstava » 130 let pomurskih železnic «	Pomurski muzej Murska Sobota
od petka, 9. 4. 2021, do srede, 5. 5. 2021	razstava del umetnikov iz partner-skega mesta In-golstadt Barbara Schölß, Michael Schölß, Hans Dollinger (Predstavili jo bomo tudi na spletni strani www.galerija-ms.si/)	Galerija Murska Sobota (Predstavi-li jo bomo tudi na spletu in odprli vra-ta galerije, ko bo to dovoljeno.)

od četrтка, 15. 4. 2021 (v torek, 27. 4., soboto, 1. 5., in nedeljo, 2. 5. 2021, bo muzej zaprt)

pregledna razstava **Jože Kološa - Kološ**

Pomurski muzej Murska Sobota

od četrтка, 15. 4. 2021, do petka, 30. 4. 2021

ob svetovnem dnevu Romov: 50. obletnica 1. rom-skega kongresa in 25. obletnica delovanja Zveze Romov Slovenije

avla Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota

od četrтка, 15. 4. 2021, do petka, 7. 5. 2021

ustvarjanje v času korone (likovna sek-cija Mozaik pri DU MS in PIŠK MS)

dvorana Pokrajin-ske in študijske knjižnice Murska Sobota

od četrтка, 15. 4. 2021, do nedelje, 30. 5. 2021

Branko Šömen – 85 let

avla Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota

od petka, 14. 5. 2021, do srede, 23. 6. 2021

Mirko Rajnar: »UP« (velika galerija) **Andrej Perko** (mala galerija)

Galerija Murska Sobota

DELAVNICE		
četrtek, 15. 4. 2021, ob 17.30	JOGA OBRAZA Nuša Solar Horvat – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 21. 4. 2021, ob 19.00	taoistična meditacija za sodoben način življenja, 7. del Jean Frumen – po Skypu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 21. 4. 2021, ob 19.00	Meditacija na svetlobo Breda Dular – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 21. 4. 2021, ob 19.00	Manifestacija finančnega obilja Sara Alt – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 22. 4. 2021, ob 17.30	JOGA OBRAZA Nuša Solar Horvat – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 26. 4. 2021, ob 18.00	SOOČANJE S TEŽAVAMI ALKOHOLIZMA Milan Osterc (za pomoč v primeru stisk na voljo kadar-koli – kontaktna številka 031 538 586)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 28. 4. 2021, ob 19.00	taoistična meditacija za sodoben način življenja, 8. del Jean Frumen – po Skypu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 28. 4. 2021, od 20.00 do 22.00	Za izboljšanje vida, sprostitvev oči in glajenje gubic okrog njih – kitajska akupresurna samomasaža Stane Perkič – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 29. 4. 2021, ob 17.30	JOGA OBRAZA Nuša Solar Horvat – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 29. 4. 2021, ob 19.00	Govorica simbolov: Kaj mi sporočajo sanje Breda Dular – po Zoomu (obvezne prijave)	Hiša Sadeži družbe

ŠPORT		
petek, 16. 4. 2021, ob 19.00	PING PONG – igranje namiznega tenisa Dean Horvat	Hiša Sadeži družbe
petek, 23. 4. 2021, ob 19.00	PING PONG – igranje namiznega tenisa Dean Horvat	Hiša Sadeži družbe
petek, 30. 4. 2021, ob 19.00	PING PONG – igranje namiznega tenisa Dean Horvat	Hiša Sadeži družbe

Zavod za kulturo, turizem in šport
Murska Sobota

Za objavo dogodkov in koordinacijo terminov dogodkov se obrnite na TIC Murska Sobota, tel: 02/534 11 30, e-pošta: tic.ms@zfts-ms.si

Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota je zadolžen tudi za koordinacijo prireditev v Mestni občini Murska Sobota. Organizatorje kulturnih, turističnih in športnih prireditev vabimo, da v naši turistični pisarni (Turistično-informacijski center Murska Sobota) preverijo, kateri dnevi so že zasedeni z dogodki.